

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-130/2006/239

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a

- **Strabag Építő Zrt.** (Budapest),
- **EGÚT Egri Útépítő Zrt.** (Eger),
- **Swietelsky Építő Kft.** (Budapest),
- **Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt.** (Zalaegerszeg), és
- **HE-DO Útépítő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Abasár)

eljárás alá vontak ellen a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának megsértése miatt indult eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács megállapítja, hogy a Strabag Építő Zrt., az EGÚT Egri Útépítő Zrt. és a HE-DO Útépítő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. a gazdasági verseny korlátozására alkalmas, egységes és folyamatos magatartást tanúsított, amikor 2002-től 2006-ig több Heves és Nógrád megyei út- és hídépítési, illetve felújítási közbeszerzési pályázat, így a

- a) Heves Megyei Állami Közútkezelő Kht. által a 25. út, illetve a 3204. számú út Nagyfüged és Tarnaméra szakaszok építése, felújítása;
- b) Nagyréde, Külterületi mezőgazdasági út építése;
- c) Salgótarjáni utak felújítása;
- d) Eger megyei jogú város helyi járdafelújítások, járda- és parkoló építések és helyi közutak felújítási munkái;
- e) Balassagyarmat, Kondor Ernő út kiépítése;
- f) Balassagyarmat közigazgatási területén útburkolat- felújítási munkák elvégzése;
- g) Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolatának megerősítése;
- h) Heves, Hevesi József és Cserkész út építése;
- i) Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens;
- j) Heves belterületén Móra F., Damjanich utak építése, Erkel F., Zrínyi, Dobó, Fáy, Szabadság, Széchenyi utak és Heves ipari park területén burkolat felújítása;
- k) BükkSZenterzsébet, Béke út;
- l) Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása, valamint a Dózsa György út felújítása

kapcsán felosztották egymás között a piacot és rögzítették az eladási áraikat.

A Versenytanács megállapítja továbbá, hogy a Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt. és a HE-DO Útépítő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. a gazdasági verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsított, amikor a Heves Város Önkormányzata által Heves Vásártér út útépítési munkái kapcsán kiírt tenderhez kötődően rögzítették az eladási árakat.

A Versenytanács kötelezi a Strabag Építő Zrt.-t 1.700.000.000.-, azaz egymilliárd-hétszázmillió forint, az EGÚT Egri Útépítő Zrt.-t 1.200.000.000.-, azaz egymilliárd-kettőszázmillió forint, és a Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt.-t 6.000.000.-, azaz hatmillió forint bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára köteles megfizetni.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

A Versenytanács meghozta az alábbi

v é g z é s t .

A Versenytanács az eljárást a Swietelsky Építő Kft-vel szemben megszünteti.

A Versenytanács a Nógrád Megyei Állami Közútkezelő Kht. által út-, és hídépítések és felújítások tárgyában kiírt közbeszerzési eljárások kapcsán az eljárást megszünteti a Strabag Építő Zrt-vel, az EGÚT Egri Útépítő Zrt-vel, a Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt-vel, illetve a HE-DO Útépítő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft-vel szemben.

A végzéssel szemben a közléstől számított 8 napon belül a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó, de a Fővárosi Bírósághoz címzett jogorvoslati kérelemmel lehet élni.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2006. szeptember 18-án versenyfelügyeleti eljárást indított a Strabag Építő Zrt. (a továbbiakban: Strabag), az EGÚT Egri Útépítő Zrt. (a továbbiakban: EGÚT), a HE-DO Útépítő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: HE-DO), és a Swietelsky Építő Kft. (a továbbiakban: Swietelsky) ellen, mert a rendelkezésre álló adatok szerint az eljárás alá vont vállalkozások Heves megye területén az Állami Autópálya Kezelő Rt. (a továbbiakban: ÁAK), az Útgazdálkodási Koordinációs Igazgatóság (a továbbiakban: UKIG), a Heves Megyei Állami Közútkezelő Kht. (a továbbiakban: HEMÁK) és Eger megyei jogú város (a továbbiakban: Eger) út-, hídépítések és felújítások tárgyában 2005-2006-ban kiírt közbeszerzési eljárásai során feltehetően több pályázat esetében előzetesen megállapodtak a várható nyertes személyéről és a többi vállalkozás alvállalkozóként történő foglalkoztatásáról.
2. A versenyfelügyeleti eljárás megindításával egyidejűleg a GVH előzetes értesítés nélküli helyszíni vizsgálatot tartott a HE-DO székhelyén, a Strabag Eger, Vasút út 10 szám alatti egri Főépítésvezetőségén, valamint az EGÚT Eger, Deák Ferenc út 49. és Raktár út 4. alatti üzleti helyiségeiben.
3. 2007. május 2-án a GVH a HE-DO székhelyén ismételen előzetes értesítés nélküli helyszíni vizsgálatot tartott.
4. 2007. május 14-én az eljárás kiterjesztésre került a Heves megye területén az ÁAK, az UKIG, a HEMÁK, valamint az Eger által kiírt út-, hídépítések és felújítások tárgyában, 2002-2004-ban lebonyolított közbeszerzési eljárásaira, valamint a Heves megye települési önkormányzatai által út-, hídépítések és felújítások tárgyában 2002-2006-ban lebonyolított közbeszerzési eljárásaira, mert az eljárás során a GVH birtokába jutott információk alapján valószínűsíthető volt, hogy az eljárás alá vont vállalkozások feltehetően versenyt korlátozó egyeztetései a vizsgálat eredeti tárgyán túl további projektekre is kiterjedtek.
5. A Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zrt.-t (a továbbiakban: Colas Dunántúl) 2007. június 17-én a GVH az eljárásba bevonta, mert a rendelkezésre álló adatok szerint a Hoffmann Építőipari Rt. (amely vállalkozásnak a neve 2006. május 22-én Colas Dunántúl Út- és Vasútépítő Zrt.-re változott), részt vett a Heves Megyei Polgármesteri Hivatal által 2005-ben kiírt, Vásártér úti projekt kapcsán a verseny korlátozására alkalmas egyeztetéseken.
6. A versenyfelügyeleti eljárás 2007. augusztus 3-án kiterjesztésre került a Nógrád megye területén az ÁAK, az UKIG, a Nógrád Megyei Állami Közútkezelő Kht. (a továbbiakban: NOMÁK), valamint a Nógrád megye települési önkormányzatai által kiírt út-, hídépítések és felújítások tárgyában, 2002-2006-ban lebonyolított közbeszerzési eljárásaira, mert alaposan feltehető volt, hogy az eljárás alá vont vállalkozások egyeztetései ezekre a projektekre is kiterjedtek.

7. 2007. szeptember 18-án előzetes értesítés nélküli helyszíni vizsgálatot tartott a GVH a Swietelsky miskolci és nyíregyházi székhelyén, valamint az EGÚT miskolci területi főmérnökségén (3527 Miskolc, József Attila út 45.).

II.

Az eljárás alá vont vállalkozások

II.1. Strabag

8. A Strabag az építőipar minden területén jelen van, fő profiljába tartozik az útépités, a magasépítés és a mérnöki létesítmények megvalósítása. A Strabag a vizsgált munkálatok közül elviekben valamennyit képes önállóan, alvállalkozók bevonása nélkül önállóan elvégezni.
9. Bizonyos szakmunkákat (pl. kisebb hidak, közműépítési munkák, vízépitési munkák ellátása, fuvarozási, szállítási feladatok, jelzőlámpa telepítés) jellemzően alvállalkozásba ad.
10. A Strabag a kiíró személyére, és a munka profiljára tekintet nélkül a vizsgált projektek többségén adott be fővállalkozó ajánlatot.
11. A Strabag Heves megyében, Füzesabonyban rendelkezik keverőteleppel, amit a Magyar Aszfalt Kft.-vel, és a BMTI Kft.-vel közösen használ. Nógrád megyében a Strabagnak Salgótarjánban van a keverőtelepe. A keverőtelepek szolgálják ki a Strabag egri Főépítésvezetőségét, mely jellemzően a Heves és bizonyos Nógrád megyei projektek kivitelezésével foglalkozik.
12. A Strabag a Bau Holding Beteiligungs AG többségi tulajdonában áll, amely végső soron a Strabag SE által irányított vállalkozáscsoporthoz tartozik, amely – ausztriai székhellyel – Európa egyik vezető építőipari vállalkozás-csoportja, mely más földrészekben is aktív (a továbbiakban. Strabag-csoport). Tevékenysége lefedi az építőipar valamennyi területét, továbbá kiterjed a kapcsolódó szolgáltatásokra (pl. projektfejlesztés), valamint az építőanyagok előállítására és forgalmazására is. A Strabag-csoport meghatározó magyarországi tevékenységei: épületek, autópályák és utak, hidak, valamint alagutak építése, transzportbeton (előkevert beton) gyártása fix és mobil üzemekben, az építőiparban (és ezen belül többségükben az előkevert beton előállításához is) anyagként felhasznált ún. aggregátumok (homok és kavics, mészkő és dolomit, andezit és bazalt) kitermelése. Útépités tekintetében a Strabag-csoport meghatározó szereplője még Magyarországon – a Strabagon túl – a Magyar Aszfalt Kft. (A Strabag-csoport felépítését és a csoporthoz tartozó, Magyarországon aktív vállalkozások listáját lásd a Vj-130/2006/215 számú irat, üzleti titoknak minősülő 2. mellékletében.)
13. A jelen eljárásban vizsgált közbeszerzési eljárásokban F. I. vállalkozásvezető és N. S. területi igazgató képviselte a Strabagot. F. I. volt felelős a tenderdokumentáció, illetve a kalkulációk készítéséért. Ő készítette elő az árakra és az értékelési

szempontokra vonatkozó döntési alternatívákat. N. S. az 500 millió forint összeget meg nem haladó pályázati eljárások során jogosult volt önállóan tárgyalni és dönteni a beadandó pályázati anyagokról, és az esetleges konzorciumi tárgyalásokon szintén részt vett.

14. További felelősök voltak P. J. és B. Cs. P. J. a vizsgált időszakban műszaki előkészítőként dolgozott, feladatai közé tartozott a költségvetés elkészítése, de a végső árat a felettesei határozták meg, beadás előtt a felettesei által meghatározott vállalkozásoktól kérhetett árajánlatot. B. Cs. építésvezetőként, Heves megye 3. sz. főúttól számított északi részéért volt felelős. Feladatai közé tartozott a kapcsolattartás a leendő megrendelővel, illetve néha a kalkuláció elkészítése.
15. A Strabag belső átszervezése következtében a vállalat munkatársainak egy része, többek között N. S. és B. Cs. 2007. november 1-jétől a Strabag 100 %-os tulajdonában álló Magyar Aszfalt Kft. munkatársa lett.
16. A Strabag – nem konszolidált – eredménykimutatása szerint 2007-ben – mint utolsó hitelesen lezárt üzleti évében – az értékesítésből elért nettó árbevétele 140.925.308.000.- Ft volt (lásd Vj-130/2006/215 1. mellékletét). A Strabag-csoport 2007. évi magyarországi árbevétele meghaladta a 220 milliárd Ft-ot (Lásd a Vj-130/2006/215 2. számú mellékletet). A Strabag nyilatkozatában a cég könyvelésével megbízott vállalként jelölt cég előadása szerint a rendelkezésére álló adatok alapján a Strabag 2008. évi árbevétele nem haladja meg a 17.800.000.000.- Ft-ot (lásd Vj-130/2006/235).
17. A Versenytanács a Vj-138/2002., Vj-27/2003. Vj-25/2004 és Vj-56/2004. számú versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozataival megállapította, hogy a Strabag a Tpv. 11. §-ba ütköző magatartást tanúsított, ezért vele szemben bírságot is kiszabott.¹

II.2. EGÚT

18. Az útépítési munkálatokat az EGÚT képes önállóan elvégezni. Heves megyében az EGÚT Egerbaktán rendelkezik 100 to/óra keverőteleppel, Nógrádkövesden 160 t/óra aszfaltkeverőteleppel. Jelenleg kialakítás alatt van Jászberényben egy 150 t/óra keverőtelep, amely a megye déli térségét képes ellátni.
19. Hídépítési munkáknál a cég-profiltisztítás következtében – műszaki irányítás kivételével – alvállalkozókat alkalmaz, mert önállóan nem képes azokat elvégezni.
20. A vizsgálat tárgyát képező tenderek készítése az EGÚT Egri Területi Igazgatóságán történt.

¹ A Vj-25/2004. számú eljárást lezáró határozattal szembeni keresetet a Fővárosi Bíróság, míg a másik három ügyben hozott határozattal szembeni keresetet a Fővárosi Ítéltábla – jogerősen – is elutasította., A Vj-27/2003. számú ügyben a Legfelsőbb Bíróság a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelmet is elutasította.

21. Az EGÚT 2002-t megelőzően, és azt követően is minden olyan közbeszerzési eljárásban elindult, ahol önállóan vagy konzorciumi társként lehetősége volt a munka elvégzésére. A vizsgált időszak egybe esett az M3-as autópálya nyíregyházi szakaszának építésével, ezért az EGÚT szerint, mivel az Egri Területi Igazgatóság létszáma és gépi eszközei az autópálya építés idejére áttelepültek Nyíregyháza területére, az azonos volumenű feladatokat fele létszámmal és gépparkkal látták el, így a vizsgált időszakban ezért kapacitáshiánnyal küszködött.
22. Az EGÚT a COLAS-HUNGÁRIA Építőipari Kft. (a továbbiakban: Colas Hungária) irányítása alá tartozik, amely a franciaországi székhelyű nemzetközi Colas csoport magyarországi leányvállalatait fogja össze, irányítja. A Colas Hungária irányítása alá tartozik – többek között, az EGÚT-on túlmenően – az Alterra Építőipari Kft., a Debreceni Magas-, Mély- és Útépitő Kft. (rövidített nevén DEBMÚT), a Colas Dunántúl, a Colas Északkő Bányászati Kft., a T-ROAD Kft. és a Hoffman-Gép Kft. (a továbbiakban: Colas-csoport) (A Colas-csoport felépítésére és tagjaira nézve lásd a Vj-67/2005. és Vj-32/2006. számú versenyfelügyeleti eljárásokat lezáró határozatokat, illetve a Vj-130/2006/215 számú irat 3. mellékletét.)
23. A vizsgált tenderek kapcsán a projektekért K. L. vállalkozásvezetőként és idősebb B. I. területi igazgatóként voltak felelősek. Az ő irányításuk alatt került kialakításra az ajánlatok műszaki tartalma, a pályázatok önköltségi árának kialakítása, összeállítása. Az alvállalkozók kiválasztásáról a területi igazgató döntött.
24. M. P. központi vállalkozásvezetőként, a pályázatok szakmai felügyeletét látta el.
25. A projektek tényleges kidolgozásában részt vett még H. L., A. R., P. K..
26. H. L. vállalkozási csoportvezetőként dolgozott a vizsgált időszakban és a Heves megyei projektekért felelt. A rendelkezésre álló adatok alapján döntési jogosultság nélkül, a költségvetések ellenőrzésében és az ajánlati anyagok elkészítésében vett részt. Bizonyos esetekben végezhetett költségkalkulációt is.
27. A. R. 2002-től 2005-ig vállalkozásvezetőként dolgozott az Egri Területi Igazgatóság Nógrádkövesdi Főmérnökségén. 2005-től építésvezető volt, 2005-ben Gyöngyösön, 2006-tól Nógrádkövesden dolgozott, Nógrád megye, Heves megye északi része, Hatvan és környéke, valamint Pest megye északi része tartozott területileg a feladatkörébe. A Nógrád megyei projektek előkészítésben nem vett részt.
28. P. K. 2005-2006-ban területi főmérnökként dolgozott az EGÚT-nál, Nógrád megye, Pest megye Dunától keletre és a 4-es úttól északra lévő része, Jász-Nagykun-Szolnok megye északi része, valamint Heves megye Gyöngyöstől nyugatra eső területe tartozott hozzá. A vizsgálatl érintett négy Nógrád megyei projekt előkészítésében részt vett, ezen belül az árak kialakításában is. A részletes kalkulációt a vállalkozásvezetők végezték, ő csak jóváhagyta a kikalkulált számokat.
29. A nógrádi projektekben B. I. területi igazgató, illetve P. K. területi főmérnök vett részt.

30. Az EGÚT eredménykimutatása szerint 2007-ben –az utolsó hitelesen lezárt üzleti évében – értékesítésből elért nettó árbevétele 19.624.553.000.- Ft volt. A Colas-csoport 2007. üzleti évben elért nettó árbevétele – a Colas Hungária konszolidált mérlege szerint (lásd Vj-130/2006/215. számú irat 3. mellékletét) – 77.697.894.000.- Ft volt. Az EGÚT gazdasági igazgatója által tett nyilatkozat szerint az EGÚT 2008. évir, várható, nem auditált mérlege szerint a 2008. évi értékesítésének nettó árbevétele 6.406.130.000.- Ft volt (lásd Vj-130/2006/230).
31. A Versenytanács a Vj-138/2002., Vj-27/2003., Vj-25/2004. és Vj-56/2004. számú versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozataival megállapította, hogy az EGÚT a Tptv. 11. §-ba ütköző magatartást tanúsított, ezért vele szemben bírságot is kiszabott.²

II.3. Swietelsky

32. A Swietelsky területi igazgatóságokon és fő-építésvezetőségeken keresztül fedi le az országot. A kelet-magyarországi területi igazgatósághoz tartozik a miskolci, a nyíregyházi és a debreceni fő-építésvezetőség. Heves és Nógrád megyében nincs közvetlen képviselte.
33. A jelen eljárásban vizsgált közbeszerzési projektek a nyíregyházi és a miskolci fő-építésvezetőséghez tartoztak, ott történt kapacitástól függően a Heves megyére vonatkozó pályázatok kidolgozása.
34. A vizsgált tenderek kapcsán a heves megyei projektek A. L. területi igazgató és V. B. építésvezető hatáskörébe tartoztak. A. L. ezen belül Heves megye 25-26-os utaktól keletre eső területeiért felelt.
35. A Swietelsky esetében a nógrádi projektek a Budapesti Igazgatósághoz tartoztak, de a vizsgált Nógrád megyei projekteken a Swietelsky nem adott be önálló fővállalkozói ajánlatot.
36. A Swietelsky a végzett projektek kapcsán a bontási munkák, földmunkák, útalap építések, burkolatépítések, szegélyépítések, vízépítési munkálatokat képes önállóan elvégezni.
37. A Swietelskynek a térségben Dunakeszin, Múcsonyon, és Görbeházán van keverőtelepe.
38. A Swietelsky eredménykimutatása szerint 2007-ben értékesítésből elért nettó árbevétele 48.611.798.000.- Ft volt. A Swietelsky a 2008. évre vonatkozó árbevételéről nem tudott nyilatkozni (lásd Vj-130/2006/233).

² A Vj-25/2004. számú eljárást lezáró határozattal szembeni keresetet a Fővárosi Bíróság, míg a másik három ügyben hozott határozattal szembeni keresetet a Fővárosi Ítéltábla – jogerősen – is elutasította. A Vj-27/2003. számú ügyben a Legfelsőbb Bíróság a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelmet is elutasította.

II.4. HE-DO

39. HE-DO alvállalkozók bevonása nélkül az alábbi munkálatok elvégzésére volt képes: aszfaltburkolat építés, útalap építés, földmunka, vízelvezetés, burkolási munkák.
40. A vizsgált tenderek vonatkozásában volt néhány speciális munkafázis, amelyre specialista alvállalkozó bevonása volt szükséges.
41. Heves megyében Abasáron volt keverőtelepe, viszont Nógrádban nem végez ilyen jellegű tevékenységet.
42. A vállalkozásnál a képviselőt Dobróka Tamás látja el, azonban kapcsolatrendszerénél fogva a pályázatokkal kapcsolatos mindennemű irányítás és döntés alapvetően a vállalkozásnál kisegítő családtagként dolgozó D. L. kezében összpontosul.
43. A HE-DO eredménykimutatása szerint 2007-ben értékesítésből elért nettó árbevétele 2.315.752.000.- Ft volt. A HE-DO nyilatkozata szerint 2008. évre vonatkozó, becsült és hitelesnek nem minősülő árbevétele 4.041.415.000.- Ft volt (lásd Vj-130/2006/228)

II.5. Colas Dunántúl

44. A Hoffmann Építőipari Zrt. (a továbbiakban: Hoffmann) részvényeit 2005. április 12-én a Colas Hungária vette meg. 2006. május 22-én a társaság neve Colas Dunántúli Út- és Vasútépítő Zártkörűen Működő Részvénytársaságra módosult. A vizsgált időszakban a vizsgált projektek közül csak a Heves, Vásártér úti projekten indult a Colas Dunántúl jogelődje, a Hoffmann³.
45. A vizsgált időszakban a Hoffmann Zrt. szervezeti egysége, a Hoffmann Autópálya Főmérnökség az M3 autópályával foglalkozott, és a kapacitások kihasználása érdekében próbálkozott Heves megyei helyi pályázatokon is. A felelős vezető ebben az időszakban Dobosi Sándor volt.
46. Útépítési munkát önállóan is képesek elvégezni. Aszfaltozást, földmunkavégzést, CKT terítést, szegélyépítést, csapadékcsatorna építést és szennyvízcsatorna építést képesek önállóan elvégezni.
47. Hídépítés vonatkozásában szinte minden esetben szakcég alkalmazására támaszkodnak.

³ A tényállás leírásánál a vizsgált cselekményekben részt vevő Hoffmann nevet használja a Versenytanács, azonban a Colas Dunántúllal, mint jelenleg létező jogi személlyel szemben fogalmazódik meg a hatóság döntése.

48. A vizsgált időszakban Gyömrőn volt mobil aszfaltkeverő telepük, illetve az 51-es számú főúton és Budaörsön végeztek munkát.
49. A Colas Dunántúl 2006 áprilisától Fejér és Pest megyében nem folytat út- és közműépítési tevékenységet.
50. Az üzletpolitikai döntések meghozatala B. M. akkori műszaki igazgató és H. Ö. akkori elnök-vezérigazgató hatáskörébe tartozott. Helyi szintű kisebb munkákról viszont a döntés P. A. akkori főépítésvezető és G. V. vállalkozásvezető hatáskörében volt.
51. G. V. 2004-től vállalkozásvezetőként dolgozott Fejér és Pest megyében 2006 áprilisáig. Fejér, Komárom, Esztergom, Pest megye tartozott hozzá, és 2004 végétől az Autópálya Főmérnökséget beintegrálták a cégbe.
52. P. A. főépítésvezetőként dolgozott Fejér és Pest megyében 2006 áprilisáig.
53. A Colas Dunántúl eredménykimutatása szerint 2006-ban értékesítésből elért nettó árbevétele 11.262.802.000.- Ft volt. A Colas Dunántúl a 2008. évre vonatkozó árbevételéről nem nyilatkozott.
54. A Versenytanács a Vj-56/2004. számú versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozatával megállapította, hogy a Colas Dunántúl jogelődje, a Hoffmann Zrt. a Tptv. 11. §-ba ütköző magatartást tanúsított, ezért vele szemben bírságot is kiszabott.

II.6. Az eljárás alá vontak részéről a vizsgált magatartások kapcsán eljáró személyek

55. Az eljárás alá vont vállalkozások nevében a vizsgált projektek kapcsán az érintett időszakban az alábbi személyek jártak el a tárgyalási folyamatok során:

Eljárás alá vont	A vállalkozás nevében eljáró személyek
1. Strabag	F. I. - vállalkozásvezető N. S. - területi igazgató P. J. - műszaki előkészítő B. Cs. - építésvezető
2. EGÚT	K. L. - vállalkozásvezető B. I. - területi igazgató M. P. - központi vállalkozásvezető H. L. - vállalkozási csoportvezető A. R. - vállalkozásvezető (2002-től 2005) P. K. - főmérnök (2005-2006)
3. Swietelsky	A. L. - területi igazgató (Heves megye 25-26-os utaktól keletre) V. B. - építésvezető
4. HE-DO	Dobróka Tamás – ügyvezető D. L. - segítő családtag K. M., területi vezető
5. Colas Dunántúl	B. M. - műszaki igazgató H. Ö. - elnök-vezérigazgató

P. A. - főépítésvezető (Fejér és Pest megye 2006 áprilisáig)
G. V. - 2004-től vállalkozásvezető (Fejér és Pest megye 2006 áprilisáig)

III.

A vizsgált közbeszerzési eljárások

56. A Versenytanács az adott időszakban a vizsgált földrajzi körzetben út- és hídépítési, illetve felújítási tárgyban lebonyolított azon közbeszerzési eljárásokat taglalja részletesen, amelyre vonatkozóan bizonyíték, információ merült fel az eljárás alá vont vállalkozások összejátszása kapcsán. A vizsgálat során beszerzett egyes bizonyítékok teljes szövegét a határozat melléklete tartalmazza.

III.1. A 2002. évi eljárások és az eljárás alá vontak magatartása

III.1.1. NOMÁK által kiírt projektek⁴

57. A NOMÁK által kiírt valamennyi tender esetében az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte az ajánlatkérő: ajánlati ár (súly: 5,0), átfutási időtartam (súly: 2,5), jótállási időtartam (súly: 1,0), kis és középvállalkozások részvételi esélyének növelése (súly: 1,0).

58. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

A) 21128. sz. út 0+000-2+000 km

59. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

1. táblázat NOMÁK 21128. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.05.	2002.02.20. ⁵	2002.04.02.
Pályázók		
Keller Plussz Kft., Swietelsky, EGÚT, Szomor és Tsa Kft., Mélyépítő Bp. Kft., HÓDÚT Kft.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
Szomor és Tsa Kft.		14 529 201 Ft

B) 22. út 41+128-41+995 km

60. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

2. táblázat NOMÁK 22. út

⁴ Vj-130/2006/170.

⁵ Valamennyi 2002-es NOMÁK tender esetében 10.00-ig volt a beadási határidő.

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.05.	2002.02.20.	2002.04.02.
Pályázók		
Keller Plussz Kft., EGÚT, Swietelsky, HE-DO, Szomor és Tsa Kft., Mélyépítő Bp, HÓDÚT Kft.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		11 696 000 Ft

C) 2117. sz. út 0+007-1+500 km

61. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

3. táblázat NOMÁK 2117. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.15.	2002.02.20.	2002.04.02.
Pályázók		
Keller Plussz Kft., Swietelsky, EGÚT, Szomor és Tsa Kft., Mélyépítő Bp. Kft., HÓDÚT Kft.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
Szomor és Tsa Kft.		13 971 973 Ft

D) 2407. sz. út 4+100-4+800 km

62. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

4. táblázat NOMÁK 2407. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.15.	2002.02.20.	2002.04.02.
Pályázók		
Keller Plussz Kft., EGÚT, Swietelsky, HE-DO, Szomor és Tsa Kft., Mélyépítő Bp. Kft., HÓDÚT Kft.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		6 773 360 Ft

E) 2303. sz. út 6+600-11+000 km

63. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

5. táblázat NOMÁK 2303. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai

Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.15.	2002.02.20.	2002.04.02.
Pályázók		
Keller Plussz Kft., EGÚT, Swietelsky, HE-DO, Szomor és Tsa Kft., Mélyépítő Bp. Kft., HÓDÚT Kft., MOTA Kft.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		47 168 000 Ft

F) 21135. sz. út 10+400-13+000 km

64. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

6. táblázat NOMÁK 21135. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.15.	2002.02.20.	2002.04.02.
Pályázók		
Keller Plussz Kft., EGÚT, Swietelsky, HE-DO, Szomor és Tsa Kft., Mélyépítő Bp. Kft., HÓDÚT Kft., MOTA Kft., Champion Team Kft., Mobil Aszfalt Rt.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		18 813 700 Ft

III.1.2. Az eljárás alá vontak magatartása a NOMÁK projektek kapcsán

65. A HE-DO-nál 2007. május 2-án tartott kutatás során a GVH, a Nógrád megyei 2002-es projektekre vonatkozó táblázatokat vett birtokba⁶.
66. A táblázatok mind a hat, korábban ismertetett NOMÁK projektre vonatkozóan több verzióban állnak rendelkezésre. A különböző verziók között a különbség abban áll, hogy más-más értékek szerepelnek a HE-DO, a Strabag és az EGÚT oszlopban. A rendelkezésre álló adatok alapján ezen táblázatok 2002. február 7-én és 2002. február 20-án készültek a HE-DO-nál. A táblázatok a 2002. évben a NOMÁK által kiírt projektek kapcsán tartalmaznak különböző verziókat a Strabag, a HE-DO és az EGÚT között arra vonatkozólag, hogy adott projektből mely vállalkozás mekkora összeggel és hány %-ban fog részesedni. A táblázatok tartalmazták továbbá a munkák megnevezését, a beépítendő aszfalt felületét, mennyiségét, típusát, a nettó irányárát, valamint a három vállalkozás esetében az adott projekthez kapcsolódóan a kalkulált aszfalt mennyiségét és nettó árát, valamint ezek összesítéseit. Valamennyi táblázat alján szerepel a HE-DO, EGÚT és Strabag sor alatt egy-egy %-os érték, melyek összege 100 % (lásd a határozat mellékletének I. pontját).

III.1.3. HEMÁK által kiírt projektek

⁶ Vj-130/2006/171.

67. Az ajánlatkérő valamennyi tender esetében az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 5,0), átfutási időtartam (súly: 2,5), jótállási időtartam (súly: 1,0), kis és középvállalkozások részvételi esélyének növelése (súly: 1,0).

68. Az EGÚT és a HE-DO nem jelölt meg alvállalkozót az ajánlataiban.

A) 25. sz. főút 13+776-16+037 útszakasz⁷

69. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

7. táblázat HEMÁK 25. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.19.	2002.02.20.	2002.04.03.
Pályázók		
Aszfalt Kft., KÖTEK, EGÚT (138 137 865 Ft) ⁸ , Betonút, HE-DO (147 062 887 Ft) ⁹ , Aszfalt Makadam Kft.		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
Aszfalt Makadam Kft.		110 240 080 Ft + Áfa (137 800 100 Ft)
Alvállalkozó		
Az Aszfalt-Makadam bevonta alvállalkozóként a Strabagot 49 millió Ft+Áfa értékben. A Strabag bevonta alvállalkozóként az Egútot (bruttó 54.220.000 Ft) és a Keller Plusz Kft.-10% feletti értékben.		

B) 3204. sz. 17+564-18+091 útszakasz (Nagyfüged)¹⁰

70. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

8. táblázat HEMÁK 3204. sz. út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.19.	2002.02.20.	2002.04.03.
Pályázók		
Betonút, HE-DO (9 997 381 Ft) ¹¹ , KÖTEK, EGÚT(10 437 595 Ft) ¹² , Aszfalt Kft., Hódut, Swietelsky, Geosaurus		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		7 997 905 Ft +ÁFA (9 997 381 Ft)

⁷ Vj-130/2006/64.

⁸ Vj-130/2006/64.

⁹ Vj-130/2006/64.

¹⁰ Vj-130/2006/64.

¹¹ Vj-130/2006/64.

¹² Vj-130/2006/64.

Alvállalkozó

EGÚT-ot bevonta alvállalkozónak a HE-DO.

C) 3204. sz. 20+500-25+950 (Tarnaméra)¹³⁾

71. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

9. táblázat HEMÁK 3204. sz. út (Tarnaméra)

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2001.12.19.	2002. 02. 20.	2002. 04. 03.
Pályázók		
KÖTEK, Aszfalt, EGÚT (109 787 996 Ft) ¹⁴⁾ , Hódút, MOTA, Swietelsky, Geosaurus, Betonút, HE-DO (108 195 695/100 000 765 Ft) ¹⁵⁾		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		86 556 556 Ft + Áfa (108 195 695 Ft)
Alvállalkozó		
A HE-DO bevonta alvállalkozóként EGÚT-ot a II., és III. szakaszra 52 millió Ft+ÁFA értékben. Az EGÚT bevonta alvállalkozóként a Strabag-ot a III. szakaszra 50 % erejéig.		

III.1.4. Az eljárás alá vontak magatartása a HEMÁK projektek kapcsán**A) A HE-DO táblázatok**

72. A HE-DO-nál 2007. május 2-án tartott kutatás során a vizsgálat birtokba vett, a Heves megyei 2002-es projektekre, vagyis a 25. sz. főút 13+776-16+037 (Eger), a 3204. sz. 17+564-18+091 (Nagyfüged), és a 3204. sz. 20+500-25+950 útszakaszaira (Tarnaméra), vonatkozó táblázatokat¹⁶⁾.
73. A táblázatok a 2002. évben a HEMÁK által kiírt projektek kapcsán tartalmaznak különböző verziókat a Strabag, a HE-DO és az EGÚT között arra vonatkozólag, hogy adott projektből és összességében a három részprojektből mely vállalkozás mekkora összeggel és hány %-ban fog részesedni. A táblázatok tartalmazták továbbá a munkák megnevezését, a beépítendő aszfalt felületét, mennyiségét, típusát, a nettó irányarat, valamint a három vállalkozás esetében az adott projekthez kapcsolódóan a kalkulált aszfalt mennyiségét és nettó árát, valamint ezek összesítéseit. Valamennyi táblázat alján szerepel a HE-DO, EGÚT és Strabag oszlopa alatt egy-egy %-os érték, melyek összege 100 %.
74. A táblázatok mind a három, korábban ismertetett HEMÁK projektre vonatkozóan négy verzióban (A-D-ig) állnak rendelkezésre. A rendelkezésre álló adatok szerint ezen táblázatok 2002. február 7-én és 2002. február 20-án készültek a HE-DO-nál. A pályázatok beadási határideje 2002. február 20. volt. A különböző verziók között

¹³⁾ Vj-130/2006/64.

¹⁴⁾ Vj-130/2006/64.

¹⁵⁾ Vj-130/2006/64.

¹⁶⁾ Vj-130/2006/171., valamint Vj-130/2006/43/1-2.

a különbség abban áll, hogy más-más értékek szerepelnek a HE-DO, a Strabag és az EGÚT oszlopban. A különböző számjelzésű táblázatok abban különböznek, hogy az egyes vállalkozások alatti oszlopokban más-más számok kerültek beírásra (lásd a határozat mellékletének II./A pontját).

B) N. S. (Strabag) határidőnapló¹⁷

75. Az előbb említett táblázatokhoz tartalmilag kapcsolódik a Strabagnál 2006. szeptember 18-án tartott kutatás során lefoglalt N. S. határidőnaplójának „január 25-29” dátummal jelzett oldalának tartalma. (Lásd a határozat mellékletének II./B pontját.)

III.2. A 2003. évi eljárások

III.2.1. Nagyréde, Külterületi mezőgazdasági út építése¹⁸

76. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

10. táblázat Nagyréde

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2003.10.22.	2003.12.29.	2004. 01.15.
Pályázók		
Strabag (79 970 000 Ft+Áfa), HE-DO (79 650 000 Ft +ÁFA) , EGÚT (81 528 000 Ft+Áfa) , Vakond (79 959 773 Ft+Áfa)		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
HE-DO		79 650 000 Ft
Alvállalkozó		
A HE-DO bevonta alvállalkozóként az EGÚT-ot 55.076.722 Ft+ ÁFA értékben. A EGÚT bevonta alvállalkozóként a Strabag-ot 50% erejéig.		

77. Ajánlatában a HE-DO nem jelölt meg alvállalkozót.

78. Az ajánlatok bírálati szempontja a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás volt.

III.2.2. Az eljárás alá vontak magatartása

79. 2004. május 19-én B. Cs. (Strabag) e-mailt¹⁹ küldött a he-do@axelero.hu címére. Az email szövege: See attached file: „Nagyréde osztás Strabag szerint.xls”²⁰.

¹⁷ Vj-130/2006/2.

¹⁸ Vj-130/2006/65/A.

¹⁹ Vj-130/2006/63/17.

²⁰ Vj-130/2006/171.

80. A HE-DO-tól lefoglalt „*nagyreedeosztas 8181.xls*” fájlban szereplő táblázat tartalmazza továbbá a közbeszerzési kiírásban megjelent ajánlati összesítő adatait, többek között az egyes munkák mennyiségét, egységárát, bekerülési összegét. A táblázat tartalmazza a HE-DO, Strabag, és az EGÚT esetében az egyes tételek összegzett árának megosztását, és a HE-DO illetve az EGÚT-Strabag százalékos részesedését.

III.3. A 2005. évi eljárások

81. A vizsgálat nem tárt fel olyan bizonyítékot, amely a 2004-ben kiírt tenderek kapcsán összejátszásra utaló adatot tartalmazna. A Strabag beadványából²¹ ismeretes, hogy a vizsgálat által érintett földrajzi területen 2004-ben összesen három útépítéssel összefüggő tender kiírására került sor²². (NOMÁK által a 21128. sz út felújításáról, a Salgótarjáni Önkormányzat által a Déli Iparterült úthálózat fejlesztése és a Karancsaljai Önkormányzat által járdaépítési munkák kapcsán került sor tender kiírására.)

III.3.1. Heves, Vásártér út²³

82. Heves Város Önkormányzata 2005. január 20-án kelt ajánlattételi felhívására 2 db ajánlat érkezett, ezért azokat nem bontották fel. Újabb ajánlattételi felhívás került kibocsátásra (3 db), valamint az Önkormányzat nyilatkozatot kért be az ajánlattevőktől, hogy korábbi ajánlatukat fenntartják-e. Az eljárás(ok) leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

11. táblázat Heves Vásártér út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.01.20.	2005.02.25.	2005.03.08.
Pályázók		
HE-DO (28 499 974 Ft), Swietelsky (29 964 000 Ft), Hoffmann (30 509 763 Ft), Deczky Lajos (30 150 000 Ft) ²⁴		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
HE-DO	17 848 000 + Áfa (22 799 979 Ft) ²⁵	

83. Az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 85), teljesítési határidő időtartam (súly: 10), késedelmi kötbér (súly: 5).

84. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

²¹ Vj-130/2006/224.

²² A Strabag beadvány felsorolt negyedik tender nem útépítésre vonatkozik.

²³ Vj-130/2006/66/B.

²⁴ Érvénytelen ajánlatot nyújtott be az ajánlati biztosíték hiánya miatt.

²⁵ Az ajánlat és tényleges szerződési érték közötti különbség abból ered, hogy a megrendelő bizonyos munkák elvégzését nem kérte végül (pl. aszfaltburkolat).

III.3.2. Az eljárás alá vontak magatartása

85. 2005. február 23-án – beadási határidő előtt két nappal – a he-do@axelero.hu címről e-mail²⁶ került küldésre G. V., a Hoffmann Rt. munkatársa részére

Szia Viktor!

Mellékelten küldöm a hevesi dokumentumokat

K. M”

86. Az e-mail csatolt állományában a „HE-ho.xls” dokumentum a Heves Vásártér utca útépitési munkáiról szóló kivitelezési ütemtervet és annak beárazott költségvetését (beleértve az ajánlati árat) tartalmazta. (Lásd a határozat mellékletének IV. pontját.)

87. A HE-DO által megküldött dokumentum tartalma teljes egészében, vagyis minden tétel tekintetében megegyezik a Hoffmann/Colas Dunántúl által e pályázatra beadott ajánlati árral.

III.3.3. Salgótarján²⁷

88. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

12. táblázat Salgótarjáni utak felújítása

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.05.20.	2005.07.13.	2005.08.04.
Pályázók		
Strabag, EGÚT, Salgó-Tempó Kft., HE-DO		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
Makarenkó úti parkoló ²⁸ - Salgó Kft.	1 597 600 Ft	
Órhegy út - EGÚT	26 889 600 Ft	
Rudolf út Strabag	17 423 636 Ft	
Vároldal út ²⁹ - Salgó Kft.	10 936 800 Ft	
Ybl M. út - Strabag	15 261 641 Ft	
Damjanich út - EGÚT	29 062 400 Ft	
Katona út - Strabag	9 313 388 Ft	
Dobó Katica út és köz - EGÚT	13 061 600 Ft	
Rózsafa - Strabag	18 227 870 Ft	
Erkel F. út - EGÚT	27 671 200 Ft	
Kinizsi út -EGÚT	22 720 800 Ft	
	Összesen: 202 166 535 Ft	
Alvállalkozó		

²⁶ Vj-130/2006/63/B/16.

²⁷ Salgótarján, Makarenkó úti parkoló, Órhegy út felújítása, Rudolf út, Vároldal út, Ybl M. út f. Damjanich út, Katona József út, Dobó Katica út és köz, Rózsafa út, Erkel F. út, Kinizsi út felújítása: Vj-130/2006/121.

²⁸ Az adott projekt-részen a HE-DO érvénytelen ajánlatot adott be.

²⁹ Az adott projekt-részen a HE-DO érvénytelen ajánlatot adott be.

Az EGÚT bevonta alvállalkozóként a Salgó Tempó Kft-t és a MOÉP 2002 Kft.-t.
A Strabag bevonta alvállalkozóként a Swietelsky Építő Kft.-t (4 857 500 Ft) és D+D Kft-t (10 % felett).

89. Az ajánlatkérő valamennyi tender esetében az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 85), jótállás időtartama (súly: 15).

90. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

III.3.4. Az eljárás alá vontak magatartása

91. 2005. július 12-én – a beadási határidő előtti napon – P. K. (EGÚT) küldött e-mailt³⁰ T. A. (EGÚT) részére. Az e-mail másolatban N. S. (Strabag), és a HE-DO@Axelero.hu címre is elküldésre került.

92. Az email üzenet részében a „garancia 3 év” csatolt mellékletében pedig a „hd.xls” dokumentum szerepelt. A „hd.xls” dokumentum tartalmazza a vizsgált közbeszerzésben kiírt összes salgótarjáni út beárazott költségvetéseit (beleértve az ajánlati árat).

93. Az EGÚT által elküldött ajánlati ár nem egyezik meg sem a Strabag, sem az EGÚT, sem a HE-DO ténylegesen beadott ajánlati árával, de az e-mail üzenet részében szereplő „3 év garancia” mindhárom vállalkozás pályázatában azonos (vállalt jótállás időtartama (év)).

94. Megállapítható továbbá az átküldött árak és a ténylegesen beadott ajánlatok alapján, hogy a nyertes az e-mailben megküldött ajánlathoz képest jelentősen alacsonyabb árú ajánlatot tett (82-92%-os árszinten), míg a vesztesek (98-107 % közötti árszinten) adták be ajánlataikat. (Lásd a határozat mellékletének V. pontját.)

III.3.5. „Egri útfelújítás” és „közutak” felújítás projektek³¹

95. Az alábbi két projektet együtt ismerteti a Versenytanács, mert egy időben kerültek kiírásra, és lebonyolításra, valamint ugyanazok a vállalkozások vettek részt a projekteken. Az eljárások leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázatok foglalják össze:

15. táblázat Eger helyi járda felújítások, járda-, és parkoló építések munkái

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.05.23.	2005. 07.11.	2005.08.01.
Pályázók		
Swietelsky, Strabag, HE-DO, EGÚT		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár

³⁰ Vj-130/2006/63/B/15.

³¹ Vj-130/2006/20/4-5.

Strabag	17 014 400 Ft
Alvállalkozó	
A Strabag bevonta alvállalkozóként az EGÚT-at 32,42% (5.515.866 Ft+ÁFA) és Verzió 2000-t 10 % feletti értékben.	

16. táblázat Eger önkormányzatának közigazgatási területén helyi közutak felújítási munkái

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kíírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.05.23.	2005.07.11.	2005.08.01.
Pályázók		
Strabag, HE-DO , Swietelsky , EGÚT		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
EGÚT		185 163 075 Ft
Alvállalkozó		
Az EGÚT-ot bevonta alvállalkozóként a Strabag-ot 47 % értékben.		

96. Az egyes tételekhez rendelt súlyszámokat a mellékletben ismertetett táblázatok „súlyszám” oszlopa tartalmazza.

97. Az EGÚT, illetve a Strabag ajánlatában nem jelölt meg igénybe venni kívánt alvállalkozót.

III.3.6. Az eljárás alá vontak magatartása

98. 2005. július 7-én és július 8-án – napokkal a beadási határidő előtt – küldött K. L. (EGÚT) e-mailt a HE-DO@Axelero.hu címre. Az email üzenet része mindkét e-mail esetében „P. G. részére”.

99. A 2005. július 7-én küldött e-mail csatolt „*árajánlat.xls*” című melléklete tartalmazza az „*Egri helyi közutak*” és „*járdafelújítások*” projektek járda és úttételeinek részletesen beárazott ajánlati árait.

100. A 2005. július 8-án küldött e-mail³² csatolt „*árajánlat módosítás.xls*” című melléklete tartalmazza az „*Egri helyi közutak*” és „*járdafelújítások*” projektek járda és úttételeinek részletes, beárazott, módosított ajánlati árait. (Lásd a határozat mellékletének VI. pontját.)

101. Az „*árajánlat*” és a „*árajánlat módosítás*” mellékletben szereplő szám adatok egymástól eltérnek. A „*árajánlat módosítás*” mellékletben átküldött nettó ajánlati árak megegyeznek a HE-DO által beadott nettó ajánlati árakkal.

³² Vj-130/2006/63/B/9.

III.3.7. Balassagyarmat, Kondor Ernő út építése³³

102. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

17. táblázat Balassagyarmat Kondor Ernő út kiépítése

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás	Eredményhirdetés
2005.05.09.	2005.08.01.	2005.08.10.
Pályázók		
Strabag (77 230 400 Ft), Swietelsky (85 537 600 Ft), EGÚT (71 453 089 Ft), HE-DO (74 811 155 Ft)		
Nyertes Ajánlattevő		Nyertes ár
EGÚT		71 453 089 Ft
Alvállalkozó		
EGÚT alvállalkozóként bevonta a Szomor és Tsa Építő Kft.-t.		

103. Az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 90), jótállás (súly: 5), szavatosság (súly: 5).

104. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

III.3.8. Az eljárás alá vontak magatartása

105. 2005. július 28-án – négy nappal a beadási határidő előtt – küldött P. K. (EGÚT) e-mailt³⁴ a HE-DO@Axelero.hu címre. Az e-mail csatolt „bgykondor.xls.” című melléklete tartalmazza a „Balassagyarmat, Kondor Ernő út kiépítése” projekt tételes, részletes árajánlatát. (Lásd a határozat mellékletének VII. pontját.)

106. A mellékletben szereplő ajánlati árak teljes egészében nem egyeznek meg sem a HE-DO, sem az EGÚT beadott ajánlati áraival, ugyanakkor a HE-DO ajánlati ára 93 513 944 Ft csak minimálisan magasabb az e-mailben megkapotthoz képest (93 513 063 Ft).

107. Megállapítható továbbá, hogy az e-mailben szereplő árakhoz képest az EGÚT ajánlatának szinte valamennyi³⁵ tétele 95,5 %-os szinten lett beárazva.

III.3.9. Balassagyarmat helyi közutak³⁶

108. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

³³ Vj-130/2006/137.

³⁴ Vj-130/2006/63/B/8.

³⁵ A 37 tételből 33 95,5 %-os, kettő 95,4 %-os, egy 95,7 %-os, végül egy 98 %-os szinten.

³⁶ Vj-130/2006/137.

18. táblázat Balassagyarmat közigazgatási területén útburkolat-felújítási munkálatok elvégzése

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.07.11.	2005.08.22.	2005.08.31.
Pályázók		
EGÚT, Strabag, HE-DO		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
EGÚT	110 081 087 Ft	
Alvállalkozó		
Az EGÚT bevonta alvállalkozóként a Strabag-ot (44%).		

109. A pályázat kiírója valamennyi ajánlati tételhez külön-külön súlysúlyszámot jelölt 2 és 10 közötti értékben.

110. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

III.3.10. Az eljárás alá vontak magatartása

111. 2005. augusztus 18-án – négy nappal a beadási határidő előtt – küldött P. K. (EGÚT) e-mailt³⁷ a HE-DO@Axelero.hu címre. Az e-mail tárgya „bgy”. Az e-mail csatolt „*hhhh.xls*” című melléklete tartalmazza a Balassagyarmat területén útfelújítási munkák közbeszerzési eljárás beárazott költségvetését részletes, tételes lebontásban. (Lásd a határozat mellékletének VIII. pontját.)

112. A „*hhhh.xls*” mellékletben árakhoz képest az EGÚT ajánlatának szinte valamennyi tétele³⁸ 90,2%-os szinten lett beárazva.

III.3.11. Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat³⁹

113. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

19. táblázat Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat megerősítése

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.07.12.	2005.07.27.	2005.08.01.
Pályázók		
EGÚT (23 200 744 Ft), HE-DO (23 304 370 Ft), Strabag (22 600 000 Ft)		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	

³⁷ Vj-130/2006/63/B.

³⁸ Eltérés hat esetben van a 48 tételből, azonban négy esetben rendkívül minimális az eltérés a 90,2 %-os arányhoz képest (pl. 90,18 %).

³⁹ Vj-130/2006/66.

Strabag	22 600 000 Ft + Áfa (28 250 000 Ft)
---------	-------------------------------------

114. Az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 90), jótállás (súly: 5), szavatosság (súly: 5).
115. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

III.3.12. Az eljárás alá vontak magatartása

116. 2005. július 26-án – a beadási határidő előtti napon – küldött B. Cs. (Strabag) e-mailt⁴⁰ a HE-DO@Axelero.hu címére. Az e-mail tárgya „Verpelét”, a szövege pedig az alábbi:

„Szia Miklós!
Ezúton küldöm a megbeszélt dokumentumot.
(see attached file: Teljesítményjegyzék Verpelét HE-DO Kft. doc)”
-jótállás: 12 hónap
-teljesítési határidő: a teljes időtartam
B. Cs. építésvezető”

117. Az e-mailhez csatolt „*Teljesítményjegyzék Verpelét HE-DO KFT.doc*” című melléklet tartalmazza a Verpelét, Petőfi út, Hegyi út, Ifjúság út, valamint a Kisfaludy út teljesítményjegyzékét, a részletes ajánlati árakat, valamint azok összesítését. (Lásd a határozat mellékletének IX. pontját.)
118. Az elküldött árajánlat tételei teljesen megegyeznek a HE-DO által beadott végső árajánlat tételeivel mind az egyes tételeket, mind pedig a végösszegeket tekintve egyetlen kivétellel: A Kisfaludy út esetében az e-mailben átküldött ajánlatból hiányzott két tétel (5. Rácsos áteresz építés 140 000 Ft és a 6. Meglevő földárok profilozás 65 000 Ft), melyek a HE-DO benyújtott ajánlatában szerepeltek. Ezen eltérés okozza a végső bruttó összeg különbségét is. (Az e-mail szerinti összeg 28 874 213 Ft, míg a tényleges ajánlat végösszege 29 130 463 Ft.)

III.3.13. Heves, Hevesi József és Cserkész út építése⁴¹

119. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

20. táblázat Heves, Hevesi József és Cserkész út építése

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.07.29.	2005.09.01.	2005.09.12.
Pályázók		
EGÚT (55 722 429 Ft), Strabag (54 130 000 Ft), HE-DO (51 975 933 Ft)		

⁴⁰ Vj-130/2006/63/B/6.

⁴¹ Vj-130/2006/66/B.

Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár
HE-DO	41 580 747+Áfa (51 975 933 Ft)

120. Az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 85), teljesítési határidő időtartam (súly: 10), késedelmi kötbér (súly: 5).

121. Alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

III.3.14. Az eljárás alá vontak magatartása

122. 2005. augusztus 30-án – két nappal a beadási határidő előtt – küldött K. L. (EGÚT) e-mailt⁴² a HE-DO@Axelero.hu címre. Az e-mail szövege:

„K. M. Úr részére!”

Az e-mail csatolt „*költségvetések.xls*” című melléklete tartalmazza Heves utépítési és útfelújítási munkáinak a főösszesítőjét (beleértve az ajánlati árat), valamint az egyes tételek egységárát külön részletezve. (Lásd a határozat mellékletének X. pontját.)

123. A főösszesítő árai két kivétellel teljesen megegyeznek az EGÚT önálló fővállalkozói ajánlatának főösszesítőjével:

- a.) Cserkész utca utépítés 10 715 652 Ft az e-mail szerint, míg az EGÚT ajánlatában 10 782 517 Ft szerepel.
- b.) Hevesi József utca utépítés 5 793 685 Ft az e-mail szerint, míg az EGÚT ajánlatában 5 804 900 Ft szerepel.

124. A HE-DO benyújtott ajánlati árai megegyeznek a mellékletben szereplő táblázat negyedik sorában szereplő összegekkel.

III.3.15. 3204. sz. út 13+680 km-sz. és 17+295-17+516 km-sz. közötti szakaszon profiljavítási munka

125. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

21. táblázat 3204. sz. út		
Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005.06.20.	2005.07.26.	2005.08.09.
Pályázók		
Swietelsky, EGÚT, HE-DO, Strabag		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
Swietelsky	15 095 932 Ft	
Alvállalkozó		

⁴² Vj-130/2006/63/B/5

Swietelsky átadta a munkát a HE-DO-nak. A projekt kapcsán 2005. augusztus 19-én vállalkozási szerződést kötött a Swietelsky és a HE-DO arról, hogy a HE-DO a kivitelezésből 10.913.750.00 Ft mértékben részesedik. (Vj-130/2006/04.)

III.3.16. Az eljárás alá vontak magatartása

126. Swietelsky megnyerte a tendert, majd átadta a munkát a HE-DO-nak. A projekt kapcsán 2005. augusztus 19-én vállalkozási szerződést⁴³ kötött a Swietelsky és a HE-DO arról, hogy a HE-DO a kivitelezésből 10.913.750.00 Ft mértékben részesedik.

III.3.17. Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens⁴⁴

127. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

22. táblázat Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2005. 09.16.	2005.10.25.	2005.11.14.
Pályázók		
Szt. Miklós Városrész Közös Vállalkozás 2005 (Strabag, EGÚT), Swietelsky		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
eredménytelen	255 160 500 Ft	

128. Az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ellenszolgáltatás összege (súly: 5), jótállási idő: min 1 év, max. 3 év (súly: 1), vállalt késedelmi kötbér min. 100 000 Ft, max 300 000 Ft (súly: 1).

III.3.18. Az eljárás alá vontak magatartása

129. A projekt először – az önkormányzat Közbeszerzési Bizottsága 2005. november 7-i döntése alapján – meghiúsult, majd ezt követően ismételt kiírásra került. A bizonyítékok csak az első, meghiúsult projektre vonatkoznak.

130. A Bírálóbizottság 2005. október 24-i megbeszéléséről készült jegyzőkönyv szerint azért javasolta a pályázat eredménytelenné nyilvánítását, mivel az egyik ajánlattevő sem tett az ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezetre figyelemmel megfelelő ajánlatot.

131. 2005. október 20-án – 5 nappal a bontás előtt – küldött P. J. (Strabag) e-mailt⁴⁵ a he-do@axelero.hu címre. Az e-mail tárgya: „K. M. Úr részére!”

⁴³ Vj-130/2006/4.

⁴⁴ Vj-130/2006/20/6.

⁴⁵ Vj-130/2006/63/B/4.

132. Az e-mail szövege:

„Ajánlati összesítő a mi árunkra van kitöltve!

Át kell írni a „ÁR-HD végösszegére!

Kötbérek: 300.000-Ft/nap

Garancia: 3 év!

Bef. Határidő: 2006. augusztus 31. Tehát mindenből a maximum!

Tartalomjegyzék is a miénk, nektek át kell alakítani”

Üdv:

P. J.”

133. Az e-mailhez négy különböző mellékletet csatoltak: „*tartalomjegyzékoldal*”, „*ütemterv*”, „*ár-hd*”, és „*ajánlati összesítő*”. (Lásd a határozat mellékletének XI. pontját.)

134. A mellékletek az Eger, Szt. Miklós városrész projekt munkautemezéséről készült táblázatot, ajánlati összesítőt, részletes, tételenkénti lebontásban árajánlatot, és egy összesítő táblázatot tartalmaznak.

135. Az átküldött mellékletek tartalma teljes egészében megegyezik a Strabag által benyújtott önálló fővállalkozói ajánlattal.

III.4. A 2006. évi eljárások

*III.4.1. Heves belterületén Móra F, Damjanich utak építése, Erkel F, Zrínyi, Dobó, Fáy, Szabadság, Széchenyi utak és Heves ipari park területén burkolat felújítása*⁴⁶

136. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

23. táblázat Heves belterületén Móra F., Damjanich utak építése, Erkel F., Zrínyi, Dobó, Fáy, Szabadság, Széchenyi utak és Heves ipari park területén burkolat felújítása

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2006.04.27.	2006.06.06.	2006.06.12.
Pályázók		
EGÚT (112 903 801 Ft), HE-DO (105 336 947 Ft)		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
HE-DO	87 780 790 Ft + ÁFA (105 336 947 Ft)	

137. Az ajánlatkérő az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 2), átfutási idő (súly: 1), késedelmi kötbér (súly: 1), projektterv kidolgozottsága (súly:1).

⁴⁶ Vj-130/2006/66/B.

138. Alvállalkozót egyik vállalkozás sem jelölt meg pályázatában.

III.4.2. Az eljárás alá vontak magatartása

139. 2006. május 31-én – a beadási határidő előtt egy héttel – e-mail⁴⁷ került küldésre a hedo@hedo.t-online.hu címről K. L. (EGÚT) címére. Az e-mail tárgya: „Heves”. Az e-mail szövege: „Küldöm”
140. Az e-mail csatolt „Heves.út.víz.csapadék” című melléklete tartalmazza a „Heves, Ipari Park burkolat felújítása” részprojekt költségvetését, öt tételben. A melléklet 2006. június 2-ra van dátumozva.
141. 2006. május 31-én egy másik e-mail is elküldésre került a hedo@hedo.t-online.hu címről K. L. (EGÚT) címére. Az e-mail tárgya szintén: „Heves” Az e-mail szövege: „Küldöm, ez a jóóóó!”.
142. Az utóbbi e-mail csatolt „Heves.út.víz.csapadék” című melléklete tartalmazza a „Heves, Ipari Park burkolat felújítása” részprojekt költségvetését, hat tételben. A melléklet 2006. június 2-ára van dátumozva. A hat tételből álló melléklet teljes egészében tartalmazza az öt tételből álló mellékletet, csak a hatodik tételnek a mellékletbe foglalásában tér el a két melléklet egymástól, a dokumentumok azonban nem tartalmazzák árákat.
143. 2006. június 2-án két újabb e-mail került küldésre a hedo@hedo.t-online.hu címről K. L. (EGÚT) címére. Az e-mail tárgya: „Heves”. Az e-mail szövege: „Megy”. Az e-mail csatolt „Heves.út.víz.csapadék”⁴⁸ című melléklete tartalmazza a „Móra utca építése ” részprojekt költségvetését tételes lebontásban. A melléklet 2006. június 2-ra van dátumozva. E két melléklet a tender keretében kiírt munkálatok mindegyike⁴⁹ esetében tételenként szerepel a mennyiség, egységár, és ennek alapján a tételár. Ezen túlmenően mindkét dokumentumban szerepel egy költségvetési összesítő. (Lásd a határozat mellékletének XII. pontját.)
144. A mellékletben elküldött adatok nem egyeznek meg a HE-DO önálló fővállalkozói ajánlatában foglalt adatokkal.

III.4.3. Bükkszenterzsébet, Béke út⁵⁰

145. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

⁴⁷ Vj-130/2006/63/B/3.

⁴⁸ A június 2-i első e-mail melléklete a Heves. út.víz.csapadék[18478].xls, míg a második e-mail melléklete a Heves. út.víz.csapadék[18484].xls

⁴⁹ 10 út, illetve csatornaszakasz: Móra , Damjanich utak építése, Móra út szennyvízcsatorna építése, Vásártér út, Semmler út, Kolozsvári út vízelvezetés, Erkel-Zrínyi, Dobó- Fáy, Szabadság-Széchenyi utak és a Heves ipari park területén burkolat felújítása.

⁵⁰ Vj-130/2006/86.

24. táblázat Bükkszenterzsébet, Béke út

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2006.04.25	2006.05.03	2006.05.10.
Pályázók		
EGÚT (14 498 426 Ft), Strabag (14 979 600 Ft), HE-DO (15 098 825 Ft), HORUCZI (14 756 892 Ft)		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
HORUCZI	12 297 410 Ft +Áfa (14 756 892 Ft)	
Alvállalkozó		
EGÚT alvállalkozóként részesedett a munkából.		

146. A 2006. április 25-én, a polgármesteri hivatalban zajló megbeszélés jegyzőkönyve szerint a nyertes az, aki a legkedvezőbb árajánlatot nyújtja be, a helyi érdekeket is figyelembe véve (ilyen pl. a helyi munkaerő alkalmazása).

III.4.4. Az eljárás alá vontak magatartása

147. 2006. május 2-án e-mail⁵¹ került elküldésre K. L. (EGÚT) címéről a hedo@axelero.hu címére. Az e-mail csatolt „*költségvetésH.xls*” című melléklete tartalmazza a „Bükkszenterzsébet, Béke út felújítása” részletes költségvetését. Konkrét számadatok azonban csak az 5. és 6. tételnél szerepelnek. Mindkét esetben 42600 Ft-os egységár és 2 811 600 Ft a teljes ár, valamint fel van tüntetve a dokumentumban a nettó és bruttó vállalási ár, vagyis 12 583 000, illetve 15 099 600 Ft.

148. Az elküldött mellékletről megállapítható, hogy az abban a szereplő végső ajánlati ár (15 099 600 Ft) 775 Ft híján megegyezik a HE-DO által beadott végső ajánlati árral (15 098 825 Ft).

III.4.5. Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása⁵², valamint a Dózsa György út felújítása⁵³

149. Az alábbi két projektet együtt ismerteti a Versenytanács, mert egy időben kerültek kiírásra, és lebonyolításra, valamint ugyanazok a vállalkozások vettek részt a projekteken. Az eljárás leglényegesebb jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

25. táblázat Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2006.05.03.	2006.05.16.	2006.05.30.
Pályázók		

⁵¹ Vj-130/2006/63/B/2.

⁵² Vj-130/2006/66.

⁵³ Vj-130/2006/66.

HE-DO (18 933 384 Ft), Strabag (17 689 440 Ft), EGÚT (18 737 009 Ft)

Teljesítési határidő: 2006.08.31 egységesen.

Jótállás: 12 hó egységesen

Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár
Strabag	17 689 440 Ft

26. táblázat Verpelét Dózsa György út útfelújítása

Közbeszerzési szakaszok időpontjai		
Kiírás	Beadás/Bontás	Eredményhirdetés
2006.05.03.	2006.05.16.	2006.05.22.
Pályázók		
HE-DO (13 579 632 Ft), Strabag (12 691 080 Ft), EGÚT (13 423 850 Ft)		
Teljesítési határidő: 2007.04.30. egységesen.		
Jótállás: 12 hó egységesen.		
Nyertes Ajánlattevő	Nyertes ár	
Strabag	12 691 080 Ft	

150. Az ajánlatkérő mindkét tender esetében az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztását az alábbi szempontok alapján mérlegelte: ajánlati ár (súly: 5), fizetési határidő (súly: 4), teljesítési határidő (súly: 3), jótállás időtartama (súly: 2).

151. 10 % feletti alvállalkozót egyik pályázó sem jelölt meg ajánlatában.

III.4.6. Az eljárás alá vontak magatartása

152. 2006. május 15-én küldött e-mailt⁵⁴ P. J. (Strabag) a he-do@hedo.t-online.hu címre. Az e-mail tárgya: „Verpelét”, a szövege:

„see attached file: HE-DO Verpelét.xls

Akácfa,deák, Dimitrov, Vörösmarty:ajánlati ár: excell+20% ÁFA!

Telj.hat.idő:2006.08.31

Jótállás:12 hó

Gárdonyi, Dózsa, Mikes: ajánlati ár: excell+20%ÁFA

Fiz.hat.idő:60 nap

Telj.hat.idő:2007.04.30.

Jótállás: 12 hó”

153. Az e-mail csatolt „HEDO Verpelét. xls” című melléklete tartalmazza a „Akácfa-Deák-Dimitrov és Vörösmarty utak útburkolat felújítási munkái költségvetését”. A költségvetési tételeknél mindegyik útnál egy költségvetési tétel⁵⁵ ugyanolyan – 2239 Ft – egységáron van beárazva, valamint az egyes részmunkák⁵⁶ végösszegei és így az ajánlat teljes végösszege van feltüntetve. (Lásd a határozat mellékletének XIII. pontját.)

⁵⁴ Vj-130/2006/63/B/14.

⁵⁵ „Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vtg-ban”

⁵⁶ Pl. Akácfa- Deák- Dimitrov és Vörösmarty utak burkolat felújítása, stb.

154. Az átküldött, részletes, tételenkénti költségvetési árak és a felek által benyújtott árak összehasonlítása során az alábbiak állapíthatóak meg:

Akácfa- Deák- Dimitrov és Vörösmarty utak burkolat felújítása

- a) A HE-DO ajánlatában szereplő AB-12 jelű aszfalt egységára lényegében, egy forint híján megegyezik az e-mailben szereplő árral (2239 Ft – 2240 Ft). A Strabag egységára 2091 Ft, míg az EGÚT-é 2213 Ft.
- b) A HE-DO ajánlatában szereplő végösszeg 12739 Ft híján egyezik meg az e-mailben szereplő árral (15 777 820 Ft – 15 765 081 Ft).
- c) A HE-DO ajánlatában a projekt egyes részeinek (Akácfa út, Deák Ferenc út, Dimitrov út, Vörösmarty út) tételösszege is lényegében megfelel az e-mailben szereplő áraknak.
- d) Az értékelési lap szerint a teljesítési határidő mindhárom vállalkozás ajánlata szerint 2007.04.30.
- e) A jótállás tartama 12 hónap mindhárom vállalkozás esetében.

Gárdonyi- Dózsa- és Mikes utak felújítása

- a) A HE-DO ajánlatában szereplő AB-12 jelű aszfalt egységára lényegében, egy forint híján megegyezik az e-mailben szereplő árral (2239 Ft – 2240 Ft).
- b) A HE-DO ajánlatában szereplő végösszeg lényegében, 703 Ft híján megegyezik az e-mailben szereplő árral (11 315 657 Ft – 11 316 360 Ft).
- c) A HE-DO ajánlatában a projekt egyes részeinek (Gárdonyi út, Dózsa út és Mikes út) tételösszege is lényegében megfelel az e-mailben szereplő áraknak.
- d) Az értékelési lap szerint a teljesítési határidő mindhárom vállalkozás ajánlata szerint 2007.04.30.
- e) A jótállás tartama 12 hónap mindhárom vállalkozás esetében.

IV.

Az eljárás alá vontak nyilatkozatai

IV.1. A HE-DO általános jellegű nyilatkozata az eljárás alá vontak magatartásáról

155. A felek közötti egyeztetési mechanizmust D. L. 2007. május 2-án⁵⁷ és 2007. november 8-án⁵⁸ tett nyilatkozata, valamint a HE-DO 2009. január 13-án jogi képviselő útján benyújtott⁵⁹ nyilatkozata írja le. A HE-DO részletes beismert nyilatkozatai a vállalkozásnak a GVH elnöke és a GVH Versenytanácsa elnöke által elfogadott 3/2003. (egységes szerkezetben az azt módosító 1/2006.) számú a kartellek feltárását segítő engedékenységi politika alkalmazásáról szóló közleménye

⁵⁷ Vj-130/2006/43.

⁵⁸ Vj-130/2006/159.

⁵⁹ Vj-130/2006/227

(a továbbiakban: Engedékenységi Közlemény) szerinti együttműködő magatartásához kötődnek.

156. A HE-DO nyilatkozatai szerint a Strabag, az EGÚT és a HE-DO között 2002-ben tárgyalások voltak a tárgyalt Heves és Nógrád megyei útépitések kapcsán. Ennek lényeges része volt, hogy a HE-DO bizonyos védettséget kapott a másik két vállalkozástól Abasár és Gyöngyös körzetében, cserébe a HE-DO érdemben nem támadta a másik két vállalkozást Heves megye többi részén, illetve más megyében meglévő érdekeltségeiket.
157. A megállapodás kezdeményezője a Strabag és az EGÚT volt. A HE-DO álláspontja szerint az osztozkodás nem földrajzi terület alapján történt, hanem aszerint, hogy mely vállalkozásnak mely településeken vannak kapcsolatai.
158. Nyilatkozata szerint, 2003-tól kevesebb munka lett megpályázva, ezért a munkák szükségessége miatt nem voltak már átfogó egyeztetések, hanem csak egy-egy munkára egyeztettek egymás között a vállalkozások. 2005-ben és 2006-ban is folytak egyeztetések és megállapodások a vállalkozások között. Ezek a megállapodások a győztes személyére és esetenként a többiek alvállalkozói bevonására vonatkoztak.
159. Az egyeztetések kizárólag a Strabag, az EGÚT és a HE-DO között történtek adott munkák esetében vagy személyesen háromoldalú, esetleg kétoldalú tárgyalások keretében, vagy telefonon. A Swietelskyvel a HE-DO soha sem tárgyalt.
160. A vállalkozások nem alakítottak ki általános gyakorlatot arra vonatkozóan, hogy melyik projekt kapcsán folytatnak egyeztetéseket, ez mindig esetenként dőlt el attól függően, hogy melyik vállalkozás érdeke diktálta az egyeztetés szükségességét. A HE-DO piaci helyzeténél fogva nem volt olyan helyzetben, hogy ilyen megállapodásokat kezdeményezhessen.
161. A nyerő árat a „nyertes cég” határozta meg. A beárazás alapja pedig a mérnökár volt, amit a vállalkozások szinte minden esetben ismertek. Arra mindig figyelni kellett, hogy ha a munka többé került, mint a mérnökár, akkor is az volt az árazás alapja, mert túlárzás esetén a munka nem került kivitelezésre. A másik két vállalkozás természetesen a „nyertes” által megállapított árhoz árazta a saját megállapodását.
162. A HE-DO piaci helyzeténél fogva hátrányos helyzetben volt a másik két vállalkozással szemben, mégis megnyerhetett bizonyos számú projektet. Ennek egyrészt az volt az oka, hogy a HE-DO-nak a vizsgált időszakban végig volt keverőtelepe a térségben, míg a versenytársainak csak később lett, másrészt a vonatkozó jogszabályok értelmében előnyt jelentett adott vállalkozásnak, ha a kivitelezésbe bevont kis- vagy közepeméretű vállalkozást.
163. Nyilatkozatát kiegészítette azzal, hogy 2002-től a megállapodások azokon a területeken működtek, ahol a HE-DO különböző okok miatt kedvező pozícióval rendelkezett a másik két vállalkozáshoz képest. Kivételt képeztek azon tenderek,

mint pl. a Gyöngyös elkerülő szakasz (2006), amely ugyan a HE-DO területéhez tartozott, de a Strabag nyerte meg áron aluli ajánlattal, mivel nem akarták, hogy a HE-DO ilyen mértékű – az adott régióból való kitorést biztosító, országos szinten való megjelenést biztosító – referenciához jusson.

164. Rámutatott, hogy 2004-ben jelentős csökkenés volt az együttműködésben a közbeszerzések korlátozott száma miatt, azonban az együttműködés nem szakadt meg, ezt bizonyítja a nagyrédei projekt is. Előadta, hogy 2004-ben Magyarország EU csatlakozásából adódóan egy új koncepciójú közbeszerzési törvény jelent meg, amely azt eredményezte, hogy a törvény teljesen új struktúrájú, új eljárási rezsimit vezetett be, ezért a jogalkalmazás területén egy olyan átmeneti időszak következett be, amely a közbeszerzési eljárások számának jelentős csökkenéséhez vezetett. Az adaptációs időszak lejártát követően gyakorlatilag 2005-től újra beindultak a közbeszerzések és ezzel együtt az egyeztetések.
165. A mechanizmus fennmaradását és a folyamatos működését elősegítette, hogy a vizsgált piacon jellemzően csak a Strabag, az EGÚT és a HE-DO rendelkezett érdemleges kapacitással, amely mellett a vállalkozások érdekeltek voltak egyfajta status quo fenntartásában.

IV.2. A 2002. évi projektek kapcsán tett nyilatkozatok

IV.2.1. NOMÁK által kiírt projektek

A) HE-DO⁶⁰

166. A HE-DO nyilatkozatai szerint a Strabag és az EGÚT kezdeményezésére a Strabag, az EGÚT és a HE-DO között 2002-ben tárgyalások voltak a Nógrád megyei munkákról is, ezeket a táblázat is tartalmazza, de ezen munkák esetében a felek nem tudtak megegyezni. A Strabagnak ekkor még nem volt keverőtelepe a nógrádi térségben.

B) EGÚT⁶¹

167. Az EGÚT előadta, hogy a felsorolt projektek egyikén sem vett részt al- vagy fővállalkozóként és konzorciumban sem indult. Pályázóként az ajánlat beadása előtt alvállalkozói tárgyalásokat mind a hat NOMÁK tender kapcsán folytatott.
168. A tárgyalásokat az indokolta, hogy a 2002. évben a pályázati rendszer a kisvállalkozókat részesítette előnyben, amely abban nyilvánult meg, hogy a kisvállalkozók bevonása az értékelésnél többletpontokat eredményezett. A forgalomtechnikai munkák vonatkozásában a NOMÁK Kht.-val, a Plastiroute Kft.-

⁶⁰ Vj-130/2006/159.

⁶¹ Vj-130/2006/165., Vj-130/2006/204., Vj-130/2006/206.

vel, átereszpítésre a Real Konsult Kft.-vel, marás vonatkozásában pedig az Inreco Kft.-vel volt az EGÚT munkái során kapcsolatban.

169. Ezek a tárgyalások általában telefonon zajlottak, és a tartalmuk a következő volt: rendelkeznek-e szabad kapacitással a munka kivitelezésének időpontjában, ha igen, megjelölhetik-e őket az ajánlatukban.

C) Strabag⁶²

170. A Nógrádi projektek kapcsán előadta a Strabag, hogy a vizsgált 2002. évi Nógrád megyei projekteken nem indult el, és a vizsgált kivitelezésben alvállalkozóként sem vett részt.

IV.2.2. HEMÁK által kiírt projektek

A) HE-DO⁶³

171. A HE-DO kijelentette, hogy a korábban említett Strabag/EGÚT/HE-DO tárgyalásokon – a táblázatokban is rögzítetten – a Heves megyei (Eger, Nagyfüged, Tarnaméra) munkákra megállapodás született.
172. A táblázatok – megállapodás alapján – több egyeztetés eredményeit tartalmazzák, alapvetően a HE-DO szemszögéből. Az egyeztetéseken mindenkinek volt egy elképzelése, amelyet az egyeztetések során próbált közös álláspontra hozni. Nyilatkozata szerint a táblázatok „B” variációja valósult meg, mely szerint Nagyfügedet és Tarnamérát a HE-DO nyerhette meg, de úgy, hogy a tényleges kivitelezés jelentős részét az EGÚT-nak és a Strabagnak át kellett adni.

B) EGÚT⁶⁴

173. A 25. számú főút kapcsán elmondta, hogy nem voltak alvállalkozói tárgyalások a tenderen szintén résztvevő Aszfalt Makadammal, és nem tudja, hogy az Aszfalt Makadam pályázatában az EGÚT feltüntetésre került-e. A vékonyaszfaltozás, hídfelújítás projektben azonban a Strabag alvállalkozójaként részt vett. A Strabaggal kötött alvállalkozói szerződés összege: bruttó 54.220.000 Ft. Az EGÚT által elvégzett feladat a teljes munka értékének 39,3%-a volt.
174. A Nagyfüged projekt kapcsán elmondta, hogy a HE-DO nem vonta be alvállalkozóként a munkába az EGÚT-ot, és nem tudják, hogy a HE-DO feltüntette-e az EGÚT-ot a pályázatában. Tudomásuk szerint az EGÚT nem küldött alvállalkozói ajánlatot a HE-DO részére.

⁶² Vj-130/2006/192., Vj-130/2006/202.

⁶³ Vj-130/2006/159.

⁶⁴ Vj-130/2006/165., Vj-130/2006/204., Vj-130/2006/206.

175. A Tarnaméra projekt kapcsán elmondta, hogy a HE-DO az EGÚT-ot a projekt II. (22+555-24+436) és a III. (24+436+-25+863) szakaszának munkáiba vonta be. A projekt kapcsán az alvállalkozói tárgyalások az ajánlat beadását követően kezdődtek. Nem tudtak arról, hogy a HE-DO az EGÚT-ot a pályázatában feltüntette-e. Mivel az alvállalkozói tárgyalások az ajánlat beadását követően kezdődtek, ezért az alvállalkozói árakról is csak az ajánlat beadását követően tárgyaltak. A HE-DO és az EGÚT között kötött alvállalkozói szerződés összege 52.006.000 Ft+ÁFA volt.
176. A Tarnaméra projekten az alvállalkozói tárgyalások a Strabag és az EGÚT között az ajánlat beadását követően kezdődtek. Nem került a Strabag feltüntetésre az EGÚT pályázatában. A Strabagot a 24+436-25+863 km szakasz kivitelezésére vonta be az EGÚT. A Strabag által elvégzett munka értéke az EGÚT által elvégzett munka értékének 50%-a volt. A Strabag bevonásához a HE-DO hozzájárulására nem volt szükség.
177. A. R.⁶⁵ a HE-DO-nál fellelt Vj-130/2006/171. számú irattal kapcsolatban az alábbiakat nyilatkozta: *„A táblázatot nem láttam, ilyen felosztásról nem tudok. Én nem tárgyaltam egyik vállalkozás képviselőjével sem. Ezt csak a Nógrád megyei projektek kapcsán tudom elmondani, a Heves megyei projektek nem tartoztak hozzám. Nem hallottam arról, hogy 2002-ben a Strabag, a HE-DO és az EGÚT között területi alapú piacfelosztás történt Nógrád és Heves megyére vonatkozóan.”*
178. B. I.⁶⁶ a HE-DO-nál fellelt Vj-130/2006/171. számú irattal kapcsolatban az alábbiakat nyilatkozta: *„Most látom a táblázatot először, biztos, hogy adtunk rá ajánlatot, de a munkák sem rémlenek, nem emlékszem, hogy kivitelezőként részt vettünk volna a munkában”.* Nem emlékezett arra, hogy folytatott az EGÚT a Strabaggal és a HE-DO-val a pályázat beadása előtt tárgyalásokat. N. S. naplója kapcsán elmondta, hogy: *„Nem tudok semmit elmondani, ismerem N. S.t. Nem emlékszem semmiféle tárgyalásra N. S. és én köztem a bejegyzett projektek kapcsán. A 25-ös úton valamilyen formában az EGÚT végzett kivitelező tevékenységet. A 3204-es útra vonatkozóan nem emlékszem.”*
179. M. P.⁶⁷ nem tudott nyilatkozni a 2002-től a Strabag, az EGÚT és a HE-DO között területi alapon történt piacfelosztásról.

C) Strabag⁶⁸

180. A Hevesi projektek kapcsán elmondták, hogy a vizsgált projektek közül a Strabag egyiken sem vett részt fővállalkozóként (azaz a vizsgált tenderek egyikét sem nyerte meg), ezért a vizsgált tenderek tekintetében fővállalkozóként alvállalkozói megállapodásokat nem kötött. Egyik tenderen sem indult konzorciumban, és nem folytatott konzorcium létrehozásáról szóló tárgyalásokat.

⁶⁵ Vj-130/2006/149.

⁶⁶ Vj-130/2006/196.

⁶⁷ Vj-130/2006/93.

⁶⁸ Vj-130/2006/192., Vj-130/2006/202.

181. A 25. számú főút javítási munkák megvalósítása során a Strabag – mint a fővállalkozó alvállalkozója – további alvállalkozókat is igénybe vett: ilyen volt az EGÚT Rt., és a Keller Plussz Kft. Az EGÚT nyomvályú javítási és vékonyaszfaltozási, valamint a Ráckapu téri felüljáró szegélyvédelmi munkáinak teljes körű kivitelezésére vállalkozott. Az EGÚT a 25. számú főút 15+130-16+037 km szelvények közötti szakaszán működött közre, ami a munka teljes értékének 40,15%-át tette ki. A Strabag az Aszfalt Makadam Kft.-vel történt megállapodás után kereste meg az EGÚT-ot, azaz a megkeresés a Strabag pályázatának benyújtása után történt. A Strabag az EGÚT-ot annak alkalmassága, megbízhatósága és a korábbi együttműködési tapasztalatok alapján választotta ki. Nem kellett az Aszfalt Makadam jóváhagyása az EGÚT bevonásához. A Strabag 49.023.986 Ft értékben végzett az Aszfalt Makadam számára ténylegesen munkát.
182. A Tarnaméra szakasz kapcsán előadták, hogy sub-alvállalkozóként részesedett a Strabag a munkából.
183. Az alvállalkozók bevonásának indoka az volt, hogy burkolatfelújítás előtt a vékonyaszfaltozással érintett út több szakaszán gázvezeték nyomócső cserét hajtott végre, ami késleltette a munkaterület átvételét, és nagymértékben lerövidítette a kivitelezéshez rendelkezésre álló időt, továbbá a négysávós út felújítása során egy-egy sávon folyamatosan biztosítani kellett a forgalom áthaladását, így a lezárt sávban az összes felújítási munkát el kellett végezni, ami a rendelkezésre álló erőforrások kapacitásának kedvezőtlen kihasználtságát eredményezte. A burkolat felújítással egyidőben zajlott Eger egy másik rendkívül fontos csomópontjának átépítése, a két beavatkozás forgalomtechnikai összehangolása szintén hátráltatta a kivitelezés normális időbeli lefolyását, továbbá a szakaszon lévő két felüljáró hídburkolat felújításának egyes elemei speciális szakértelmet igényelnek.
184. Az EGÚT a Tarnaméra projekt burkolat megerősítési munkáira vonta be a Strabagot. Az EGÚT a HE-DO-val történt megállapodás megkötése után kereste meg a Strabagot.
185. B. Cs.⁶⁹ a HE-DO-nál fellelt Vj-130/2006/171. számú irattal kapcsolatban az alábbiakat nyilatkozta *„Most látom a listát először. Nem folytatott ilyen típusú tárgyalásokat a Strabag, az EGÚT és a HE-DO a pályázat beadása előtt.”*
186. N. S.⁷⁰ a HE-DO-nál fellelt Vj-130/2006/171. számú irattal kapcsolatban az alábbiakat nyilatkozta: *„Most látom a listát először. Szerintem a HE-DO esélylatolgatásai, a HE-DO elképzelései, hogy melyik cég melyik munkára koncentrál. Ezek a munkák helyileg nagy körben szétszórtak, és a keverőteleptől való távolság függvényében előre pozícionálható, illetve jelezhető az esély a nyeresre.”*
187. Arra a kérdésre, hogy 2002, 2003 és 2004 folyamán történtek-e tárgyalások a HE-DO, Strabag és az EGÚT között a várható tenderekről és azok elosztásáról a 3

⁶⁹ Vj-130/2006/195.

⁷⁰ Vj-130/2006/194.

cég között, azt a választ adta, hogy „Meg tudom erősíteni, hogy ilyen tárgyalások nem voltak.[...] HE-DO jobb pozícióban volt a közeli önkormányzatoknál a kapcsolatrendszer és a keverőtelepe miatt. Volt olyan abasári tender, amikor magát a kiírást kellett megtámadnunk a preferencia miatt. A Strabag az ilyen tendereknél is próbálkozott több-kevesebb sikerrel.”

188. A Vj-130/2006/2. szám alatt található, saját határidőnaplójában – 2001. január 25-29-ig tartó oldalon – szereplő bejegyzéssel kapcsolatban az alábbiakat mondta el: „ez az én naplóm, és a bejegyzések is tőlem származnak. A keretösszegek bejegyzés az ott felsorolt utak keretösszegeit tartalmazzák. Feltételezhetően – nem általunk kalkulált – mérnökárak voltak. 1-2.sz bejegyzések bontási eredmények. Arra a kérdésre, hogy itt kinek az árai kerültek rögzítésre, már nem tudok válaszolni. Az 1. és 2. rovat között a műszaki tartalom a különbség. A 2. esetben valamely változtatás miatt került oda egy alternatív ár. A felosztás a 2. esetén bejegyzésre nem emlékszem, nem tudom, hogy milyen elvek alapján készültek ezek a fejtegetések. Az oldal alsó harmadát már nem tudom értelmezni. Az oldal jobb felső részében bekeretezett részben szereplő adatokkal kapcsolatban elmondom, hogy időben ez különbözik a korábbi bejegyzésektől. Emlékezetem szerint máskor került oda. Arra nem emlékszem, hogy mit takarnak ezek a %-ok. Azt sem tudom már, hogy mit jelent az Aszfalt MAK.”

IV.3. A 2003. évi eljárások

IV.3.1. Nagyréde, Külterületi mezőgazdasági út építése

A) HE-DO⁷¹

189. A HE-DO nyilatkozata szerint e projekten a megállapodás alapján a HE-DO lett a generálkivitelező, az EGÚT pedig az alvállalkozója. A Strabagot az EGÚT vonta be sub-alvállalkozóként. Emlékezetük szerint az EGÚT kezdeményezte az egyeztetést, és a HE-DO csak az EGÚT-tal tárgyalt. A Strabag és az EGÚT esetleges megállapodásáról nem tudott.
190. A bizonyítékként megjelölt e-mail mellékletében csatolt táblázatok (*Nagyréde osztás Strabag szerint*” fájl) ezt a munkamegosztást tartalmazzák. Az utolsó táblázaton szereplő ajánlati ár pedig a végső, az összesítés eredményeképp létrejövő ajánlati ár volt (79.649.925 Ft). A fájl készítőjével kapcsolatban nem tudott információval szolgálni, de nyilatkozata szerint az e-mail és a csatolt melléklete a Nagyréde mezőgazdasági feltáró út kivitelezésével áll kapcsolatban.

B) EGÚT⁷²

191. Az EGÚT nyilatkozata szerint a HE-DO az EGÚT-ot a 2+000-3+130 km szakaszának kivitelezési munkáiba vonta be. A projekt kapcsán az alvállalkozói tárgyalások az ajánlat beadását követően kezdődtek. Nem tudtak arról, hogy a HE-

⁷¹ Vj-130/2006/43.

⁷² Vj-130/2006/165.

DO az EGÚT-ot a pályázatában feltüntette-e. Az alvállalkozói ajánlatát az EGÚT a pályázat benyújtását követően küldte meg a HE-DO részére. A HE-DO és az EGÚT között kötött szerződés értéke 55.076.722 Ft+ÁFA volt.

192. A Strabagot az EGÚT a 2+000-2+500 km szakasz kivitelezésére vonta be.
193. A Strabaggal az alvállalkozói tárgyalások a munka megkezdését követően kezdődtek. A Strabag az EGÚT pályázatában előzetesen nem került feltüntetésre. Az EGÚT csak akkor kezdett alvállalkozói tárgyalásokat a Strabaggal, amikor a HE-DO-t a projekt nyertesének nyilvánították és a HE-DO alvállalkozói megállapodást létesített az EGÚT-tal.
194. Az EGÚT által kapott munkák 50%-ára került bevonásra a Strabag alvállalkozóként. A Strabag alvállalkozói ajánlatot nem adott, hanem a munka megkezdése után került sor az ármegállapodásra. Az EGÚT-nak egy teljes szakaszt kellett, hogy alvállalkozásba adjon.
195. A teljes szakasz kiépítése jelentős aszfaltkeverő kapacitást igényelt. Ilyen aszfaltkeverő kapacitással abban az időben csak a Strabag rendelkezett. Ezért az aszfaltkeverővel rendelkező nagyobb cégek közül csak a Strabag jöhetett számításba. Az EGÚT az alvállalkozásba adott feladat nagysága miatt értesítette a HE-DO-t a Strabag bevonásáról. A HE-DO és az EGÚT között létrejött szerződés 13 b) pontja szerint az EGÚT jogosult volt alvállalkozó bevonására, és a szerződés egyik pontja sem kötötte ki a HE-DO jóváhagyását.
196. B. I. nyilatkozata szerint *„Adtunk be ajánlatot, tendernyerés után megkeresett minket a HE-DO, és alvállalkozóként beléptünk a munkavégzésébe. A munkakezdés után haladtunk előre, elakadtunk a kivitelezésben „vis maior” ok miatt, és a határidő tartása miatt alvállalkozót kerestünk. Nem tudom, hogy kellett-e a HE-DO engedélye a Strabag bevonásához. [...] Nem tudok nyilatkozni a táblázatról. Feltehetően a kivitelezés során előforduló, eltérő plusz mínusz munkák elszámolása lehet.”*

C) Strabag⁷³

197. A Strabag eljárásban tett nyilatkozata szerint az EGÚT a Strabagot a Nagyréde, Külterületi út 2+000-2+500 km szelvények közötti szakaszának teljes körű felújítási munkái elvégzésére vonta be, és erre vonatkozóan kötöttek alvállalkozói szerződést.
198. A projekt kapcsán az alvállalkozói tárgyalások a pályázat beadása után történtek. Az EGÚT a HE-DO-val történt megállapodás alapján kereste meg a Strabagot. A megajánlott munkafeladatot és árat a Strabag elfogadta.
199. A Strabagnak arra vonatkozóan nincs információja, hogy az EGÚT mikor értesítette a HE-DO-t a Strabag bevonásáról, illetve arra nézve sincs, hogy szükséges volt-e a HE-DO jóváhagyása a Strabag alvállalkozóként bevonásához.

⁷³ Vj-130/2006/161.

200. B. Cs. nyilatkozata szerint *„Ebben az időszakban építésvezetőként dolgoztam. Konkrétan ezen a munkán is dolgoztunk, valahogy meg kellett osztani a területeket a munkák között, meg kellett határozni, hogy ki mit végezzen. Azért kellett meghatározni, hogy mindenki tudja, hogy mi a feladata. Több fajta osztás létezett, meg kellett beszélni, hogy osszuk el. Én akkor folytam bele, amikor a konkrét kivitelezés elkezdődött. A cím arra utal, hogy a mi javaslatunk volt. Nem tudom, hogy mi lett a vége. Gyakorlatilag két partnerrel tárgyaltam, az EGÚT és a HE-DO képviselőivel, akik szintén ezeken a projekteken dolgoztak. A HE-DO-nál Pál Istvánnal, az EGÚT-nál Dajkó Imrével. Gondolom, hogy 2004 májusában készült, pontos időpontra nem emlékszem.”* B. Cs. kérdésre elmondta, hogy tudomása szerint a Strabag nem folytatott előzetes egyeztetést a HE-DO-val és az EGÚT-tal, hogy a projektből az EGÚT, a Strabag és a HE-DO milyen mértékben részesedik: *„annyi volt a feladatom, hogy a kivitelezésben vegyek részt.”*
201. N. S. nyilatkozata szerint *„Nem volt előzetes egyeztetés, hogy ki hogy részesedik. Én tárgyaltam utólagosan az EGÚT-tól B. I.nal alvállalkozói tevékenységre. B. I. keresett meg minket, nem emlékszem, hogy mivel indokolta a megkeresést.”*

IV.4. A 2005. évi eljárások

IV.4.1. Heves, Vásártér út

A) HE-DO⁷⁴

202. A HE-DO elismerte a megállapodás létét e projekt kapcsán, de az egyeztetés konkrét menetére nem tudtak visszaemlékezni.

B) Swietelsky

203. A. L. nyilatkozata szerint nincs a bizonyítékokról tudomása. Nem folytatott tárgyalásokat a HE-DO-val és a Hoffmannal. Dunakeszi és Múcsony a legközelebbi keverőtelep, a fuvar költség jellemzően magas.

C) Hoffmann

204. G. V. tanú – a Hoffmann alkalmazottjának – nyilatkozata⁷⁵ szerint látja, hogy az ő e-mail címére érkezett a levél, de nem emlékezett, hogy megkapta és elolvasta volna. Előadta, hogy a gépéhez más is hozzáférhetett, bárki megnyithatta. R. R. volt a kollégája, ő jogszerűen nézhetett bele, továbbá az adminisztrátor, J. Zs.. Nem tudja hogyan fordulhatott elő az, hogy a Hoffmann a ténylegesen beadott ajánlatában a megküldött számokat adta be. A végső döntést az árakról a főnöke, P. A. hozhatta meg, R. R. vagy saját maga tájékoztathatta a főnököt a végső árról. Nem gyakorlat, hogy árakat egyeztetnek beadás előtt.

⁷⁴ Vj-130/2006/159.

⁷⁵ Vj-130/2006/98.

205. K. M.t nem ismeri, a közvetlen stílusú megszólítás szakmai körökben bevett gyakorlat. Nem emlékezett, hogy szóba került-e a közös indulás, nem tudott a konzorciumról, amíg nincs végleges döntés.
206. Arra a kérdésre, hogy valaki tájékoztatta-e a főnökét a megküldött árról, azt válaszolta, hogy nem tudja.

IV.4.2. Salgótarján⁷⁶

A) HE-DO

207. A HE-DO elismeri a megállapodást, de az egyeztetés pontos menetére már nem emlékeztek. A HE-DO nem részesedett a munkából. Emlékezetük szerint a HE-DO az e-mailben kapott árakat lényegi változtatás nélkül adta be.

B) EGÚT⁷⁷

208. Nyilatkozata szerint bevonta alvállalkozónak a Salgó Tempó Kft.-t az Órhegy, Damjanics út, Erkel Ferenc út, Kinizsi út előkészítő munkáira. A bevonás mértéke 10% alatti volt. J. Gy-vel folytatták az alvállalkozói tárgyalásokat.
209. Bevonta továbbá alvállalkozónak a MOÉP 2002 Kft.-t a Dobó Katica út útfelújítási munkáira. A bevonás mértéke 10% alatti volt. Antal Tamással folytattak alvállalkozói tárgyalásokat.
210. P. K. nyilatkozata szerint *„Az ezt követően elém tárt, 2005. július 12-én (a később EGÚT és Strabag által megnyert pályázatok beadását megelőzően egy nappal) P. K. e-mail címéről elküldött Message 0044 számú (Salgótarjáni projekt) e-maillal kapcsolatban elmondom, hogy nem emlékszem arra, hogy ilyen tartalommal, illetve, hogy ezt én e-mailként elküldtem-e bárkinek. Én nem vagyok informatikus, nem tudom, hogy ez valóban egy általam küldött e-mail volt-e.”* Nem tudott válaszolni arra, hogy az ő e-mail címéről küldhet-e valaki más e-mailt. Erről egy informatikust kell megkérdezni. Arra a kérdésre, hogy ezen projekt kapcsán a Strabaggal vagy a HE-DO-val állt-e bármilyen kapcsolatban, nem emlékezett.

C) Strabag⁷⁸

211. A D és D Kft. teljesítését 10% feletti mértékben vette igénybe a Strabag. Bevonásának indoka az volt, hogy a megnyert négy önkormányzati út kivitelezésénél az azok teljesítéséhez szükséges szűk két hónap alatt a Strabag a saját kapacitásait nem akarta olyan mértékben lekötöni, mint amilyen mértékben arra a határidőben és megfelelő minőségben történő teljesítésnél szükség lett volna. A Swietelsky bevonása 10% alatti mértékű.

IV.4.3. „Egri útfelújítás” és „közutak” felújítás projektek⁷⁹

⁷⁶ Vj-130/2006/121.

⁷⁷ Vj-130/2006/131.

⁷⁸ Vj-130/2006/124.

A) HE-DO

212. A HE-DO elismerte a megállapodást, de az egyeztetés pontos menetére már nem emlékeztek. A projekt nem tartozott a HE-DO érdekeltségi körébe. A Strabag-EGÚT esetleges tárgyalásról nincs információjuk. Az EGÚT a korábban említettek alapján megküldte árait és a HE-DO ennél magasabbat adott be.

B) Swietelsky

213. A. L. nyilatkozata szerint nem emlékezett a projektre, nem tárgyalt egyik versenytárs vállalkozással sem. Az e-mailt nem ismeri.

C) EGÚT⁸⁰

214. A helyi közutak projekten az EGÚT és a Strabag között a pályázat beadása előtti időpontig nem volt alvállalkozó bevonására vonatkozó, vagy egyéb megbeszélés. Az alvállalkozói tárgyalások a tender megnyerése után kezdődtek, amikor részleteiben is ismertté vált a kivitelezendő munka nagysága. Az ajánlati szakaszban ugyanis csak az egységárak képezték az elbírálás alapját. A kiírásból nem derült ki, hogy pontosan milyen volumenű munkát kell elvégezni. A fentiek miatt a tendernyerésig nem volt ismert, hogy hol, miből és mennyi feladatot kell elvégezni. Az EGÚT pályázatában a Strabag nem került feltüntetésre.

215. Az eredményhirdetést követően a szerződéskötés során tisztázódtak az egyes utcákban elvégzendő munkák és azok volumene. A tényleges munkák meghaladták az EGÚT által előzetesen becsült elvégzendő feladatok nagyságrendjét, figyelemmel az egyes feladatokra előírt befejezési határidőkre. A munka mennyisége és a szoros határidők miatt az EGÚT kapacitása nem bizonyult elégségesnek, ami alvállalkozó bevonását tette szükségessé.

216. A Strabagot nem csupán részfeladatok teljesítésébe, hanem komplett utcák teljes körű kivitelezésébe vonták be, mivel keverőtelepe a kivitelezés helyszínéhez - összevetve a többi szóba jöhető (komplett feladat elvégzésére alkalmas) alvállalkozóval - a legközelebb esett. A Strabag által elvégzett munka a 47%-a volt a kiíró részére végzett, teljes munkának.

217. A keverőtelepek távolsága és a megyében való ténykedése alapján az alábbi cégeket lehetett volna a teljes körű munkára bevonni: Strabag, HE-DO, Swietelsky. Egyes speciális munkák tekintetében a bevonható alvállalkozók: Verzió 2000 Kft., Larenta Kft., ADO 98 Bt., Egri Közműtervező Bt., Balkon-ÉP Kft.

218. A helyi járdafelújítások projekten az alvállalkozói tárgyalások a tender megnyerése után kezdődtek, ezért nem valószínű, hogy a Strabag az EGÚT-ot a pályázatában feltüntette. A Strabag az EGÚT-ot utcánkénti teljes körű járda kivitelezésbe vonta be. A Strabag a hatékonyság növelése érdekében ragaszkodott

⁷⁹ Vj-130/2006/20/5.

⁸⁰ Vj-130/2006/120.

ahhoz, hogy egyes járda felújítási munkálatokat az EGÚT végezzen. Jóval költséghatékonyabb ugyanis a járda felújítási munkálatok elvégzése, ha ugyanaz a vállalkozás végzi az út és mellette vagy közelében haladó járda felújításának a munkálatait (egyszerűbb és hatékonyabb a munkálatok koordinálása és a munkagépek, valamint a munkaerő felhasználása). Tekintettel arra, hogy az EGÚT-nál kapacitáshiány merült fel, ezért az EGÚT végül is további kisvállalkozót vont be a munka elvégzésére (a hatékonysági előny azonban megmaradt, hiszen az EGÚT „házon belül” koordinálta a járda és útfelújítási munkákat).

219. Az EGÚT által elvégzett munka értéke 5.515.866 Ft+ÁFA volt, a %-os mértéket meghatározni nem tudják. A Strabag és az EGÚT alvállalkozói bevonása jórészt egymástól elkülönülten valósult meg. Az EGÚT a Strabagot és a Strabag az EGÚT-ot úgy kívánta alvállalkozóként bevonni, hogy alvállalkozóként ott végezzen munkát, ahol a közelben fővállalkozóként is munkát végez.
220. K. L. nyilatkozata szerint *„Nem emlékszem. Látom, hogy az én nevem, és e-mail címem szerepel rajta. Lehet, hogy más küldte el. Az e-mail címemhez a rendszergazdától kezdve bárki hozzáférhet.”*
221. Nem fordult elő, hogy ilyen érzékeny adatokat küldenek el a gépéről. *„A HEDO visszajelzésére nem emlékszem. [...] Nem tárgyaltam alvállalkozókkal.”*
222. *„Valószínű én kalkuláltam az önköltségi árat. A versenyárral az utolsó pillanatban lettem tisztában. Az utolsó pillanat a csomagolás előtti időpontot jelentheti, utolsó nap előtti este.”*
223. Nem tudott arra válaszolni, hogy honnan tudhatta július 7-én és 8-án az árakat.
224. M. P.-nek – állítása szerint – nincs arról tudomása, hogy K. L. több ízben elküldte a versenytársaknak a beadás előtt az EGÚT versenyárait.
225. H. L. nyilatkozata szerint *„Nem tudok róla. Igaz, hogy bárki elküldhette, nincsenek a gépek levédve. Nem tájékoztatott erről.”* Arra a kérdésre, hogy adott-e utasítást K. L. felé, azt válaszolta: *„Ilyenre nem adhatok utasítást, nem kaptam jelzést sem tőle, hogy más elküldte volna a gépéről.”* Az alvállalkozói tárgyalásokkal kapcsolatban elmondta: *„Mi ilyen tárgyalásokon nem szoktunk részt venni, sem a kollégám, sem én. Nem volt döntési jogköröm.”*
226. Bíró kifejtette: *„Nem tudok rá nyilatkozni, K. L. nem tájékoztatott. Nem tudom, hogy melyik projektre vonatkozik.”*
227. *„A helyi közút tenderen előzetesen 30 millió forint volt a tender várható költsége, s az EGÚT egységárakat adott be, és a szerződéskötés előtti egyeztetésen derült ki, hogy 200 milliós az elvégzendő feladat és ennyi kapacitásunk nem volt, ezért szükségünk volt alvállalkozó bevonására.”* Az EGÚT a nyertes útépitési munkáiból 100 millió Ft alvállalkozói munkát helyezett ki a Strabagnak, és egyidejűleg munkaszervezési okokra hivatkozva mintegy 5 millió Ft értékben járdaépítési feladatot vállalt vissza a Strabagtól, így jelentős alvállalkozói kapacitást nyert.

D) Strabag⁸¹

228. A helyi közutak projekt kapcsán elmondta, hogy az alvállalkozói tárgyalások a pályázat beadása után történtek. A Strabag a tenderben foglalt munkák közül a Hevessy Sándor, Hajdúhegy, Kisfaludy Károly, Kiskanda, Madách, Bajza, Csákány, Kodály, Merengő, Újsor, Váji I, és Sáncalja utcák teljes körű kivitelezésére vállalkozott. A Strabag számára nem ismert, hogy pontosan a munka hány %-ára vonta be az EGÚT a Strabagot.
229. A „Helyi járdafelújítások” projekt kapcsán elmondta, hogy az alvállalkozó projekt kapcsán az alvállalkozói tárgyalások a pályázat beadása után történtek. A Strabag az EGÚT-ot a pályázatában nem tüntette fel. Az EGÚT az általa elvállalt járdák és lépcsők vonatkozásában a szerződés mellékletét képező műszaki tartalom szerinti (tételesen, részletezett) teljes körű felújításra vállalkozott. Az EGÚT bevonásának indokaként azt hozta elő, hogy az EGÚT korábban hasonló munkák során a Strabagot alvállalkozóként bevonta, és arra, hogy ebben az időben a Strabag kapacitásait több, párhuzamosan folyó munkálat kötötte le. A Strabag úgy határozott, hogy az általa támasztott alvállalkozói követelményeknek mindenben megfelelő EGÚT-ot vonja be a munkaigényesebb járdafelújítási munkálatokba. A Verzió 2000 Kft.-t is bevonta a Strabag alvállalkozóként.
230. A Strabag és az EGÚT közötti alvállalkozói szerződés értelmében 36,81%-ban történt a bevonás mértéke. Ez a mutató a munkák végső tételes elszámolása során 32,42 %-ra módosult.
231. Erre a részfeladatra elvben számos más, Heves megyében telephellyel, munkagéppel és élőerővel rendelkező vállalkozást be lehetett volna vonni (pl. HE-DO, Swietelsky). Tekintettel azonban a fent kifejtett indokokra a Strabag az EGÚT felkérése mellett döntött. Továbbá a fent kifejtett indokok alapján a Strabag végül az EGÚT-on kívül a Verzió 2000 Kft.-vel 10% feletti alvállalkozói szerződést, a Felület Kft.-vel és a Larenta Kft.-vel alvállalkozói szerződést kötött.
232. Az egyes utcák, járdaszakaszok, lépcsők, parkolók építése/felújítása során a két cég nem dolgozott azonos munkaterületen.
233. N. S. nyilatkozata szerint *„Az útfelújítást szerettük volna megnyerni, készültünk rá, hogy megnyerjük, a járdát nem annyira akartuk. Nem így alakultak, megnyertük a járdát, másikat elvitte az EGÚT, és volt szabad kapacitásunk. Miután EGÚT nyert nagyobb tételű közutaknál, megkeresett minket, hogy nem tudunk-e nekik besegíteni. Azzal a feltétellel vállaltam el az alvállalkozói munkát, hogy cserébe a járdából az EGÚT vállalja el annak a munkának a felét.”*

⁸¹ Vj-130/2006/125.

*IV.4.4. Balassagyarmat, Kondor Ernő út építése⁸²*A) HE-DO

234. A HE-DO szerint a korábbi egyeztetési mechanizmusnak megfelelően az EGÚT átküldte a szükséges árakat. A munkákat nem a HE-DO nyerte meg.

B) EGÚT⁸³

235. Az EGÚT alvállalkozóként bevonta a Szomor és Tsa Építő Kft.-t előkészítő munkák, közművek, csatornával összefüggő feladatokra. Sz. J-vel folytatták az alvállalkozói tárgyalásokat. A bevonás mértéke 10% alatti volt.

236. P. K. az elé tárt, 2005. július 28-án (a később EGÚT által megnyert pályázat beadását megelőzően három nappal) P. K. e-mail címéről elküldött Message0057 számú (Balassagyarmat, Kondor út) e-maillal kapcsolatban elmondta, nem emlékszik rá, hogy ezt ő küldte volna el.

*IV.4.5. Balassagyarmat helyi közutak⁸⁴*A) HE-DO

237. A HE-DO nyilatkozata szerint a korábbi egyeztetési mechanizmusnak megfelelően az EGÚT átküldte a szükséges árakat. A munkákat nem a HE-DO nyerte meg.

B) EGÚT⁸⁵

238. Az EGÚT nyilatkozata szerint a Strabag igénybevételére azért volt szükség, mivel az eredeti kiírás szerint a 2005 és a 2006 években kellett volna a munkát elvégezni. A megrendelő kérésére azonban a két évre vonatkozó munkát 2005 végéig előrehozva kellett elvégezni. A megrendelő kérésének az lehetett az oka, hogy a költségek fedezéséhez szükséges kormányzati pénzeket a megrendelő az eredeti tervtől eltérően 2005-ben teljes egészében lehívhatta. Az alvállalkozói tárgyalást N. S.ral folytatták. A bevonás mértéke 10% alatti volt. A nyertes kiválasztását követően a kivitelezés folyamán kezdődtek el az alvállalkozói tárgyalások. A tárgyalások a kivitelezés közben kezdődtek, a pályázatban nem került feltüntetésre.

239. Balassagyarmaton több utca komplett felújítása volt a Strabag feladata. Azért esett a Strabagra a választás, mert a szerződéskötés után vált ismertté, hogy az Önkormányzat a 2006-os támogatást is csak 2005-ben tudja lehívni, így a 2006-ra tervezett munkákat 2005-ben kellett elvégezni. Ennek teljesítéséhez azonban

⁸² Vj-130/2006/137.

⁸³ Vj-130/2006/131.

⁸⁴ Vj-130/2006/137.

⁸⁵ Vj-130/2006/1.

komoly azonnali többletkapacitás vált szükségessé, amelyet csak külső erőforrásból tudtak biztosítani.

240. A munkák elvégzését követően a megrendelőnek kiszámlázott összegek ismeretében megállapítható, hogy a Strabag a teljes munka értékének 44%-át végezte el. Tudomásuk szerint nem küldött alvállalkozói ajánlatot az EGÚT a HE-DO részére. A kialakult helyzetre tekintettel (rövid átfutás, azonnali munkakezdés, közeli keverőtelep) kizárólag a Strabag volt alkalmas, így más vállalkozóval nem tárgyaltak.
241. P. K. nem emlékezett arra, hogy az elé tárt, 2005. augusztus 18-án – a később EGÚT által megnyert pályázat beadását megelőzően négy nappal – P. K. e-mail címéről elküldött Message0065 számú (Balassagyarmat) e-mailt ő küldte volna el.

C) Strabag

242. A projekt kapcsán az alvállalkozói tárgyalások a pályázat beadása után történtek. Az EGÚT a Vác-Ipolytarnóc vasútvonaltól északra elhelyezkedő utcák komplett útburkolatfelújítási munkáinak elvégzésére vonta be a Strabagot.
243. A Strabag a Jópalócok útja, Pajor István utca, Bíró János utca, Munkás utca, Munkás utca, Szontágh Pál, Losonc, Áchim András, Homok, Esze Tamás, Béri Balogh Ádám, Báthory, Baltik Frigyes, Erdélyi József, Ady Endre, Hajós Alfréd utca és Hársfa utca útburkolatfelújítási munkálatok elvégzésére vállalkozott.
244. Az EGÚT a pályázat elnyerése után kezdeményezte a Strabag munkavégzésbe való bevonását. A Strabag nem nyújtott be alvállalkozói ajánlatot az EGÚT részére, a vonatkozó megkeresés az EGÚT-tól érkezett a Strabaghoz.

*IV.4.6. Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat*⁸⁶

A) HE-DO

245. A HE-DO emlékei szerint a Strabagtól kapták a dokumentumokat. Arra, hogy ezek kinek az árait tartalmazzák, már nem emlékeztek. A verpeléti pályázatokon a HE-DO önállóan indult, de nyerni nem nyert, és alvállalkozói munkát sem kapott. A Strabag azért küldte át az árait, mert az elvárásait így kívánta a tudtukra adni.
246. A Verpelét, Ifjúság úti projekt kapcsán fenntartotta a 2005. május 2-ai helyszíni vizsgálat keretében tett nyilatkozatokat: a megállapodás kezdeményezője a Strabag volt, a település az ő érdekeltsége volt akkor.

B) Strabag⁸⁷

247. N. S. az e-mail kapcsán elmondta: *„Erről az e-mailről nem tudtam, B. Cs. ilyet elviekben nem adhatott volna ki. Nem tudom, hogy mi célja volt vele. Ilyen utasítást*

⁸⁶ Vj-130/2006/66.

⁸⁷ Vj-130/2006/125.

nem adtam B. Cs-nek. B. Cs-nek a verpeléti Önkormányzattal több éves kapcsolata van, B. Cs. Észak-Hevesért volt felelős. Minden, ami a 3-as út felett van, az B. Cs. feladatkörébe tartozhatott. Tudomásom szerint részt vehetett előkészítésben, de nem a számolásban és árazásban. Utólag sem adott tájékoztatást nekem B. Cs.. B. Cs. jelenleg is a cégnél dolgozik, hasonló beosztásban.”

248. F. I. nyilatkozata szerint *„Nem küldhetett volna ilyet B. Cs., nem tudom, hogy egyáltalán ő küldte-e. A számítógépéről más is küldhette az e-mailt. Fizikailag lehetséges, de senki nem tehet ilyet. Én nem tudtam erről az e-mailről.”*

249. B. Cs. kifejtette: *„Az elém tárt 1037. sz. e-maillal kapcsolatban elmondom, hogy nem emlékszem erre az e-mailre. Arra a kérdésre sem tudok válaszolni, hogy én vagy más írta ezt az e-mailt. Ilyen levelek elküldése nem tartozik a feladatkörömbe. A cégnél ilyenre még nem volt példa, nem tudom, hogy a feletteseim részéről milyen szankció történhet erre. Ilyen esetre még tudomásom szerint nem volt példa a vállalkozásnál. Kérdésre válaszolva elmondom, hogy tudomásom szerint olyan eset még nem fordult elő, hogy a cégnél valaki a feladatkörétől eltérően küldött volna ilyen levelet. Verpelét az én területemhez tartozik. A költségvetését vagy én, vagy az előkészítő kolléga (P. J.) vagy a vállalkozásvezető (F. I.) készíthette el. A végső árról a vállalkozásvezető vagy N. S. dönt. A végső döntésről vagy tájékoztatnak, vagy nem, ez az ő döntésüktől függ. Számítógépen lévő költségvetéshez gyakorlatilag bárki hozzáférhet a vállalkozáson belül, ami a szerveren található. Erről azonban nincsenek pontos információim.”*

IV.4.7. Heves, Hevesi József és Cserkészt út építése⁸⁸

A) HE-DO

250. A HE-DO nyilatkozata szerint a vonatkozó dokumentumot az EGÚT küldte el, a munkát a HE-DO nyerte, és az EGÚT-ot vonta be alvállalkozóként. E projekten a HE-DO nyert a megállapodás alapján. Heves nem volt kizárólagos Strabag érdekeltiség, ott alkalmanként a HE-DO és az EGÚT is nyerhetett.

B) EGÚT

251. K. L. előadta: *„Ilyen e-mailre nem emlékszem. Bárki hozzáférhet a gépemhez, bárki elküldhette az e-maileket. Nem tudom, hogyan került át a HE-DO-hoz.”*

252. H. L. nyilatkozata szerint *„Természetesen szoltam volna főnökömnek, de nem tudtam róla. Nem tudok róla semmit, mert nem feladatom. Ezt az e-mailt most láttam először.”*

IV.4.8. 3204. sz. út 13+680 km-sz. és 17+295-17+516 km-sz. közötti szakaszon profiljavítási munka

A) HE-DO

⁸⁸Vj-130/2006/66/B.

253. A HE-DO nyilatkozata szerint a nyertes Swietelsky utólagosan azért adta oda a munkát, mert a tényleges munkavégzésre nem voltak megfelelő feltételei. Előzetesen a Swietelsky és a HE-DO között nem volt egyeztetés.

B) Swietelsky⁸⁹

254. A Kelet-Magyarországi Területi Igazgatóság pályázott a projektre, és ők is nyerték, de az adott feladat műszaki megvalósításának földrajzi helye, és a Kelet-Magyarországi Területi Igazgatóság kapacitáshiányának következtében a projektet a rendelkezésre álló összes dokumentummal együtt átadták a Közép-Magyarországi Területi Igazgatóság részére kivitelezésre. A Közép-Magyarországi Területi Igazgatóság nyilvántartásaiban 2007-ben már nem volt fellelhető ez a projekt.

255. A. L. nyilatkozata szerint: *„Igazán nem emlékszem. Szerintem nem volt még kész a keverőnk, emiatt lehetett. A 2005. 08. 09-i, a HE-DO és a Swietelsky közötti szerződésre nem emlékszem. Nem tudok ezzel kapcsolatban semmit elmondani, a tárgyalásokra nem emlékszem, arra sem, hogy a Swietelsky milyen mértékben vett részt a kivitelezésben, és a HE-DO-t milyen mértékben vonta be. Területileg osztódik Heves megye, a 25-26-os út vonalán. Attól keletre az én területem, a nyugati a Budapestié.”*

IV.4.9. Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens⁹⁰

A) HE-DO

256. A HE-DO szerint a Strabagtól kapták az anyagot, de a vezetői döntés az volt, hogy ezen a pályázaton semmilyen formában nem indulnak el. Emlékezetük szerint a pályázat meghiúsult, és később újra kiírásra került. Az újonnan kiírt pályázaton egy a Strabagtól és az EGÚT-tól független vállalkozással konzorciumban indultak, de nem nyertek. A projekt első körben meghiúsult. A Strabag kezdeményezte a megállapodást, átküldte árait, de a HE-DO végül nem adott be pályázatot.

⁸⁹ Vj-130/2006/28.

⁹⁰ Vj-130/2006/20/6.

B) EGÚT⁹¹

257. Az Eger, Szentmiklós városrész útépítési munkálatai az Eger, Széchenyi úti projekthez kapcsolódtak. Az Eger, Széchenyi úti projektet az EGÚT végezte. Itt a befejezési határidő 2006.04.30. volt, így az autópálya építések mellett egy párhuzamos projekt is lekötötte az EGÚT kapacitásait. A kapacitások fenti lekötöttsége, valamint a munka komplexitása miatt az EGÚT úgy döntött, hogy a projektbe konzorciumi társként bevonja a Strabagot. Az EGÚT választása azért esett a Strabagra, mert a Strabag is tevékenykedett Eger városában, így rendelkezett azzal a tudással, amely alkalmassá tette komplex feladatok gyors megoldására. A tárgyalásra ajánlati szakaszban, szóbeli formában, Egerben került sor, azon B. I., H. L., N. S. és F. I. vettek részt.

C) Strabag⁹²

258. Eger, Megyei Jogú Város Önkormányzat 2005 októberében Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitáció I. komponensére pályázatot írt ki. A kiíró – a kiírás tanúsága szerint – összetett, bonyolult és nagy volumenű kivitelezési munkálatok megvalósítására kért ajánlatot. A munkálatok elvégzésére a kiíró rövid határidőt szabott, ami miatt a Strabag és az EGÚT tárgyalásokat folytatott egymással. A tárgyaláson a Strabag részéről N. S. és F. I. vettek részt. Az EGÚT részéről B. I. területi igazgató, H. L. vállalkozási csoportvezető volt jelen. A konzorciumi együttműködésről szóló szerződést a felek 2005. október 21-én írták alá, amely megegyezett az ajánlattétel időpontjával.

259. A kiíró az eljárást eredménytelennek nyilvánította, majd ezt követően a pályázatot 2006. január 6-án tárgyalásos eljárás keretében újra meghirdette. Erre az újabb fordulóra a Strabag önállóan adta be az ajánlatát.

260. F. I. (Strabag) nyilatkozata szerint: *„Nem tudok erről, nem folytattunk a HE-DO-val tárgyalást. EGÚT-tal indultunk konzorciumban. N. S. és én folytattunk az EGÚT-tal tárgyalásokat. Nem emlékszem arra, hogy a HE-DO esetleges alvállalkozói bevonása szóba került volna. Nem tudom megmondani, hogy az EGÚT a Strabag tudta nélkül tárgyalhatott-e a HE-DO-val.”*

261. A versenytársakkal való előzetes tárgyalások kapcsán elmondta, hogy *„ilyen tárgyalásokra N. S.nak és az ő felhatalmazásával nekem van lehetőségem, de konkrétan ebben az esetben nem volt ilyen felhatalmazásom, nem is folytattunk ilyen tárgyalásokat.”*

262. Az ajánlati árak „érzékeny adatok” megosztásával kapcsolatban elmondta, hogy *„Nincs ilyen gyakorlat. P. J. távozásának oka, hogy jobb ajánlatot kapott.”*

263. N. S. kifejtette: *„Nem tudtam róla, P. J. ilyet elviekben nem küldhetett volna. Nem tudom, hogy a HE-DO indulni akart-e volna, nem emlékszem, hogy a HE-DO adott-e be ajánlatot. Hangsúlyozom, hogy információim szerint a HE-DO itt nem*

⁹¹ Vj-130/2006/120.

⁹² Vj-130/2006/125.

volt versenytárs, nem tudta volna megcsinálni megítélésem szerint a munkát önállóan. Ilyen összetett és nagy munkát nem csinált még a HE-DO. Arra a vizsgálói kérdésre, hogy mégis miért került a HE-DO felé elküldésre, nem tudok nyilatkozni.”

264. P. J. előadta: *„Nem küldhettem ilyet, ha én küldtem volna, akkor elbocsátottak volna. A gépemhez mindenki hozzáférhet, reggeltől estig be volt kapcsolva. Az önköltségi árat kiszámoltam, és akkor projekteltől függően megkaptam a versenyárat.”*

265. Arra a kérdésre, hogy az irodából valakivel perben-haragban állt-e, azt válaszolta, hogy: *„Ilyenről nem tudok. Kimondottan nem, de összetűzések voltak.”*

266. A Strabagon belül az irodai dolgozók között a versenyárok a beadás előtt publikusak voltak. *„Nem tudok rá magyarázatot adni. Nem dönthetek így, utasítást sem kaphattam mástól erre. [...] Ha én küldtem volna a feletteseim tudta nélkül, az az állásomba került volna, tehát nem én küldtem.”* Nem tudott arra válaszolni, hogy szó volt-e a HE-DO alvállalkozói bevonásáról.

D) Swietelsky

267. A. L. előadta: *„Ez számomra ismeretlen, nem folytattam tárgyalásokat egyik versenytársammal sem.”*

IV.5. A 2006. évi eljárások

*IV.5.1. Heves belterületén Móra F, Damjanich utak építése, Erkel F, Zrínyi, Dobó, Fáy, Szabadság, Széchenyi utak és Heves ipari park területén burkolat felújítása*⁹³

A) HE-DO⁹⁴

268. A HE-DO nyilatkozata szerint e projekten a HE-DO nyert megállapodás alapján, és alvállalkozóként nem kellett bevonni az EGÚT-ot.

B) EGÚT⁹⁵

269. K. L. kifejtette: *„Fogalmam sincs, hogy a HE-DO miért küldött fösszesítő. Teljesen más az összeg az én gépemről elküldött levélen.”*

270. Arra a kérdésre, hogy jelezte-e a felettesének, hogy a HE-DO-tól anyagot kapott, és hogy ő kérte a HE-DO-t, hogy küldje át az anyagot, azt válaszolta: *„Általában jelzem a területi igazgatónak, a konkrét esetben nem emlékszem. Nem kértem a HE-DO-t erre.”*

⁹³ Vj-130/2006/66/B.

⁹⁴ VJ-130/2006/159.

⁹⁵ Vj-130/2006/120.

271. Közölte továbbá, hogy nem jellemző, hogy ilyen érzékeny adatokat küldözgetnek át. Véleménye szerint bárki elküldhette, aki az előkészítésen dolgozik.
272. M. P. nek nincs arról tudomása, hogy K. L. több ízben elküldte a versenytársaknak a beadás előtt az EGÚT versenyárait.
273. H. L. nak nem volt hozzáfűznivalója.

*IV.5.2. Bükkszenterzsébet, Béke út*⁹⁶

A) HE-DO⁹⁷

274. A HE-DO nyilatkozata szerint e projekten a HE-DO nyert megállapodás alapján, és alvállalkozóként nem kellett bevonni az EGÚT-ot.

B) EGÚT⁹⁸

275. Az EGÚT adatszolgáltatásában azt közölte, hogy a Bükkszenterzsébet, Béke út felújítási munkáiban alvállalkozóként részt vett.
276. K. L. kifejtette: *„Erre nem tudok válaszolni, az e-mailre nem emlékszem. A pályázatra emlékszem. Bükkszenterzsébet az én területem, valószínűsítem, hogy az önköltségi árat én készítettem el. Ha pl. faxon kell leadni az ajánlatot, a versenyárat lehet, hogy csak fél órával azelőtt adja meg a főnököm, én nem is tudok róla sokszor.”*
277. M. P. nek nincs arról tudomása, hogy K. L. több ízben elküldte a versenytársaknak a beadás előtt az EGÚT versenyárait. *„Számomra új információ, előzetesen nem rendelkeztem információval. K. L. engem nem tájékoztatott.”*
278. H. L.: *„Nincs hozzáfűznivalóm, nem tudok róla.”*

*IV.5.3. Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása*⁹⁹ , valamint a Dózsa György út felújítása¹⁰⁰

A) HE-DO¹⁰¹

279. D. L. nak, a HE-DO meghatalmazott képviselőjének az elé tárt bizonyítékokkal kapcsolatban tett nyilatkozata: *„Emlékezetem szerint a Strabagtól kaptuk a*

⁹⁶ Vj-130/2006/86.

⁹⁷ Vj-130/2006/159.

⁹⁸ Vj-130/2006/120.

⁹⁹ Vj-130/2006/66.

¹⁰⁰ Vj-130/2006/66.

¹⁰¹ Vj-130/2006/159.

dokumentumokat. Arra, hogy ezek kinek az árait tartalmazzák, már nem emlékszem. A verpeléti pályázatokon a HE-DO önállóan indult, de nyerni nem nyert, és alvállalkozói munkát sem kapott. Az ajánlatok átküldésében nem volt rendszer, ebben az esetben a Strabag azért küldte át az árait, mert elvárásait így kívánta a tudunkra adni.”

280. *„Strabag érdekelttség volt, Strabag kezdeményezte a megállapodást. Strabag HE-DO-val tárgyalt, munkára nem került bevonásra. (0031 email)”*

B) Strabag

281. N. S. nyilatkozata szerint: *„Nem tudok róla nyilatkozni, átküldés tényét nem ismertem. Ezen nem látok, csak néhány egységárat. Ezen nincsen összeg. Csak mennyiségekről szól. Egyetlen egységár van itt, ami ismétlődik.”*

282. F. I.¹⁰² előadta: *„Nem tudok róla. A HE-DO-val nem folytattunk előzetesen ilyen tárgyalásokat, arról sem tudok, hogy a P. J. folytatott ilyen tárgyalásokat.”*

283. Az információk kiszivároztatása ellen nem működik belső ellenőrzési mechanizmus.

284. P. J.¹⁰³ kifejtette: *„Erre a munkára nem emlékszem, már csak fél lábbal voltam a Strabagnál, már betonutas dolgaimat intéztem. Azt tudom mondani, amit előző e-maillal kapcsolatban¹⁰⁴.”*

285. Nem tudja, hogy kinek állhatott érdekében a cégnél az ő gépéről ilyen e-maileket küldözgetni. Nem tud arról, hogy az átküldött árak megegyeztek-e a HE-DO által beadott árakkal.

286. *„Nem tudok rá magyarázatot adni. Nem dönthetek így, utasítást sem kaphattam mástól erre.”*

IV.5.4. Eger, helyi közutak és járdafelújítás projektek

A) HE-DO¹⁰⁵

287. A HE-DO nyilatkozata szerint az EGÚT szóban bejelentette az igényét a területén végzendő munkára, de ettől függetlenül a pályázaton a HE-DO nem akart indulni.

B) EGÚT¹⁰⁶

¹⁰² Vj-130/2006/88.

¹⁰³ Vj-130/2006/89.

¹⁰⁴ Az „előző” 0115 e-mail kapcsán azt mondta, hogy nem ő küldte el, a gépéhez bárki hozzáférhetett. Ha ő küldte el volna az e-mailt a felettesei tudta nélkül, akkor az az állásába került volna.

¹⁰⁵ Vj-130/2006/159.

¹⁰⁶ Vj-130/2006/120.

288. A helyi közutak munkák kapcsán elmondta, hogy az EGÚT a Strabaggal nem folytatott alvállalkozói tárgyalásokat, és az EGÚT a Strabagot a pályázatában nem tüntette fel. Nem helytálló a megállapítás, hogy az EGÚT a Strabagot 10% feletti alvállalkozónak vonta be a projektbe. Az EGÚT a Strabagot a megrendelő utasítása alapján vonta be a projekt kivitelezésébe. A döntést a megrendelő a tender megnyerését követően hozta. A Strabag bevonása a Knézich Károly utca aszfaltozási munkálataival összefüggésben történt.
289. A megrendelő azért utasította az EGÚT-ot a Strabag bevonására, mert a megrendelő egyidejűleg több tendert is kiírt. A fenti tender mellett fejleszteni kívánta a kórház előtti területet, a parkolók állapotát és darabszámát, valamint növelni kívánta az utca szűk keresztmetszetét, így ezzel összefüggésben külön pályázatot írt ki a vízelvezetési, a járda és parkoló felújítási munkákra. Ez utóbbi tendert a Strabag nyerte meg. A Strabag által elvégzett munka a Knézich Károly utcához kapcsolódott. Az EGÚT szintén aszfaltozási munkálatokat végzett a Knézich Károly utcában. Mivel az EGÚT és a Strabag az aszfaltot különböző bányákból szerezte be, fennállt annak a lehetősége, hogy az utcákat különböző színű burkolattal fedik be.
290. Azért, hogy az átalakítás során a Strabag által beépítendő aszfalt homogén legyen az EGÚT által ugyanazon a területen beépítendő aszfalttal, a megrendelő arra kérte az EGÚT-ot, hogy a teljes aszfaltozási munkát a Strabag segítségével végezze el. Ezt csak úgy tudták megoldani, hogy a Strabagot alvállalkozóként bevonták a kivitelezésbe.
291. A Strabag által végzett munka a teljes munka értékének 1,7%-a volt. Tekintettel arra, hogy a Strabag bevonására a megrendelő kérésére került sor, ezért az EGÚT részéről fel sem merült, hogy a részterületre alvállalkozóként másokat vonjon be.
292. Járdafelújítások projekt kapcsán elmondta, hogy a HE-DO alvállalkozói bevonására irányuló tárgyalások a munka megnyerését követően kezdődtek, több más vállalkozóval egy időben. A HE-DO-t nem jelölték meg az EGÚT pályázatában. Az EGÚT és a HE-DO egymás közelében végzett munkálatokat. Mivel egyes munkálatokat rövid határidővel kellett elkészíteni, és az EGÚT-nak nem állt rendelkezésére a megfelelő kapacitás, így az EGÚT kénytelen volt a teljesítésbe alvállalkozókat bevonni.
293. A számításba jöhető alvállalkozók kapacitása lekötött volt, és a HE-DO (melynek egyedül volt kapacitása a helyszínen lévő munkálatok elvégzésére) vállalta sürgősség miatt a kért határidő alatt a munka elvégzését. A projekt 0,2%-át tette ki a HE-DO által végzett munka. A HE-DO-n kívül alvállalkozóként az alábbi cégek jöhettek szóba: Larenta Kft., Verzió 2000 Kft.
294. B. I. előadta: „*Nem vettem részt ilyen előzetes egyeztetésben, nem is hallottam róla. A HE-DO bevonására nem emlékszem.*”

C) Strabag¹⁰⁷

295. *A helyi közutak projekt* kapcsán azt nyilatkozták, hogy a Strabag nem volt 10% feletti alvállalkozója az EGÚT-nak a fenti tender során. Eger Város Polgármesteri Hivatala ezen tender keretében egy további, ettől független munkához - a Knézich Károly út közlekedési létesítmények felújítási munkáihoz - szükséges addicionális aszfaltmennyiséget is lekötötte. Tekintettel arra, hogy a Strabag egy későbbi időpontban az utóbbi munkát Eger Város Polgármesteri Hivatalának kiírása alapján elnyerte, a kiíró kérésére fenti utca aszfaltozására alvállalkozói szerződést kötött az EGÚT-tal.
296. *„A Knézich Károly úti tender eredményhirdetése (2006. július 19.) után kezdtük meg az alvállalkozói tárgyalásokat az EGÚT-tal Eger Város Polgármesteri Hivatalának kifejezett kérése alapján.”* Nem ismerik, hogy a munka hány %-ára vonta be az EGÚT a Strabagot.
297. Jelezték, hogy az EGÚT nem a fenti tender valamely részfeladatának elvégzésére vonta be társaságukat. A Strabag csak a Knézich Károly út aszfaltozására kötött alvállalkozói szerződést az EGÚT-tal.
298. N. S.nak, a Strabag meghatalmazott képviselőjének az elé tárt bizonyítékkal kapcsolatos nyilatkozata: *„Nem vettem részt ilyen előzetes egyeztetésben, nem is hallottam róla.”*

V.**A vizsgálat álláspontja**

299. A vizsgálat álláspontja szerint az EGÚT, a Strabag és a HE-DO 2002-2006-ig terjedő időszakban egyeztetéseket folytattak, melyek célja az volt, hogy Heves és Nógrád megyében az út-, hídépítési és felújítási projekteket egymás között felosszák, és meghatározzák, hogy melyik vállalkozás nyeri meg az adott projektet, a többi vállalkozást pedig esetenként alvállalkozóként bevonják a kivitelezésbe.
300. Az egyeztetést elősegítette, hogy a vizsgált projektek időben és tárgyuk alapján szorosan összefüggtek egymással, az eljárás alá vont vállalkozások megfeleltek a tenderkiírás követelményeinek, és alkalmasak voltak – alvállalkozó bevonásával – a tender kivitelezésére.
301. A HE-DO nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a vállalkozások között folyamatos egyeztetések zajlottak a projektek kapcsán a projektek elosztásáról, aminek során – a 2002. évi nógrádi projektek kivételével – sikerült megállapodniuk a projektek elosztásáról. Mivel a felek közötti egyeztetések során a feleknek sikerült olyan megegyezésre jutniuk, ami tükrözte a felek, kölcsönös, egybehangzó akaratát, ezért versenyjogi szempontból *megállapodásnak* minősíthetők.

¹⁰⁷ Vj-130/2006/125.

302. A Strabag Zrt.-vel, a HE-DO Kft.-vel, az EGÚT Zrt.-vel és a COLAS Dunántúli Zrt. szemben a vizsgálat a Tptv. 77. § (1) bekezdésének d) pontja alapján a magatartás törvénybe ütközésének megállapítására, valamint a 78. § alapján bírság kiszabására tett indítványt.

VI.

Az eljárás alá vontak védekezése

VI.1. A Strabag védekezése¹⁰⁸

A) Eljárásjogi kifogások

Aa) Egységes/folyamatos jogsértés nem állapítható meg

303. A Strabag álláspontja szerint az egységes/folyamatos jogsértés, mely önálló tényállási elem és a jogsértés megállapításához minden kétséget kizáró közvetlen vagy közvetett bizonyítékok szükségesek, nem állapítható meg. Az EKB joggyakorlatára alapozó véleménye szerint, a GVH-nak három dolgot kell bizonyítani ahhoz, hogy adott vállalkozás részvételét megalapozottan állíthassa egy folyamatos/egységes jogsértésben:

- a) folyamatos (viszonylag hosszú) magatartássorozat, amely
- b) azonos versenykorlátozó célú átfogó tervbe illeszkedik úgy, hogy
- c) az adott vállalkozás tudta vagy tudnia kellett volna, hogy a magatartás amelyben részt vett, a versenykorlátozó célú átfogó terv részét képezi.

304. Jelen esetben azonban álláspontja szerint e fenti feltételek hiányoznak:

- a) Nincs folyamatos jogsértés, mivel a folyamatos magatartásban jelentős törés van, időben (2004-re nem említ jogsértést az előzetes álláspont) és a tenderekben is (számos tenderen nincs összejátszás). A Bizottság Citrid Acid kartell¹⁰⁹ ügyében hozott határozatára¹¹⁰ hivatkozva kifejti, hogy a folyamatosság abban az esetben sem állapítható meg, ha a Versenytanács két csoportra bontaná (2001-2003-as tenderekre és a 2005-2006-os tenderek) a tendereket. Mindkét csoport önmagában véve ugyanis olyan rövid időszakokat ölel fel, hogy azok vonatkozásában nem lehet következtetni a magatartás viszonylagos időbeli hosszúságára sem.
- b) Nincs bizonyítva az átfogó terv, mert álláspontja szerint a Versenytanács nem bizonyította, hogy a különböző állítólagos jogsértéseket valóban azonos versenytorzító célú átfogó terv keretében valósították volna meg. Előadása szerint a versenyhatóság konkrétan meg kellene, hogy határozza az egységes

¹⁰⁸ Vj-130/2006/224. és 235.

¹⁰⁹ 2002/742/EK, HL L239/18 (146-147. bekezdések)

¹¹⁰ Álláspontja szerint a közösségi jogban ugyanis ezidáig csakis olyan esetekben állapították meg az egységes és folyamatos jogsértés meglétét, amelyekben a jogsértő magatartás viszonylag hosszú ideig (több évig) állt fenn.

és folyamatos jogsértés esetében a magatartás „közös versenyellenes célját”, mely nem lehet általánosságban a „versenykorlátozás”. Azokban az esetekben, ahol a Versenyhivatal ilyen jogsértést megállapított, a versenyellenes együttműködés mindig valamiféle megfogható jogi, magatartási keret alapján működött: van, ahol átfogó, írásos kartell-megállapodások voltak jelen (Vj-102/2004. (GIS) - a GQ és GQE megállapodások), van, ahol egy működő szövetség és annak árbizottsága adta meg a keretet (Vj-199/2005. (Tojásszövetség)). Kifejtette, hogy jelen esetben nem olyan általános, egységes piacról van szó, ahol pl. egy állítólagos összehangolt magatartás egyik eleme szükségszerűen összefügg akár egy másik piaci szereplő által tett más elemmel (pl. az árak egységes emelése a kukoricapiacra). Ilyen esetben tehát véleménye szerint - a piac sajátosságaiából fakadóan - (több piacot, közbeszerzési eljárást) átfogó versenyellenes terv meglétére csakis akkor lehetne következtetni, ha világos és egyértelmű bizonyíték lenne arra nézve, hogy a felek állítólagos együttműködése túlmutatott a verseny adott pillanatban egyedüli és elszigetelt színterén (az adott közbeszerzési eljárásán). Ráadásul a vizsgálat különböző kiterjesztései alapján teljesen különböző irányokat, területeket és ajánlatkérőket érintett, ez is mutatja, hogy a GVH-nak nem volt világos képe arról, hogy létezik-e átfogó terv.

- c) Nincs bizonyítva a szubjektív elem: Nincs bizonyítva, hogy az átfogó terv (i) a Strabag tudomására jutott volna, (ii) más vállalkozások erről értesítették volna, (iii) vállalta volna ennek üzleti kockázatát, illetve (iv) ennek fényében alakította volna ki üzletpolitikáját.

305. Utalt továbbá arra, hogy korábbi ügyekben (Vj-25/2004., illetve 56/2004.) nem állapítottak meg egységes jogsértést, annak ellenére, hogy a határozat megállapítása szerint (i) egyetlen kiíró pályázata esetén (tehát a jelen ügynél szűkebb kiírói körrel), (ii) hasonló vállalkozói körrel szemben és (iii) közösen egyeztetett módszerrel (a megállapítás szerint: közös előzetes megbeszélések alapján) történt meg az állítólagos jogsértés.

Ab) Elévülés

306. A Strabag utalt a 2007. májusi és decemberi vizsgálati kifogásaira, ahol már kifejtette, hogy a 2001/2002-es tenderek esetében a hároméves elévülési idő érvényesül, figyelemmel a Tpv-t módosító 2005. évi LXVIII. törvény rendelkezéseire.

307. Kifejtette továbbá, hogy az elévülés az egységes és folyamatos jogsértés esetében is fennáll, mivel csak a Tpv-t. 2008. évi XLVII. törvénnyel történt (2008. szeptember 1-je óta hatályos és jelen eljárásban a módosító törvény 53. § (2) bekezdés j) pontja alapján még nem alkalmazandó) módosítása tette *expressis verbis* lehetővé a versenyhatóság számára, hogy „folyamatos” magatartás esetén az elévülés kezdő időpontját a magatartás abbahagyásához igazítsa. Csak ezen módosítás iktatta be ugyanis a Tpv-t. vonatkozó szakaszába a következő fordulatot: *„Ha a jogsértő magatartás folyamatos, a határidő a magatartás abbahagyásakor*

kezdődik.” A Tpvt. hatályos (2008. szeptember 1-je utáni) szövegének szó szerinti értelmezése alapján nyilvánvaló, hogy a folyamatosság esete különbözik a Tpvt. korábbi változatában szereplő „helyzet/állapot megszüntetésének” esetkörétől. A „helyzet/állapot” fogalma álláspontja szerint nem értelmezhető kiterjesztően, tekintettel arra, hogy az elévülés garanciális főszabálya alóli fontos kivételről van szó, amelynek esetében kifejezetten a restriktív értelmezés az irányadó.

Ac) A védekezési jog sérelme

308. A Strabag véleménye szerint az előzetes álláspont lényegében semmilyen információt nem ad a tervezett bírság kiszabásáról, amely súlyosan sérti az eljárás alá vontak védekezéshez való jogát. Véleménye szerint Tpvt. 73. §-ából, a Versenytanács eddigi gyakorlatából és a hivatkozott közösségi jogi esetekből¹¹¹ világos, hogy a védekezési jog nemcsak az esetleges jogsértés megállapítására, hanem az esetleges szankció kiszabására és annak főbb releváns elemeinek meghatározására is kiterjed.

Ad) Az ismétlődő jogsértés megítélése

309. A Strabag álláspontja szerint jogellenes a bírságközleménytől való eltérés. E körben ugyanakkor nem a bírságközleménytől való eltérés, hanem a jogsértés ismétlődésének kérdésével foglalkozik a védekezés.

310. A jogsértés ismétlődése kapcsán az Alkotmány 57. § (2) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy a versenyfelügyeleti eljárás „büntetőjogias eljárás”, melyben a büntetőjogi garanciáknak, a tisztességes eljárás elvének és az ártatlanság véelme elvének érvényesülniük kell, az Alkotmánybíróság, az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatából, az irányadó jogirodalomból, és a közösségi jog gyakorlatából következően.

311. Ebben a körben hivatkozott arra, hogy a Strabaggal szemben versenyfelügyeleti ügyben meghozott első jogerős ítélet dátuma 2007. augusztus 29. Ismétlést megállapítani csak ezt követően lehetne, ám a jelen esetben ezen dátumot követően nem tárt fel jogsértést a GVH. Hivatkozik továbbá a Tpvt. 89. § (1) bekezdésének 2008. szeptember 1-jét megelőzően hatályban levő szabályára, mely álláspontja szerint azt jelenti, hogy a közigazgatási határozat jogereje annak meghozatalával nem áll fenn, amennyiben vele szemben jogorvoslatot terjesztettek elő.

312. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az előzetes álláspontban megjelölt jogsértések számos esetben még az első meghozott közigazgatási határozatot is megelőzik (Vj-138/2002. 2004. március 18.), ezért ezen tenderek esetében az elrettentésnek nincs értelme.

¹¹¹ Pl. T-59/02. sz. (Archer Daniel Midlands kontra Bizottság) és a C-100-103/80 (Musique diffusion Francaise kontra Bizottság) ítéletek.

313. Véleménye szerint az ismétlődő jogsértéstől való elrettentés célját csak akkor szolgálhatja egy súlyosabb szankció, ha a kérdéses magatartás elkövetésekor az adott vállalkozással szemben már létezett (jogerős) elmarasztaló döntés¹¹².

Ae) Az eljárási határidő túllépése

314. A Strabag szerint az eljárási határidő túllépése – figyelemmel arra, hogy 2006. szeptember 18-át követő másfél éven belül lett volna szükséges meghoznia a VT-nek a döntését – sérti a Strabag határidőben hozott döntéshez való jogát. Megítélése szerint ugyanis a megfelelő ügyfél eljárásba vonásáig eltelt időt csak abban az esetben lehetne teljes egészében figyelmen kívül hagyni, ha az eljárás egyetlen ügyféllel szemben indulna. Az eljárás elhúzódása sértette egyben védekezési jogát is. E tekintetben egy EKB¹¹³ jogesetre hivatkozott, mely szerint *„annak hatékonysága csökken minél több idő telik el a vizsgálati cselekmény és a kifogásközlés között”*.

315. A jelen ügyben a vizsgálat megindítása és az előzetes álláspont közlése között több mint két év telt el, és a „vád” tárgyává tett egyes cselekmények állítólagos elkövetése óta több mint hét év, álláspontja szerint így az eljárás alá vont vállalkozások védekezéshez való joga is helyrehozhatatlanul csorbult. Ennyi idő eltelte után ugyanis a kérdéses cselekményeket megfelelően magyarázó és bemutató feljegyzések és dokumentumok már jórészt nem lelhetőek fel az eljárás alá vont társaságoknál a vonatkozó selejtezési és iratkezelési szabályzatok alkalmazása következtében.

B) Az érintett piac helytelen meghatározása

316. A vállalkozás álláspontja szerint az érintett piacot helytelenül határozza meg az előzetes álláspont, hiszen ezen a sajátságos piacon tenderenként érvényesül a verseny, a felosztás elvileg is csak adott tenderen belül érvényesülhetne, új tenderen ismét szabad a verseny. A piac tenderenkénti megítélését támasztja alá álláspontja szerint a GVH¹¹⁴ és a határozatait felülvizsgáló bíróság eddigi gyakorlata¹¹⁵ is. Az érintett piac helytelen meghatározásának voltából a bírságalap helytelen meghatározása is következhet, amely szemben állna az Alkotmányban foglalt

¹¹² Így például a *Thyssen Stahl kontra Bizottság* ügyben – amely még az Európai Szén- és Acélközösségről szóló (azóta megszűnt) Szerződés versenyjogi rendelkezéseinek megsértésével volt kapcsolatos – az Elsőfokú Bíróság megsemmisítette a Bizottság határozatának azon részét, amelyben a Bizottság a jogsértés ismétlődése miatt megnövelte a Thyssen Stahl vállalkozásra kirótt bírság alapösszegét. A bíróság megállapította, hogy az adott ügy tárgyává tett cselekmények nagyobb részét a Thyssen Stahl azelőtt követte el, hogy az első elmarasztaló (jogerős) határozat megszületett volna a Thyssen Stahl ellen.

¹¹³ T-99/04 (AC Treuhand), az ítélet 51. pontja: *„az előzetes vizsgálati szakasz túlzott elhúzódása befolyásolhatja az érintett vállalkozások jövőbeli védekezési lehetőségét, nevezetesen csökkentve a védelemhez való jog hatékonyságát [...] minél több idő telik el egy vizsgálati cselekmény és a kifogásközlés („statement of objections”) között, annál inkább valószínű, hogy az esetleges mentő bizonyítékokat lehetetlen, vagy csak nehézségek árán lehet összegyűjteni.”*

¹¹⁴ Vj-138/2002., Vj-27/2003. és Vj-74/2004. határozatok.

¹¹⁵ „Adott útszakasz adott munkálatai a megrendelés tárgya, ezt más építési tevékenységgel helyettesíteni nem lehet, mivel akkor már más közbeszerzési eljárásról, más érintett piacról lenne szó.” (2.Kf.27.167/2008. - Vj-56/2004.)

jogállamiság és jogbiztonság elvével, hiszen a Versenytanács olyan bevételeket is figyelembe venne, amelyek esetében semmilyen jogsértés nem állapítható meg. Hivatkozik ebben a tekintetben a Fővárosi Ítéltábla GIS kartell ügyben hozott ítéletére¹¹⁶, amely szerint a bírságalap meghatározásánál nem lehet fiktív összegből kiindulni és a meg nem valósult projektek feltételezett értékét figyelembe venni.

C) Bizonyítékok helytelen értékelése

Ca) A felhasznált bizonyítékok közvetett jellege

317. A Strabag vélekedése szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok (e-mailek, jegyzetek, stb.) nem alkalmasak arra, hogy a jogsértő magatartás bizonyítékául szolgáljanak, hiszen ezek csupán magánszemélyek gondolatait tartalmazó dokumentumok, nyilatkozatok, melyek nem szolgálhatnak közvetlen bizonyítékkul a bizonyítani kívánt tényekről. Álláspontja szerint közvetett bizonyítékok esetén csakis kétséget kizáróan bizonyított tények alapján lehetséges következtetéseket levonni.

Cb) D. L. nyilatkozatai nem szolgálhatnak bizonyítékkul

318. Kifejtette, hogy D. L. nyilatkozatai általános jelleggel nem szolgálhatnak bizonyítékkul, mert meghatalmazotti minősége megkérdőjelezhető, mivel a Tpv. 54. §-ának (2) bekezdésében írt taxáció álláspontja szerint nem teszi lehetővé, hogy a HE-DO ügyvezetője, Dobróka Tamás meghatalmazza édesapját arra, hogy a HE-DO nevében nyilatkozatot tegyen. D. L. ugyanis nem az ügyfél hozzátartozója, nem alkalmazott, és nem tag.

319. Kiemelte, hogy D. L. nyilatkozatai nem tekinthetők a HE-DO jogsértést beismerő előadásainak és a Tpv. 54. §-ának (2) bekezdése értelmében nem járhatnak azzal a hatással, hogy a HE-DO eljárásjogi helyzetét *in melior* vagy *in peius* befolyásolják.

320. Álláspontja szerint D. L. nyilatkozatai tartalmilag sem tekinthetők hitelesnek, ellentmondásos ugyanis az a körülmény, mely szerint a cég ügyvezetőjének nem volt tudomása adott körülményekről és így D. L. nyilatkozott erről. Teljesen életszerűtlen és a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvénynek

¹¹⁶ 2.Kf.27.564/2007: „a bírságalap meghatározásánál nem lehet fiktív összegből kiindulni, és a meg nem valósult projektek feltételezett értékét figyelembe venni. [...] ez a számítási gyakorlat sérti a jogbiztonságot és a tényeken alapuló, valamint az ellenőrizhető mérlegelés követelményét.” Hivatkozott továbbá egy másik ügyre (2.Kf.27.167/2008.), melyben az Ítéltábla így fogalmazott: „[...] ha az alperes (ti. a Versenyhivatal) matematikai számításokat végez, és a bírságalap meghatározására törekszik, akkor - ahogyan erre korábban a Fővárosi Ítéltábla eseti döntésében már utalt - a bírságalapot nem lehet fiktív összeg alapján megállapítani, és feltételezett értékeket figyelembe venni, mivel a potenciális piac kiszámíthatatlansága miatt ez a számítási mód sérti a jogbiztonságot és a tényeken alapuló, valamint ellenőrizhető mérlegelés követelményét, ugyanakkor azon érintett piacok forgalmát sem veheti figyelembe, amelyekre határozati megállapítás (marasztalás) nem tehető.[...] kizárólag a releváns piaci forgalom vonható értékelési körbe és az egyes vállalkozások terhére rótt bírság esetén a kartellben való részvételi idejük alatt, a jogsértéssel érintett tenderek ténylegesen megállapítható forgalmi adataiból (beszerzési értékéből) kell [!] kiindulni a bírságalap meghatározásakor”.

(továbbiakban: Gt.) a felügyelőbizottságra vonatkozó kogens rendelkezéseinek (különösen a Gt. 33. §-ának) a megsértését, illetve megkerülését jelentené, ha a HE-DO operatív, működtetéséért az adott időszakban valójában nem Dobróka Tamás, hanem D. L. mint felügyelő bizottsági tag lett volna ténylegesen felelős.

321. Előadta, hogy D. L. fontos közbizalmi hivatalokat töltött be és (egyres hivatalok tekintetében) tölt be a mai napig. Ezen pozíciójából következően D. L. különösen kedvező helyzetben volt ahhoz, hogy a megyét és a régiót érintő bármilyen esetleges jogsértéstől (különösen, ha abban az általa felügyelő bizottsági tagként ellenőrzött vállalkozás is érintett) értesüljön és időben megtegye a szükséges lépéseket az illetékes hatóságok értesítésére és figyelmeztetésére. Mivel tehát D. L. (az érintett közbeszerzési eljárásokhoz, az eljárás tárgyához egyik „legközelebb” álló személy) semmilyen ilyen irányú lépést az érintett időszakban nem tett, ebből logikai úton kizárólag arra a következtetésre lehet jutni, hogy az adott időszakban esetleges jogsértésre utaló tény vagy körülmény a jelen eljárás tárgyát képező eljárásokban fel sem merült.
322. A nyilatkozat hitelességét véleménye szerint továbbá megkérdőjelezi az a tény is, hogy az egyéb ügyfél-, illetve tanúmeghallgatások egységesen támasztják alá, hogy az ügyfelek nem hangolták össze magatartásukat.
323. Előadta továbbá¹¹⁷ D. L. a jelen versenyfelügyeleti eljárásban (i) nem volt a HE-DO törvényes képviselője és (ii) a nyilatkozatainak megtételekor nem rendelkezett jogszerű, a Tpv. 54. §-a (2) bekezdésének megfelelő meghatalmazással (lévén, hogy sosem állt a HE-DO -val munkaviszonyban) és így a jelen versenyfelügyeleti eljárásban nem volt jogosult ügyfélként, a HE-DO jogi helyzetét befolyásoló hatással nyilatkozatot tenni. Őt csak tanúként lehetett volna meghallgatni, és e mulasztás miatt sérült a felek védekezéshez való joga, mivel D. L.t nem terhelte igazmondási kötelezettség, az eljárás alá vontak csak a vizsgálat befejezését követően szereztek tudomást a nyilatkozatáról, és nem vehettek részt a meghallgatásán az eljárás alá vontak jogi képviselői. Nem volt így a vállalkozásoknak lehetősége arra, hogy a tények pontosabb felidézésével, kérdésekkel reagáljanak D. L. előadására, és nem volt lehetőségük a terhelő nyilatkozatokkal szemben bizonyítást lefolytatni.
324. A Tpv. 54. § (2) bekezdése alapján (különösen e rendelkezés céljára figyelemmel) egyértelmű, hogy csupán az ott felsorolt személyeknek adható a versenyfelügyeleti eljárásban olyan meghatalmazás, amely alapján e meghatalmazott személyek az ügyfél jogi helyzetére kihatóan eljárásjogi jogcselekményeket végezhetnek, illetve nyilatkozatokat tehetnek. A HE-DO nem ismerheti el sajátjaként D. L. nyilatkozatait, mivel ezen elismerés a fenti szabály megkerülésére irányul. A nyilatkozat jóváhagyása legfeljebb ex nunc hatállyal lehetséges.
325. Előadta: mégha az utólagos elismerés jogszerű lenne is, abban az esetben is sérült az eljárás alá vontak védekezéshez való joga.

¹¹⁷ Vj-130/2006/235.

326. Felhívta a figyelmet arra, hogy hiteltelenek a HE-DO nyilatkozatok, mivel 2007. májusi nyilatkozat szerint a megállapodás 2003-tól nem működött addig a későbbi nyilatkozat szerint e megszakadás csak látszólagos volt. Álláspontja szerint a tekintetben is ellentmondó a nyilatkozat, hogy a megállapodás eseti jellegű volt-e, vagy átfogó.

Cc) Az e-mailek általános jelleggel nem szolgálhatnak az állítólagos jogsértések bizonyítékául

327. Az előzetes álláspontban megjelölt *e-mailek* tekintetében előadta a Strabag, hogy azokkal kapcsolatban a GVH nem derítette fel kellően a tényállást, hiszen nem egyértelmű, hogy az adott e-mailek vajon valóban a küldőként feltüntetett személytől indultak-e el, és valóban a címzettként feltüntetett személyhez érkeztek-e el és a GVH nem fordíthatja meg a bizonyítási terhet az ügyfelek terhére e tekintetben.

328. Álláspontja szerint az e-mailek bizonyítékként történő elfogadása esetében sem igazolhatná a kapcsolatfelvétel a jogsértés megvalósulását, hiszen a Versenytanácsnak a feltárt e-mailek kapcsán kifejtett okfejtése nem állja ki az ésszerűség és logika tesztjét. Az adott vállalkozások közötti kapcsolatfelvétel ugyanis csak abban az esetben lehetne versenykorlátozó versenyeztetési eljárások esetében, ha az adott tenderen induló valamennyi vállalkozás között következne be – a jelen esetben nem ez a helyzet, nincs teljes magatartás-összehangolás.

D) A bizonyítékok helyes értékelése

329. A Strabag álláspontja szerint jogsértés ab ovo nem állapítható meg a(z)

- a) egri járdafelújítás és közutak felújítása,
- b) Balassagyarmat Kondor Ernő út építése,
- c) Balassagyarmat helyi közutak,
- d) Heves, Hevesi József és Cserkész út,
- e) Heves, belterületi utak,
- f) Bükkszenterzsébet, Béke út

projektek kapcsán figyelemmel arra, hogy ezen tenderek kapcsán az adott tenderekhez kötődően közvetlenül a Strabag összejátszásban való részvételére nem tárt fel közvetlen bizonyítékot a GVH, az alvállalkozói bevonás nem lehet a jogsértés bizonyítéka (egri járdafelújítás és közutak felújítása), a tenderen nem adott be pályázatot (Heves, belterületi utak), és D. L. nyilatkozata sem említette, hogy a Strabag bevonásával előzetes tárgyalások folytak volna.

330. A Strabag közvetlen jogsértését felvető tenderekkel kapcsolatban az alábbiakat adta elő:

- a) HEMÁK (2002) tender esetében előadta, hogy a HEDO-nál fellelt táblázatok kapcsán a Strabag, illetve az Egút részéről meghallgatott személyek

egyhangúan azt nyilatkozták, hogy azt nem ismerik, véleményük szerint a feltárt bizonyítékok pusztán belső feljegyzések. N. S. határidőnaplójának részletei kapcsán a GVH nem tárta fel releváns bizonyítékot, pl. hogy ezek mikor készültek, holott álláspontja szerint ez lényeges körülmény az adott bejegyzés értékeléséhez. A különböző kalkulációk, feljegyzések különbözősége éppen azt igazolja, hogy nem történt összejátszás a tendereken. Az alvállalkozói bevonások önmagukban nem igazolhatnak továbbá jogsértést.

- b) Nagyréde mezőgazdasági út esetén (2003) kapcsán előadta, hogy a tender elbírálását követően küldött „nagyrédeosztás Strabag szerint” elnevezésű file nem tekinthető bizonyítéknak az összejátszásra, pusztán az elnevezése miatt. A levél sokkal inkább a Strabag tárgyalási alapja arra vonatkozóan, hogy a HE-DO hogyan oszthatná el a szóban forgó pályázattal kapcsolatos munkákat. Ugyanez igaz az e körben a GVH által hivatkozott másik fájl-ra is.
- c) Salgótarjáni útfelújítás (2005) kapcsán előadta, hogy az átküldött anyag és a beadott pályázatban a garancia tekintetében jelentkező hasonlóság abból fakad, hogy a 3 év a szokványos időtartam az ágazatban. A vállalt értékek ugyanakkor éppen különböztek a fellelt számoktól, így álláspontja szerint ez annak igazolására szolgál, hogy nem hangolták össze magatartásukat a vállalkozások, és az e-mailben nem a szóban forgó tenderrel kapcsolatos munkákra vonatkozó árak szerepeltek. Álláspontja szerint az lett volna ésszerű a felek jogsértő magatartása esetén, ha a 11 munka közül a nyertesként megnevezett vállalkozás az e-mailben szereplő értékeknél alacsonyabb árakat ajánl, míg a többiek ennél magasabbat. Később¹¹⁸ kiegészítette nyilatkozatát azzal, hogy a kérdéses e-mailről nem tudott, csak a versenyfelügyeleti eljárás során szerzett azokról tudomást, illetve az e-mail az EGÚT rendszeréből került ki. E két körülmény miatt a Strabag nincs abban a helyzetben, hogy az e-mailben szereplő adatokat értelmezni tudja.
- d) Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludi utak (2005) kapcsán rámutatott arra, hogy az átküldött-e-mailről Strabag részéről meghallgatott személyek nem tudtak, azok rendszerből való kikerülését adminisztratív hibának kell tekinteni, továbbá az átküldött és a vállalt értékek nem egyeznek meg.
- e) Eger, Szt. Miklós városrész (1. komponens) (2005) kapcsán ismét utal arra, hogy a kiküldött e-mail adminisztratív hiba következménye, az állítólagos küldő sem tudott róla, és utalt továbbá arra, hogy a HE-DO ezen a tenderen önállóan nem is tudott volna indulni.
- f) Verpelét Akácfa és más utak kapcsán ismét utal arra, hogy a kiküldött e-mail adminisztratív hiba következménye, továbbá az átküldött értékek és a vállalási értékek nagymértékű hasonlósága nem értékelhető bizonyítékként, különösen annak a fényében, hogy az Egút az adott tenderen 1%-kal tett jobb ajánlatot, holott bizonyítottan nem vett részt az e-mail váltásban.

¹¹⁸ Vj-130/2006/235.

VI.2. Az EGÚT¹¹⁹ védekezése

A) A Római Egyezmény rendelkezéseinek megsértése

331. Az EGÚT szerint sérelmet szenvedtek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) egyes rendelkezései, melyek betartására Magyarország közvetlenül kötelezettséget vállalt. Minden nemzeti hatóság – köztük a Versenyhivatal is teljes eljárásában – köteles az Egyezménnyel összhangban álló ellenőrzést gyakorolni. A Versenytanács tagjainak a nemzeti jogot a jogalkalmazás során az Egyezménnyel összhangban kell értelmezniük.
332. Előadása szerint az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) állandó gyakorlata alapján a Gazdasági Versenyhivatal (GVH), mint közigazgatási szerv, illetve annak döntéshozó testülete, a Versenytanács, az Egyezmény hatálya alá tartozó Bíróságnak minősül, következésképpen a tisztességes tárgyalás követelményei (6. cikk) is vonatkoznak rá. A versenyjogi eljárás így nézete szerint megsértette az Egyezmény 6.1 pontját, mivel (i) nem biztosított jogorvoslatot a 2006. szeptember 7-i helyszíni kiszállást jóváhagyó, Fővárosi Bírósági végzés tekintetében és (ii) a helyszíni kiszállás során az eljárás alá vont feleknek nem volt lehetősége a helyszíni kiszállás végrehajtása ellen jogorvoslathoz folyamodni. E tekintetben az EGÚT utalt az EJEB 2008. február 21-én meghozott ítéletére a Ravon és mások vs. Franciaország ügyben. Ezen ítélet szerint az Egyezmény 6. cikk 1. pontja szerint a jogorvoslathoz való jog azt jelenti, hogy a panaszosnak konkrét és valós lehetőséggel kell rendelkeznie ahhoz, hogy bírósági felülvizsgálatot vehessen igénybe. A házkutatás esetében, a jogorvoslathoz való jog azt jelenti, hogy a panaszos számára jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani mind a házkutatást engedélyező bírósági határozat meghozatala, mind pedig a házkutatás lefolytatásának módja tekintetében. Az ilyen bírósági felülvizsgálat során biztosítani kell mind a ténybeli, mind a jogi felülvizsgálat lehetőségét. Ezen túlmenően az ilyen jogorvoslat a panaszos részére jogellenesség esetén lehetővé teszi a helyszíni kiszállás megakadályozását, vagy ha az már megtörtént, úgy a panaszosnak megfelelő jogorvoslatot biztosít.
333. Álláspontja szerint a bírósági végzés elleni jogorvoslatot világos és egyértelmű rendelkezéseknek kellett volna biztosítaniuk. Ilyen jogorvoslatot azonban sem a Tpvt. 81. §-a, sem más rendelkezése nem tartalmaz. Feltételezve, de nem elfogadva, hogy a Tpvt. 81. §-a lehetővé teszi a helyszíni kiszállást engedélyező bírósági végzés elleni jogorvoslatot, ez a rendelkezés sértené a Tpvt. 65/A. §-át, amely egyértelműen kizárja az ilyen bírói végzés elleni jogorvoslat lehetőségét.
334. Mindez azt jelenti, hogy utólag nem reparálható sérelmeket okozott a Tpvt. és a konkrét kutatási cselekmények egyezménybe ütközése, így a kutatás során beszerzett bizonyítékokat nem veheti figyelembe.
335. Sérti az eljárás továbbá az Egyezmény 8. cikk 1. pontját, mely szerint *“Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását, levelezését*

¹¹⁹ Tekintettel arra, hogy az EGÚT és a Colas Dunántúl védekezése megegyezik, a Versenytanács csak az EGÚT nyilatkozatait ismerteti.

tiszteletben tartásuk”. Az Egyezmény idézett része egyértelműen kinyilvánítja, hogy a hatóság csak rendkívül korlátozott esetekben avatkozhat bele magánszemélyek életébe és ilyen esetekben is megfelelő indokok szükségesek. Azáltal, hogy a GVH határozatát jogszerűtlenül beszerzett dokumentumokra alapította, és hogy ezen dokumentumokat nem hagyták figyelmen kívül a határozat meghozatala során, a GVH elmulasztotta biztosítani azokat az elegendő és megfelelő garanciákat, amelyek az egyedüli alapjai lehetnek az Egyezmény 8. cikke szerinti magánlakás sérthetlenségével való szembenállásnak. Külön hivatkozott arra, hogy a rendőrségi kontroll és a rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat módjának leírása hiányzott, miközben az EJEB gyakorlata szerint ez szükséges. A rendőrség (vagy a közigazgatási szervtől független egyéb felügyelő szerv) bevonása, jelenléte a vizsgálat során az Egyezmény 8. cikkéből – és nem a Tpvt. 65/A. § (7) bekezdésből – következő előírás.

B) A Tpvt. rendelkezéseinek megsértése

336. Álláspontja szerint a GVH eljárása sértette a Tpvt. rendelkezéseit is, mivel az eljárást indító végzés dátumát (2006. szeptember 18.) megelőzően került sor a helyszíni kutatást jóváhagyó bírósági végzés kiadására. Ez azonban ellentmond a Tpvt. 70. § (1) bekezdésének és a Tpvt. 67. § (5) bekezdésének. Ennek megfelelően mindaz az eljárási cselekmény, amelyre 2006. szeptember 18-át megelőzően sor került, mivel a bírói végzés szerint az eljárás ekkor már folyamatban volt, érvénytelen. Ezen túlmenően valamennyi helyszíni kutatás érvénytelen, valamint a kutatásokon alapuló meghallgatások során szerzett bizonyítékot figyelmen kívül kell hagyni.

C) Részletes észrevételek az előzetes álláspontra

337. Az előzetes álláspont kapcsán az EGÚT az alábbi részletes észrevételeket tette:

- a) Nem jogszerű az eljárás 2007. május 14-i kiterjesztése a Heves megyei egyéb projektekre, továbbá a Hoffman Rt.-re (Colas Dunántúl jogelődje) mivel azok alapjául is jogellenesen lefolytatott kutatás során beszerzett adatok szolgáltak.
- b) A 2002. évi projektek kapcsán felhasznált táblázatok nem tartalmazzak dátumokat, azok készítésének időpontjára vonatkozóan nincs adat, valamint e táblázatok, valamint az eljárás során beszerzett valamennyi e-mail jogellenesen lefolytatott kutatás során kerültek beszerzésre, így nem használhatóak fel. A táblázatok egyébként álláspontja szerint utólagos kalkuláció eredményeképpen is létrejöhetnek.
- c) A HEMÁK által kiírt 2002. évi projektek kapcsán bekövetkezett az elévülés, így ezeket nem ítélné meg a GVH.
- d) D. L. nyilatkozatai is a jogellenesen végrehajtott kutatással összefüggésben születtek, így e nyilatkozatok sem használhatóak fel. Nem hiteles továbbá a nyilatkozat, tekintettel arra, hogy a többi érintett ügyfél (Strabag, Egút, Colas Dunántúl) elutasítja a versenykorlátozó magatartás létrejöttét.

- e) Felhívta a figyelmet arra, hogy az előzetes álláspont is csak írásos bizonyíték rendelkezésre állása esetén állapít meg jogsértést, és az egységes jogsértésre ilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. Az egységes jogsértés hiányára utal továbbá az a körülmény is, hogy a 2004-es évre nézve az előzetes álláspont sem említ jogellenes megállapodást.
- f) Nem ért egyet az előzetes állásponttal abban a tekintetben sem, hogy a bírságot közleménytől a GVH az ismétlődő jogsértések miatti elrettentő hatás érdekében kíván eltérni – hivatkozik arra, hogy a közlemény 21. pontja éppen az ismétlődő jogsértésekkel foglalkozik.
- g) Álláspontja szerint ismétlődés nem állapítható meg, mivel az EGÚT ellen 2007. augusztusában hozták meg az első jogerős határozatot, és az utolsó jogsértőnek vélt magatartás befejezéséig egyetlen olyan határozat nem volt még közzétéve, illetőleg bírósági ítélet kézbesítve, amely az EGÚT tekintetében jogerősen a Tpvt. megsértését mondta volna ki.

D) D. L. által tett eljárási cselekmények hatálytalansága

338. Kifejtette az EGÚT¹²⁰, hogy a Tpvt. alapján az ügyfelet az eljárásban törvényes képviselője vagy meghatalmazottja képviseli. A Gt. értelmében¹²¹ a korlátolt felelősségű társaság törvényes képviselőjét a hatóságok, a bíróság előtt és harmadik személyekkel szemben *ex lege* az ügyvezető látja el. A HE-DO cégmásolatából világosan kitűnik, hogy D. L. sosem volt és jelenleg sem a HE-DO ügyvezetője. Vitatta tehát a Vj-130/2006/212. számú versenyiratba foglalt meghatalmazás érvényességét és hatályosságát. Álláspontja szerint D. L. a HE-DO jogszerű képviselőjére nem jogosult. Képviselői jogosultságának hiánya miatt a D. L. által tett eljárási cselekmények a HE-DO-ra nézve hatálytalanok: a HE-DO-t nem jogosítják és nem kötelezik. Következésképpen, D. L. ügyféli minőségben nem léphet fel, a HE-DO nevében ügyfél minőségben nem nyilatkozhat.
339. Vitatta továbbá, hogy a HE-DO jogszerűen sajátjaként ismerhetné el a D. L.-féle nyilatkozatokat a magyar jog szerint. Utólagos elismerésre csak a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) álképviselőre vonatkozó rendelkezései szerint kerülhet sor. A Ptk. 221. § (1) bekezdése azonban nem az álképviselő által tett valamennyi nyilatkozat, kizárólag azoknak egy jól körülhatárolható, szűk köre – csak az álképviselő ügyleti, azaz szerződéskötésre irányuló nyilatkozatai – esetén teszi lehetővé azt, hogy a képviselt az álképviselő nyilatkozatait magáénak ismerje el. Ezen elismerés nem foglalja azonban magában az eljárási jogi cselekményeket, nyilatkozatokat.

E) A HE-DO nyilatkozatok

340. Álláspontja szerint a HE-DO az eljárás egész eddigi szakaszában úgy nyilatkozott, hogy a vizsgált vállalkozások közötti együttműködés csak „*eseti*

¹²⁰ Vj-130/2006/229. Az EGÚT több tekintetben megismételte a korábbi beadványában foglaltakat. Ezen részek ismertetését a Versenytanács mellőzi.

¹²¹ A Gt. 29. § (1) bekezdés, 21. § (3) bekezdés.

jellegű megállapodás volt”. A tárgyaláson beadott beadvány azonban - a korábbi álláspontjától eltérően – már folyamatos jogsértésről beszél. Ezzel a HE-DO önellentmondásba keveredett, amely a HE-DO nyilatkozatainak hitelességét nagymértékben megkérdőjelezi.

341. Kiemelte továbbá, hogy D. L. nyilatkozata azért sem vehető figyelembe, mert az nyilvánvalóan attól való félelmében született, hogy „beismerő nyilatkozat” hiányában a HE-DO meg lesz bírságolva.

VII. Jogi értékelés

VII.1. A Tpvt. és a közbeszerzés

342. Az út- és műtárgy(híd)építéssel és -felújítással foglalkozó vállalkozások működéséhez elengedhetetlen a megrendelések szerzése és azok teljesítése. A megrendelésekhez jutás egyik módja a pályázaton való (sikeres) részvétel. A Kbt. értelmében a közpénzből fedezett és megbízhatóan ki is fizetett munkák közbeszerzési pályázatokon szerezhetők meg. Az éves költségvetési törvény rendelkezései szerint bizonyos megrendelések csak közbeszerzési pályázatokon való részvétellel voltak megszerezhetők, s így ezen munkák kapcsán másképpen nem is folyhatott verseny a piaci szereplők között.
343. A jelen eljárásban vizsgált magatartást az érintett vállalkozások közbeszerzési eljárások keretében fejtették ki. Az érintett közbeszerzési eljárásokat szabályozó, a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL., majd a 2003. évi CXXIX. törvények (a továbbiakban: Kbt.) kinyilvánított célja a közpénz tiszta versenybeli, ellenőrizhető és ésszerű elköltésének biztosítása. Ezt a Kbt. 24. §-a az eljárás alapelvei között úgy fogalmazza meg, hogy az ajánlatkérőnek az eljárási cselekmények, az ajánlatok értékelése során hozott döntése, a szerződéskötés, valamint általában az esélyegyenlőség tekintetében biztosítania kell a verseny tisztaságát, a nyilvánosságot, míg az ajánlattevőnek ezt tiszteletben kell tartania.
344. A Tpvt. e törvényi rendelkezésekhez – sajátos versenyszempontjai szerint – tilalmi szabályok felállításával csatlakozik. A pályázati kiírók versenytisztaságot sértő magatartása önállóan vagy a pályázókkal való összefüggésében a Tpvt. 7. §-a alá vonhatóan kizárólag bírói hatáskörbe tartozóan, míg a pályázók versenykorlátozó magatartása a Gazdasági Versenyhivatal által a Tpvt. 11. §-ának megsértése miatt indított eljárásban vizsgálható.

VII.2. Az érintett piac

345. Egy magatartás versenyhatásai az érintett piacon vizsgálhatók. A Tpvt. 14. §-nak (1) bekezdése alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni az azt a felhasználási célra, az árra, a

minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

346. A piac meghatározásának alapvető célja mind a termékek, mind a földrajzi dimenziójában az, hogy azonosítsa a vállalkozás azon tényleges versenytársait, amelyek képesek korlátozni a megállapodásban érintett vállalkozások magatartását és megakadályozni azokat abban, hogy a tényleges verseny kényszerítő erejétől függetlenül viselkedjenek.
347. A jelen versenyfelügyeleti eljárásban versenyjogilag értékelhető magatartások vonatkozásában a Versenytanács álláspontja szerint az érintett piac (tekintettel a vizsgált megállapodások tárgyára) a 2002-2006 közötti időtartamban a Heves és Nógrád megye területén, közbeszerzési eljárás keretében kiírt út- és hídépítési és felújítási projektek minősülnek.
348. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált tendereken induló vállalkozások köre szűk volt: az eljárás alá vont vállalkozások mellett csak néhány vállalkozás volt jelen e piacon. Az eljárás alá vontak piaci részesedésének pontos megállapítását szükségtelennak tartja a Versenytanács, mert a piacfelosztó, illetve ármeghatározó jelleg miatt a Tpvt. 13. § (2) bekezdése alapján csekély jelentőségűnek nem minősíthető. A jogsértés a Tpvt. 13. §-ának (2) bekezdése alapján a piaci részesedésektől függetlenül megállapítható.
349. Az érintett piac meghatározásához kapcsolódóan rögzíti a Versenytanács, hogy nem fogadható el a Strabag érvelése, mely szerint tenderenként folyik külön a verseny, illetve a „szabad tenderre” nincs kihatással a jogsértéssel érintett tender. Jól látható ezen érv cáfolata a 2002-es eljárások kapcsán, ahol a rendelkezésre álló bizonyítékok éppen arra mutatnak rá, hogy a három tendert kifejezetten egyben kezelték az eljárás alá vontak (lásd 72-75. pontok). Ugyanezt támasztja alá a HE-DO nyilatkozat is. Jelen esetben nem lehet vitás, hogy a megállapodás nem rövid időszakot lefedve egyes tenderekre, hanem a 2002-2006 közötti időtartamban a Heves és Nógrád megye területén lebonyolított tenderek keretében kiírt út- és hídépítési és felújítási projektekre vonatkozott.

VII.3. A bizonyítékok értékelése

350. A Versenytanács a rendelkezésére álló bizonyítékokat – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-a (6) bekezdésének megfelelően – egyenként és összességükben értékelte. A Versenytanács főként a határozat III. fejezetében ismertetett – a Strabag, EGÚT, Hoffmann eljárás alá vontak által nem cáfolt, és a HE-DO által elismert – írásbeli bizonyítékokra támaszkodott, figyelemmel arra is, hogy a személyes előadások, tanúvallomások során a Strabag, az EGÚT, és a

Hoffmann részéről nyilatkozók nem tudtak vagy nem akartak részleteiben nyilatkozni az iratokról.

351. A tényállási részben ismertetett Strabag, EGÚT és Colas Dunántúl nyilatkozatokból megállapítható, hogy azok egyetlen esetben sem az ismertetett e-mailek elküldésének tényét kifogásolták, hanem pusztán azt állították, hogy a megkérdezett személy (i) nem tudott a saját gépéről elküldött e-mailről, (ii) valaki más fért a géphez, és így került elküldésre az e-mail, illetve (iii) nem emlékszik az e-mailre, stb. Megjegyzi a Versenytanács, hogy ezen életszerűtlen állítások még abban az esetben sem lennének alkalmasak a jogsértés cáfolatára, amennyiben valóságosak lennének, hiszen a versenyjogi felelősség alól nem mentesíti az adott vállalkozást, ha egy munkavállaló egy másik munkavállaló számítógépéről küldi el az adott e-mailt.
352. A Versenytanács figyelemmel volt a bizonyítékok értékelése kapcsán kikristályosodott bírói gyakorlatra, mely szerint a kartell megállapodásokat – jogellenes és titkos természetüknél fogva – ritkán foglalják a polgári jogi megállapodás formai követelményeinek is megfelelő módon írásba akarategységüket tükröző nyilatkozataikat, így meglehetősen nehéz objektív és kétséget kizáró bizonyítékot felmutatni jogsértésük igazolására. Ez azonban nem lehet akadálya annak, hogy a rendelkezésre álló – nagyobb részben egy forrásból származó, más bizonyítékokkal azonban megtámogatott – adatok alapján a jogsértés megállapítására kerüljön sor.¹²²
353. Döntő súllyal vette figyelembe a Versenytanács a HE-DO nyilatkozatait, mivel azok a feltárt egyéb irati bizonyítékokkal koherens rendszert mutatnak. E körülmények a HE-DO nyilatkozatok alaposságát támasztják alá. Az egyéb eljárás alá vontak által előadott nyilatkozatok ezen koherens és egységes rendszer létének cáfolatára vonatkozó valószínűsítés szintjét sem érték el. Ennek következtében a tárgybani nyilatkozatokat a Versenytanács a bizonyítékok értékelése kapcsán súlyuknak megfelelően vette figyelembe.
354. Életszerűnek tartotta továbbá a Versenytanács azt is, hogy a HE-DO nem emlékezett teljes részletességgel az egyes tenderek kapcsán kialakult százalékos felosztásokra, az egyeztetés pontos menetére, hiszen az eltelt idő, a projektek nagy mennyisége, valamint a mindennapi rutinná váló egyeztetések a pontos emlékezés hiányát megfelelően magyarázzák.

A felhasznált bizonyítékok közvetett jellege

355. Nem alaposak a Strabag bizonyítékok értékelhetősége kapcsán kifejtett nézetei. A rendelkezésre álló bizonyítékok kapcsán nem az a lényeges kérdés, hogy azok közvetettek-e vagy sem, hanem az, hogy azok a tényállás megállapítására alkalmasak-e. A Legfelsőbb Bíróság már több esetben foglalkozott e kérdéskörrel,¹²³ és megállapította, hogy a jogsértés közvetett bizonyítékok alapján is

¹²² Lásd pl. a Fővárosi Ítéltábla 2. Kf. 27.564/2007/18. számú ítéletét.

¹²³ Lásd például a Legfelsőbb Bíróság Kfv. IV. 39.399/2007/28. számú ítéletet, mely szerint: „Annak sincs jogi jelentősége, hogy közvetlen vagy közvetett bizonyíték került felhasználásra, értékelésre a

megállapítható, amennyiben azok olyan bizonyító erővel bírnak, olyan logikai láncot alkotnak, amelynek révén a jogsértés elkövetését tanúsítják.¹²⁴ Jelen esetben éppen ilyen bizonyítékokról, illetve ilyen bizonyíték láncolatáról van szó.

356. A rendelkezésre álló bizonyítékok, és a múltbeli tényleges események együttesen bizonyítják a rendelkező részben írt jogsértés megtörténtét. Megjegyzendő, hogy a Strabag semmiféle életszerű alternatív magyarázattal nem állt elő a rendelkezésre álló nyilatkozatok, e-mail-ek, és feljegyzések (ideértve a tényleges eseményekkel való egyezést) kapcsán, pusztán tagadja azok elküldését, bizonyító erejét, stb. Ezen eljárási alá vonti nyilatkozatok azonban érdemben nem alkalmasak a rendelkezésre álló bizonyítékok, és a Versenytanács által feltárt tényállás cáfolatára. Ékes példája ennek a salgótarjáni projekt kapcsán elküldött e-mailre¹²⁵ vonatkozó Strabag magyarázat, mely szerint a hivatkozott e-mailben nem a szóban forgó tenderrel kapcsolatos munkákra vonatkozó árak szerepeltek, majd azon konkrét kérdésre, hogy mit tartalmaz akkor a kérdéses e-mail melléklete, a Strabag állítása, hogy nincs abban a helyzetben, hogy a kérdéses fájl tartalmát értelmezni tudná (lásd Vj-130/2006/238). Amennyiben viszont a Strabag nincs abban a helyzetben, hogy értékelni tudná a mailt, akkor hitelesen nem is állíthatja, hogy az nem az ajánlati árat tartalmazza.

357. Megjegyzi a Versenytanács, hogy a vállalkozás által sokszor hivatkozott közösségi esetjog is arra az álláspontra helyezkedik, hogy ha a Bizottság megállapításai nemcsak a párhuzamos magatartás tényére alapoznak, hanem irati bizonyítékokra, melyekből megállapítható, hogy a párhuzamos magatartás valójában összehangolt magatartás, akkor a vállalkozások nemcsak egy alternatív magyarázatot kell, hogy adjanak, hanem a rendelkezésre álló iratokból megállapítható tényekkel szemben is ellenbizonyítással kell élniük.¹²⁶

D. L. nyilatkozatainak bizonyító ereje

tényállás megállapításához. A feljegyzések, iratokról készült fénymásolatok adott esetben éppen olyan bizonyító erővel rendelkeznek, mint más bizonyítékok, éppen úgy alkalmasak a tényállás megállapítására.”

¹²⁴ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv. II. 39.259/2006/4. számú ítéletét, mely szerint: „A felperesek álláspontjával ellentétben a közvetett bizonyítékok alapján sem kizárt egy jogsértő magatartás megállapítása, ha a közvetett bizonyítékok olyan bizonyító erővel bírnak, olyan logikai láncot alkotnak, amelynek révén a jogsértés elkövetését tanúsítják.”

¹²⁵ Vj-130/2006/63/B/15.

¹²⁶ Ld. a T-305/94. LVM kontra Bizottság ügyben hozott ítélet összefoglaló 23. pontját: „23 A felperes abban az esetben elegendő azt bizonyítani, hogy a meghatározott körülmények fényében a Bizottság által rögzített tényállás más magyarázatot adhat az adott magatartásra, ha a Bizottság indokolásában akként jutott a versenyjog sérelmére vonatkozó következtetésre, hogy arra más magyarázat nem szolgál csak az összehangolt magatartás. Abban az esetben ugyanakkor, ha az összehangolt magatartás bizonyítékát nem csupán a párhuzamos magatartás megvalósulása (és az előbb említett magyarázat) jelenti, hanem olyan egyéb bizonyíték is, amely azt igazolja, hogy a tanúsított magatartás összehangolás eredménye volt, akkor a vállalkozásra (felperesre) nemcsak annak bizonyítása hárul, hogy egy állítólagos alternatív magyarázattal szolgáljon a magatartással kapcsolatban, hanem az adott dokumentumokra épített tényállás megdöntése is.”

358. A Versenytanács nem tartotta alaposnak a Strabag kifogását D. L. nyilatkozatai kapcsán. A Tpvt. 54. § (2) bekezdésének g) pontja szerint meghatalmazottként eljárhat, akit erre jogszabály felhatalmaz. A Tpvt. 44. §-a folytán a versenyfelügyeleti eljárásban is alkalmazandó Ket. 40. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály nem írja elő az ügyfél személyes eljárását, helyette törvényes képviselője vagy meghatalmazottja, továbbá minden esetben az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat. A (2) bekezdés szerint pedig, ha az ügyfél nem személyesen jár el, a hatóság az eljáró személy képviseleti jogosultságát megvizsgálja, és indokolt esetben írásbeli meghatalmazást kérhet. Látható tehát, hogy a Tpvt. értelmében meghatalmazottként járhat el az is, aki a Ket. szerinti meghatalmazott. E meghatalmazotti minőségnek D. L. megfelel.
359. Nem értett egyet a Versenytanács azzal a Strabag állásponttal, mely szerint a Tpvt. speciális meghatalmazotti minőséget kíván meg. A Versenytanács álláspontja szerint a jogalkotó azért, hogy nem zárta ki a Ket. képviseletre vonatkozó szabályait éppen azt ismerte el, hogy nincs különbség egy közigazgatási és egy versenyfelügyeleti eljárás között a tekintetben, hogy ki járhat el meghatalmazottként.
360. A nyilatkozat hitelességét egyáltalán nem kérdőjelezi meg az, hogy a többi eljárás alá vont szerint a magatartásuk összehangolására nem került sor. Az eljárás során feltárt e-mailek, és a feltárt tények alapján megállapítható, hogy D. L. nyilatkozatai az egyéb bizonyítékokkal koherensek. A Strabag részéről meghallgatott személyek érdemi információval nem szolgáltak az egyes e-mailek kapcsán, pusztán olyan állításokat fogalmaztak meg, hogy nincs tudomásuk a saját e-mail címükről elküldött e-mailekről, azokat nem látták korábban, stb. E nyilatkozatok nyilvánvalóan ellentmondásban vannak az irati bizonyítékokkal, és nem tekinthetőek ésszerű magyarázatnak (pl. nem hihető az a magyarázat, mely szerint egy vállalkozásnál, meghatározott személyek e-mail címéről rendszeresen más nevében küldözgetnek versenytársak részére üzleti titoknak minősülő adatokat, úgy hogy az adott vállalkozásnál erről senki sem tud).

Az e-mailek bizonyító ereje

361. A Strabag lényegében két bizonyítottsággal kapcsolatos kifogást terjesztett elő, egyrészt azt nem látja bizonyítottnak, hogy ténylegesen az küldte el az e-mailt, akinek az e-mail címéről került elküldésre az üzenet, másrészt pedig azt, hogy az elküldött e-mailt a címzett megkapta, elolvasta. A Versenytanács egyik tekintetben sem értett egyet a Strabaggal.
362. Előjáróban leszögezi a Versenytanács, hogy a versenyjogi felelősség szempontjából irreleváns, hogy pontosan ki küldte el a kérdéses üzeneteket, hiszen a versenyfelügyeleti eljárás során nem egyes természetes személyek felelősségéről, hanem a Strabag, mint vállalkozás felelősségéről szükséges döntenet, mely fennáll akkor is, ha nem a küldőként feltüntetett személy, hanem más Strabag alkalmazott küldte az üzenetet.

363. A Versenytanács szerint mindezen túl nem is szükséges külön bizonyítani, hogy a fellelt Strabagtól elküldött e-mailt valóban az küldte el, akinek a címe elküldőként szerepel, hiszen a fellelt adatok, bizonyítékok alapján okszerűen is erre a következtetésre lehet jutni. A Versenytanács álláspontja szerint ugyanis ellenkező bizonyításig okszerűen lehet arra következtetni, hogy valakinek az e-mail címéről más nem küld e-maileket, különösen nem a küldő aláírásával, a küldő munkakörébe eső információkkal, és végül különösen nem éveken keresztül. Megjegyzendő, hogy a Strabag semmilyen ésszerű érvet és bizonyítékot nem adott elő arra vonatkozóan, hogy ki, milyen indokból, és hogyan küldhetett egy munkatársa e-mail címéről üzeneteket, és ez miért nem tűnt fel senkinek (pl. a név szerinti küldőnek, vagy a címzettnek), miközben nem egyszeri, hanem többszöri magatartásról volt szó. Nem állította továbbá azt sem, hogy informatikai rendszerébe betörték volna, és ilyen jellegű bizonyítással sem élt.
364. Hangsúlyozandó, hogy a Strabag részéről meghallgatott személyek sem állították egyöntetűen, hogy más küldte el a kérdéses e-maileket, van olyan nyilatkozat, mely arra mutat rá, hogy ez nem fordulhat elő.¹²⁷
365. Az adminisztrációs hibára vonatkozó állítás pedig a Strabag által hivatkozott ésszerűségi kritériumnak sem felel meg (Ld. pl. Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat megerősítése projekt kapcsán írt, 2005. július 26-i e-mailt, ahol az e-mail szövegében szerepel a megszólítás „*Szia Miklós!*”, szöveg „*Ezúton küldöm a megbeszélt dokumentumot*” és aláírás „*B. Cs. építésvezető*”). Nem fogadható el azon álláspont, mely szerint ezen e-mailt B. Cs. adminisztrációs hiba folytán küldte el K. M.nak.
366. Ilyen körülmények között, illetve jelentős súllyal figyelembe véve azt, hogy a címzettek az e-mailben foglalt információkat felhasználva alakították a magatartásukat, nem tartotta alaposnak a Versenytanács azt a kifogást sem, mely szerint nem bizonyított, hogy a címzett megkapta az e-mailt. Kétségtelen tény, hogy eseti jelleggel előfordulhatnak hibák az e-mailek kézbesítése kapcsán, azonban jelen esetben nem ezt bizonyítják a körülmények, illetve a Strabag sem hivatkozott erre.
367. Az e-mail megérkezése és elolvasása kapcsán előterjesztett kifogást cáfolják az e-mailek elküldését követő események, melyeket a Versenytanács az egyes projektek kapcsán elemzett. Ezen események alapján megállapítható, hogy a címzettek megkapták, elolvasták, és felhasználták az e-mailekben szereplő információkat.
368. Alaptalan és kifejezetten ellentétes a jogszabállyal a Strabag azon érvelése, mely szerint közbeszerzések esetében csak abban az esetben lehet szó jogsértésről, ha valamennyi pályázó részt vesz a jogsértésben. Ezen okfejtés abban az esetben lenne igaz, ha a Tpv. 11. § (1) bekezdése csak azon magatartásokat tiltaná, melyek a verseny teljes kizárását eredményezik. Tekintettel azonban arra, hogy a verseny

¹²⁷ Ld. például B. Cs. nyilatkozatát a Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat megerősítése projekt kapcsán: „*Ilyen esetre még tudomásom szerint nem volt példa a vállalkozásnál. Kérdésre válaszolva elmondom, hogy tudomásom szerint olyan eset még nem fordult elő, hogy a cégnél valaki a feladatkörétől eltérően küldött volna ilyen levelet.*”

torzításának/korlátozásának a célja is (és természetesen az ilyen hatás vagy annak lehetősége) is jogsértő, ezért e kifogás alaptalansága könnyen belátható.¹²⁸

VII.4. A megállapodás a versenyjogban

369. A Tpv. 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. A (2) bekezdés a) pontja szerint e tilalom vonatkozik különösen a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására, d) pontja szerint a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.

370. A versenyjogi értékelés kapcsán leszögezendő az a – számtalan versenytanácsi határozatban és több jogerős bírósági ítéletben¹²⁹ megállapított – tétel, mely szerint a vállalkozások közötti megállapodások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. A piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.

371. Versenyjogi szempontból nem akkor jön létre egy, a Tpv. 11. §-ába ütköző megállapodás, ha azt a szerződő felek a polgári jogi vagy társasági jogi alapon érvényesen aláírják, hanem akkor, amikor a megállapodásban rögzítettek vonatkozóan a felek közötti akarategyezség megállapítható. A versenyjogi értelemben tiltott megállapodáshoz nem szükséges feltétel az, hogy az polgári jogi vagy társasági jogi értelemben érvényes legyen, illetve az sem, hogy az bármilyen írásbeli formát öltön. Szükséges és egyben elegendő feltétel, ha az érintett felek akarategyezsége megállapítható vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak.

372. Az összehangolt magatartás esetén a piac résztvevői egymásra tekintettel azonos piaci magatartást tanúsítanak, és az összehangolás, egyeztetés révén kizárják a piaci magatartással kapcsolatos bizonytalanságot. Az összehangolt magatartást el kell határolni a Tpv. által nem tiltott párhuzamos magatartástól. Párhuzamos magatartás esetén a piac résztvevői spontán azonos, vagy nagymértékben hasonló magatartást tanúsítanak, amelynek racionális oka van, és amelyre azonos hatásmechanizmus okából - például a nyersanyag piaci árváltozása, valuta leértékelése - kényszerednek.

¹²⁸ E következtetést támasztja alá a Fővárosi Ítéltábla által jogerősen helybenhagyott, 7.K.31.091/2007/16. számú ítélet, mely szerint „A bíróság abban az esetben is megállapíthatónak látta a kartell tényállást, ha más vállalkozások függetlenül indultak a kartellben résztvevőktől, mert a verseny intenzitásának csökkenése torzítja a piaci viszonyokat, és ez önmagában jogsértő.”

¹²⁹ Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7., 2.Kf. 27.232/2007/14., 2.Kf. 27.052/2007/22. számú ítéleteit.

Az azonos magatartás akkor bizonyítéka a kartellnak, ha a „párhuzamos” magatartásra egyetlen ésszerű magyarázat a magatartás összehangolása, arra más elfogadható magyarázat nincs. Akkor bizonyított az összehangolt magatartás, ha összehangolás hiányában az adott magatartás racionális ok nélküli, a piac logikája által nem alátámasztott, és életszerűtlen a létrejött állapot. Ha a vállalkozások közötti kapcsolatfelvétel célja vagy hatása a vállalkozások piacon tanúsított magatartásának versenytársak tudomására jutása, akkor ez kizárja a vállalkozások által követett magatartások autonóm, egymástól függetlenül tanúsított, spontán, párhuzamos jellegének a megállapíthatóságát.¹³⁰

373. Míg a megállapodás, illetve az összehangolt megállapodás (együttesen: megállapodás) valamely versenykorlátozó magatartás formája, addig annak példálózóan felsorolt tiltott tartalmát a Tpv. 11. §-ának (2) bekezdése rögzíti. Mivel az (1) bekezdés a megállapodási tilalom versenyjogi indokait, a tiltott magatartás lehetséges versenykövetkezményeit is részletezi, a törvényben nevesített tilalmazott magatartás esetén [Tpv. 11. § (2) bekezdés a)–h) pont] a jogsértés megállapíthatóságához nem is kell bizonyítani, hogy a nevesített tiltott magatartásnak van-e vagy lehet-e versenykövetkezménye, mert a törvényi nevesítésből az következik, hogy a törvény eleve feltételezte hátrányos versenykövetkezmények bekövetkezhetőségét. Ennek megfelelően törvényileg nevesítetten tiltott a piacfelosztás, amely jelen esetben a nyertes vállalkozásnak a pályázatok benyújtására nyitva álló határidő leteltét megelőzően történő meghatározásában nyilvánult meg. Ez a Tpv. 11. § (2) bekezdés d) pont szerinti piacfelosztás közvetve az árakat is érintette – lásd a Tpv. 11.§ (2) bekezdés a) pontját –, mert a piacfelosztásban részes versenytársak az árversenyben sem voltak érdekeltek, ami a kiíró, végső soron az adófizetők hátrányára a magasabb árak irányába hathatott.

VII.5. Az egységes és folyamatos jogsértés

VII.5.1. Az egységes és folyamatos jogsértés a versenyjogi gyakorlatban

374. Ahogyan arra a Versenytanács már korábban¹³¹ is felhívta a figyelmet, versenyfelügyeleti eljárás során egyes, esetlegesen önmagukban is versenyjogsértő magatartásokat nem külön-külön, hanem összességükben és összefüggéseikben kell értékelni. A versenyjogi tilalom (a Tpv. 11. §-ának) megsértése nemcsak egyetlen egy magatartással, aktussal, hanem egymással tartalmilag és időben összefüggő magatartásokkal, aktusokkal, ezek sorozatával is megvalósulhat.¹³²

375. A versenyjog általában azon versenykorlátozó jogsértéseket tekinti egységesnek, amelyekben résztvevő vállalkozások minden intézkedése ugyanazon versenyellenes célt vagy hatást szolgálja. Az ilyen típusú jogsértések akkor minősülnek

¹³⁰ Lásd a Föv. Ítéletábla 2.Kf. 27.713/2006/6. számú ítéletét.

¹³¹ Lásd Vj-102/2004-es számú versenytanácsi határozatot és a Fővárosi Ítéletábla azt megerősítő 2.Kf.27.564/2007/18. számú ítéletét.

¹³² A közösségi joggyakorlatban ezt állapította meg pl. az Elsőfokú Bíróság Petrofina SA kontra Bizottság T-2/89. sz. ügyben 1991. október 24-én hozott ítélete.

komplexnek, ha versenykorlátozó megállapodások és összehangolt magatartások útján egyaránt megvalósították.

376. Az egységes cél (a piac területi felosztása, meghatározott piaci részesedések elérése, vagy fenntartása, a versenytársak kizárása, stb.) által jellemzett *komplex jogsértés* keretében elbírálendő magatartások, aktusok egyaránt felölthetik a *megállapodás és/vagy az összehangolt magatartás* formáját, azaz az *egységes, komplex jogsértés*en belül mindkét, külön-külön is jogsértőnek minősülő magatartási forma is megjelenik. Egy komplex kartell ugyanakkor egyetlen jogsértésnek minősül a kartell fennállásának teljes időtartama vonatkozásában, még akkor is, ha a megállapodást módosították, az összehangolt magatartásnak minősülő mechanizmusban változások következtek be.¹³³
377. A versenyfelügyeleti eljárás során feltárt tények összefüggésében gyökeredző egységes jogsértés esetében a különböző megvalósulások (megállapodások, összehangolt magatartások), a különböző versenyaspektusok korlátozásai (a megrendelések felosztása, az árak meghatározása stb.) egymást kiegészítik, s egy közös akaratot fejeznek ki, azt, hogy az adott vállalkozások közös célja az érintett piac működésének befolyásolása, a verseny korlátozása. Az egységes jogsértés ismérve tehát az azonos cél megvalósítását szolgáló magatartás folyamatos jellege, amelyben egyszerre megjelenik a megállapodás és az összehangolt magatartás, ugyanakkor nem kell bizonyítani, hogy az egységes jogsértés minden eleme esetén a megállapodás és az összehangolt magatartás minden alkotó eleme teljesült.¹³⁴
378. Egy a felek közötti megállapodás létéről beszélhetünk, amikor a vállalkozások egy közös tervben állapodnak meg, amely korlátozza vagy alkalmas arra, hogy korlátozza az autonóm piaci magatartásukat azáltal, hogy meghatározza a piacon történő közös fellépésüknek az irányvonalát, vagy az attól való tartózkodást. Nem szükséges, hogy a felek által kötött megállapodás írott formát öltson, vagy egyéb formai követelményeknek megfeleljen, illetőleg annak megszegéséhez szerződésben rögzített szankciókat, kényszerítő intézkedéseket fűzzenek a felek.
379. Megemlítendő továbbá, hogy több, a piacon egy azonos versenykorlátozó célt éveken át követő vállalkozást magában foglaló komplex jogsértés esetén nem szükséges minden vállalkozásra és minden adott pillanatra pontosan minősíteni a megállapodásbeli vagy összehangolt magatartásbeli jogsértést. A minősítés ebben az esetben is „megállapodás és/vagy összehangolt megállapodás” által történhet, ha a

¹³³ Lásd pl. az Elsőfokú Bíróság Solvay et Compagnie SA Co. kontra Bizottság T-12/89. sz. ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletét és a Bizottság ipari és orvosi gáz tárgyában indult COMP/E-3/36.700 sz. ügyben 2002. július 24-én hozott 2003/207/CE határozatát.

¹³⁴ Ezt állapítja meg pl. az Elsőfokú Bíróság Petrofina SA kontra Bizottság T-2/89. sz. ügyben 1991. október 24-én hozott ítélete. Az egységes jogsértés kérdéssel kapcsolatos közösségi joggyakorlatból lásd még pl. a Bizottság polipropilén ügyben 1986. április 23-én hozott 86/398/EGK határozatát és a Bíróság e határozat felülvizsgálata során, az Anic Partecipazioni SpA kontra Bizottság C-49/92. sz. ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletét, továbbá a Bizottság E-1/37.152 sz. gipszkarton ügyben 2002. november 27-én hozott határozatát.

jogsértés magában foglalja a megállapodás és az összehangolt magatartás elemeit is.¹³⁵

380. A kartellben résztvevő vállalkozások mind közös elkövetői a jogsértésnek, bár a részvételük eltérő formát ölthet az érintett piac sajátosságai, az egyes vállalkozások piaci pozíciója, a kitűzött cél és az implementáció választott vagy előirányzott módja alapján. Mindezek alapján a Tpvt. 11. § (1) bekezdés, és a (2) bekezdés valamely pontjának sérelmét egy elkülönült cselekedet, tettek sora vagy egy folytatólagosan tanúsított magatartás is előidézheti¹³⁶, amely interpretáció nem kifogásolható azon az alapon, hogy a kifogásolt cselekménysor vagy folyamatos magatartás egy vagy több eleme önmagában is sérti a Tpvt. 11. § (1) bekezdését.
381. Egy vállalkozást a versenyre hatást gyakorolni képes megállapodás vagy összehangolt megállapodás résztvevőjének lehet tekinteni, ha a résztvevő vállalkozások egészének magatartása erre az eredményre vezethet, függetlenül az adott vállalkozás egyéni részvételének hatásától.¹³⁷ Az egységes jogsértés megállapítását az sem zárja ki, hogy az érintett vállalkozások szerepe abban eltérő, illetőleg a vállalkozások közötti – a jogsértés közös tanúsítását, a vállalkozások valamely közös, jogsértéssel megvalósítani kívánt, illetve megvalósított érdekét, közös akaratát kétségbe nem vonó – esetleges érdekkonfliktus léte sem kizáró ok.¹³⁸
382. A jogsértés egységességének megállapításakor a legfontosabb körülmények az említett átfogó terv megléte (ami azonban nem foglalja magában annak szükségességét, hogy valamilyen „keretmegállapodást” ténylegesen meg is kötöttek) a résztvevők körének nagymértékű azonossága, az érintett termékek közelsége és az alkalmazott eszközök és mechanizmusok hasonlósága.

VII.5.2. A Strabag, az EGÚT és a HE-DO egységes, folyamatos jogsértése

383. A Versenytanács álláspontja szerint a Strabag, az EGÚT és a HE-DO vállalkozások a Tpvt. 11. §-ának (1) bekezdésébe, és (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütköző egységes, és folytatólagos komplex jogsértést követtek el, amikor a 2002-2006-ig több Heves és Nógrád megyei tenderen kapcsán üzleti titoknak minősülő információkat osztottak meg egymással, felosztották egymás között a piacot és rögzítették a beadási áraikat.
384. A magatartás egységességét mutatja a követett cél – ezen belül az érintett földrajzi terület behatároltsága –, az egyeztetési módszer és a résztvevő vállalkozások körének azonossága.

¹³⁵ Lásd az Elsőfokú Bíróság Limburgse Vinyl Maatschappij NV és társai kontra Bizottság T-305/94, T-306/94, T-307/94, T-313/94 - T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 és T-335/94 sz. ügyben 1999. április 20-én hozott ítéletét.

¹³⁶ Amint azt az Európai Bíróság a C-49/92. sz. Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítéletében is kifejezésre juttatta, az EKSZ 81. cikk (1) bekezdése szerinti megállapodások és összehangolt magatartások szükségszerűen számos vállalkozás együttműködéséből származnak.

¹³⁷ Lásd pl. az Elsőfokú Bíróság Petrofina SA kontra Bizottság T-2/89. sz. ügyben 1991. október 24-én és SA Hercules Chemicals NV kontra Bizottság T-7/89. sz. ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletét.

¹³⁸ Lásd pl. a Bizottság ipari és orvosi gáz COMP/E-3/36.700 sz. ügyben 2002. július 24-én hozott 2003/207/CE határozatát.

385. E magatartás bizonyíthatóan az alábbi tendereket érintette:

- a) HEMÁK által 2002-ben kiírt tenderek (25. út, Nagyfüged, Tarnaméra)
- b) Nagyréde, Külterületi mezőgazdasági út építése
- c) Salgótarján
- d) „Egri útfelújítás” és „közutak” felújítás projektek
- e) Balassagyarmat, Kondor Ernő út építése
- f) Balassagyarmat helyi közutak
- g) Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat
- h) Heves, Hevesi József és Cserkész út építése
- i) Heves belterület
- j) Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens
- k) Bükkszenterzsébet, Béke út
- l) Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása,¹³⁹ valamint a Dózsa György út felújítása

A piac sajátosságai

386. Az egységes jogsértés jelen ügyben történő értékelése során tekintettel kell lenni a vizsgált piac speciális jellegére. Egyik specialitása a piacnak, hogy a kereslet alakulása hosszabb távon nem látható előre. Ez azt jelenti, hogy nem látható előre a majdani megrendelő személye, a munka nagysága, jellege és a jelentkező megrendelői igények adott időszakban való számossága sem. Nem reális tehát, hogy a felek olyan évekre szóló, a kvótákat vagy az árakat rögzítő megállapodást kötnek, mint amilyenek megkötésére pl. a közösségi joggyakorlat alapjául szolgáló ügyekben sor került. Átfogó elvi megállapodás ugyanakkor reálisan irányulhat arra a szándékra, hogy valamely piac tekintetében a jövőben a munkákat egymás között felosztják, azonban ennek a megállapodásnak a megvalósulását a piac alakulása befolyásolhatja, például a munkák szükségessége révén. A piacfelosztás tehát ilyen piacokon szükségszerűen erőteljesebben mutatja az egyedi megállapodások egymás utániságának természetét, mint más piacokon, azonban ez nem zárja ki az egységes célon alapuló jogsértés egységességének megállapítását.

387. További jellemzője a piacnak, hogy a pályázatok kiírói a közszféra szereplői közül kerülnek ki – önkormányzatok, illetve más közútfenntartók – és az ajánlattevő sikerességéhez hozzájárul, ha a kiíróval kedvező kapcsolatot képesek kialakítani. Mindehhez kapcsolódik, hogy az út- és hídépítési pályázati kiírók közül jelentős szerepet játszanak a regionális szereplők – önkormányzatok és regionális közútfenntartók – hiszen az útépítési munkák jelentős részében ők döntenek az ajánlatok sorsáról. Adott ajánlattevők számára tehát lényeges, hogy regionális szinten is „beágyazottak”, ismertek legyenek és megfelelő ismerettel bírjanak a kiírókról. A vizsgált földrajzi területen több vállalkozás is rendelkezhetett megfelelő kapcsolatokkal a kiírókkal, ám a HE-DO kapcsolatrendszere – ahogy erre többek között a Strabag beadványa¹⁴⁰ is utal – igen kiterjedtnek minősíthető.

¹³⁹ Vj-130/2006/66.

¹⁴⁰ Vj-130/2006/224. 99. pont

388. A piaci sajátosságok közé tartozik az a körülmény továbbá, hogy a pályázati kiírások jellemzően megfelelő referencia meglétét követelik meg a pályázóktól. Adott versenyző vállalkozás hosszú távú sikerességét meghatározza tehát, hogy képes-e olyan munkához jutni, amely a jövőbeni ajánlatai tekintetében megfelelő referenciaként használható. Ennek egy speciális jellemzője lehet a munka volumenéhez kötődő referencia. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy meghatározott méretű munkák múltbeli elvégzésére vonatkozó referencia birtokában képes adott ajánlattevő biztosítani, hogy egy kiterjedt – pl. országos jelentőségű – munkát sikeresen el tudjon nyerni. Az egységes jogsértésben részes felek közül az EGÚT és a Strabag országos jelentőségű cég, mindketten rendelkeztek az adott időszakban – akár önállóan, akár anya-vagy leányvállalati szinten – olyan referenciával, amely országos jelentőségű munkák elnyeréséhez szükséges volt. A HE-DO ugyanakkor nem rendelkezett ilyen méretű munkára vonatkozó referenciával.
389. Az út- és hidépítési piac meghatározó jellemzője az is, hogy adott vállalkozás versenyképes ajánlattal – többek között – akkor képes megjelenni egy tenderen, ha biztosítani tudja, hogy a költségek jelentős hányadát képező aszfalt ára kedvező. Ezt nagymértékben befolyásolja az, hogy adott munkavégzés helyszínétől milyen távolságra rendelkezik-e az ajánlattevő megfelelő kapacitású aszfaltkeverővel. A vizsgált időszakban az érintett földrajzi térségben számottevő aszfaltkeverői kapacitással kizárólag a Strabag, az EGÚT és a HE-Do rendelkezett (lásd 11., 18., 41., 162. és 165. pontokat).

Folyamatosság

390. A jogsértés egységességének és folyamatos jellegének megállapítása során az alábbi körülményeket kell mérlegelni: a jogsértésben résztvevők azonossága,¹⁴¹ a közös versenykorlátozó cél léte, az alkalmazott eszközök, és módszerek hasonlósága¹⁴².
391. Más oldalról megfogalmazva az egységes jogsértés megállapítása akkor nem indokolt, ha a különböző versenyjogot sértő magatartásokat kifejtő vállalkozások között korlátozott az átfedés, különböző termékeket érintenek és eltérő az egyeztetés mechanizmusa.¹⁴³
392. A Strabag által megjelölt (lásd 304. pont) három feltétel hiánya kapcsán elöljáróban szükséges megjegyezni, hogy az a közösségi joggyakorlatban kialakult követelmények mesterséges szétszabdálásán alapul. A gyakorlat ugyanis valóban foglalkozik a folyamatossággal, az átfogó terv létevel és ezzel összefüggésben azzal, hogy a jogsértésben részt vevő feleknek tudomással szükséges rendelkezniük arról, hogy valamely átfogó terven alapuló jogsértő magatartásban vesznek részt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az egyes feleknek a feltárt jogsértés minden egyes

¹⁴¹ A „Vitamin” ügyben 2001. november 21-én hozott bizottsági határozat (Case COMP/E-1/37.512.) (564) preambulumbekzdés és az „Industrial bags” ügyben 2005. október 30-án hozott bizottsági határozat (COMP/38354) (442) preambulumbekzdése.

¹⁴² A Souris – Topps ügyben, 2004. május 26-án hozott bizottsági határozat (COMP/C-3/37.980) (124) preambulumbekzdése.

¹⁴³ Lásd például a T-71/03 Tokai Carbon kontra Bizottság ítéletet.

mozzanatában való részvételét – és így arról való tudomását – egyesével lenne szükséges az egységes és folyamatos jogsértésben való részvételhez bizonyítani. (lásd 403-404. pontokat). Nem fogadható el tehát a Strabag egységes jogsértés kapcsán előterjesztett kifogása, mivel az a közösségi és a hazai jog(gyakorlat) téves értelmezésén alapul.

393. A hivatkozott közösségi jog szerint nem feltétele az egységes folyamatos jogsértésnek a teljes folyamatosság, vagyis a megszakadás teljes hiánya. Az Európai Bíróság a C-204/00 Aalborg Portland kontra Bizottság ügyben például annak ellenére állapította meg az egységes jogsértést az egyik vállalkozással szemben,¹⁴⁴ hogy 14 hónapon keresztül nem volt látható megnyilvánulása a jogsértő megállapodásnak. A felek egységes versenyellenes szándékának megléte esetén ugyancsak nem akadály a egységes jogsértés kimondásának, hogy a kartell két elkülönült időszakban és szinten valósult meg.¹⁴⁵ Nem releváns e vonatkozásban a Tojaskartell-ügyben (Vj-199/2005) hozott határozatra történő hivatkozás, ahol 6 éves időszakra vonatkozóan nem állt rendelkezésre jogsértésre utaló bizonyíték.

394. Másrésztől megállapítható, hogy a megszakadás csak látszólagos, az külső körülményekből (közbeszerzési törvény módosulása, lásd 165. pont), és nem a felek magatartásából ered. A külső körülmények meghatározó eleme, hogy szűkült a kiírások száma – 2004-ben összesen három tenderre került sor. Egyetlen bizonyíték sem utal ugyanakkor arra, hogy a felek bármelyike felmondta volna a korábbi megállapodást – azaz az átfogó terv mentén zajló összejátszás megszűnt volna –, azt a felek a kiírói oldalon megfigyelhető „aktivitást” – azaz nagyobb számú tender megjelenését – követően tovább folytatták.

395. Mindez azt is mutatja, hogy a Strabag által a folyamatosságnak, mint „teljes időbeli megszakítás nélküliségnek” az előadása téves jogértelmezésen alapul.

Az átfogó terv léte

¹⁴⁴ Lásd az ítélet 256. és 260. pontjait:

„256. A Buzzi Unicem álláspontja szerint az egységes megállapodás koncepciója olyan magatartást feltételez, amely egységes, nem szakad meg és időben folyamatos. Fenntartja, hogy a vizsgált magatartás nem minősül ilyennek. Ezt, előadása szerint, igazolják a Delegátus Vezetők megbeszélései között eltelt hosszú időintervallumok. Az 1983. január 14-i és 1984 március 19-i megbeszélések között eltelt 14 hónap – a T-43/92 Dunlop Slazenger kontra Bizottság eset fényében – azt jelenti, hogy a megbeszélések nincsenek olyan közel egymáshoz időben, amely az egységes magatartás folyamatosságára utalnának. A Cement Döntésben a vállalkozásoknak tulajdonított magatartás egyszerűmegismétlésével a magatartás egyedi jogsértő jellege, szemben az egységes magatartással, így a Bizottságot és az EFB-t a bírság akkénti kiszabására vezethette volna, amely az egyes vállalkozásoknak a jogsértésben betöltött (valós) szerepéhez igazodna.

260. Mivel minden egyes magatartás az EK Sz 85 (1) – ma 81 (1) – cikke megsértésnek körébe tartozik, így nyilvánvalóan alaptalanként szükséges a Dunlop Slazenger kontra Bizottság esetre tekinteni a jelen ügy kapcsán, hiszen az a bizonyítási teherrel összefüggésben foglalkozott a jogbiztonsággal. Egy hosszú években át tartó átfogó megállapodás összefüggésében néhány hónapos szünet a megvalósításban nem releváns. Másrészt éppen az a döntő, hogy a különböző cselekmények egy átfogó terv azonos célját szolgálják.”

¹⁴⁵ A „Choline Chloride” ügyben, 2004. december 9-én hozott bizottsági határozat (COMP/E-2 /37.533) (69), (97), (149)-(150) preambulumbekzdése.

396. A Versenytanács értékelése szerint jelen esetben az átfogó terv léte megállapítható. A HE-DO nyilatkozata szerint a 2002. évben átfogó megállapodás született a felek között a Heves és Nógrád megyei útépítési projektek felosztásáról. Ezt követően a kiírók azon gyakorlata megszűnt, hogy adott, nagyobb értékű tendereket együttesen írtak ki, így a több tendert egyazon időpontban érintő átfogó egyeztetések racionalitása megszűnt. Nem szűnt meg ugyanakkor a racionalitása annak, hogy a felek a régióban kiírt tenderekről folyamatosan egyeztessenek, és tenderről tenderre osszák fel a piacot.
397. A Versenytanács értékelése szerint megállapítható, hogy a vizsgált útépítési projektek esetében a felek – vizsgálat által feltárt irati bizonyítékok szerinti – magatartására más racionális magyarázat nem szolgálhat, mint az átfogó terv mentén történő összejátszás.
398. Minden piacfelosztó – tehát jogsértő és így jogszerű eszközökkel ki nem kényszeríthető – megállapodás fenntartásához szükséges, hogy a felek között valamilyen reciprocitás alakulhasson ki: én lemondok erről a piacról (tenderről), de ezért kapjak valamit. A tenderező, azaz időről-időre megjelenő pályázati kiírások elnyerése mentén alakuló piac sajátossága, hogy – szemben a folyamatos kereslettel bíró piacokkal, ahol a piacfelosztás megvalósítása során minden kartelltag folyamatosan értékesíthet a neki fenntartott mértékben – a pályázatos piacokon nem lehetséges valamennyi résztvevő munkához juttatása minden egyes meghirdetett projektben, hiszen a gyanú felkeltése nélkül nem vonható be mindenki alvállalkozóként a megvalósításba. Ilyenkor, ha közvetlen kifizetéssel nem kompenzálható a kimaradó vállalkozás, akkor a következő pályázatok valamelyikének elnyerésével lehet kárpótolni a korábban önként visszahúzódó vállalkozást. A jogsértés céljának egységessége így szükségszerűen fennáll a projektek között, mivel minden új projekt felosztása a korábbi nyérésekre és veszteségekre tekintettel valósul meg.
399. A jövőbeni tender elnyerésére vonatkozó „ígéret” ugyanakkor szükségszerűen feltételez – éppen a kartell jogszerű eszközökkel való kikényszeríthetőségének hiánya miatt – a felek között valamilyen „bizalmi” viszonyt, amelynek a révén hihető adott fél számára, hogy a jelenlegi lemondásért cserébe kompenzálja őt a többi szereplő a jövőben. Ez alapulhat – többek között – pl. valamilyen múltbeli kapcsolaton (lásd pl. az EGÚT és Strabag viszonyát, amelyek már korábbi kartellek kapcsán felmérhették a másik fél viselkedését hasonló szituációban). Biztosítható ugyanakkor a „bizalom” azáltal is, hogy egy új, sajátos pozícióban levő szereplő viszonylag korán „elnyeri a jutalmát”. Éppen ez figyelhető meg a jelen esetben, hiszen a HE-DO már a 2002-es tenderek kapcsán jelentős szerephez jutott. (A helyi jelentőséggel bíró, ám más piacon nem ütőképes szereplő esetében az összejátszás ezen megvalósítási formája racionális.)
400. Belátható továbbá, hogy a szereplők azonossága és folyamatos jelenléte az összejátszásban ugyancsak racionális magyarázaton nyugszik. A vizsgálat által lefedett régióban aszfaltkeverők révén az EGÚT, a Strabag és a HE-DO minősül jelentős szereplőnek. Az előbbi két szereplő ráadásul országos jelentőséggel bír, így adott térségbeli tendereken – a térségbeli aszfaltkeverői kapacitás mellett – ez

biztosíthat számukra versenyelőnyt. Jelentős előnnyel rendelkezett ugyanakkor a térségben a HE-DO a regionális „beágyazottság”, ismertsége következtében. Mindez racionálisan vezethette a feleket arra a felismerésre: a maguk szempontjából sikeres piacfelosztó összejátszáshoz ezen három vállalkozás jelenléte szükséges. A két nagyobb szereplő által a HE-DO bevonása ráadásul azt is biztosíthatta számukra, hogy –a térségbeni versenyhelyzet tompítása, megszüntetése mellett – elérjék, hogy a HE-DO olyan, az adott földrajzi területen kiírt tendereken ne legyen sikeres, amely országos piacra való kilépést biztosító referenciához juttathatta volna.

401. A feltárt egységes és folyamatos, komplex jogsértés célja tehát az adott térségben érdemleges kapacitással rendelkező vállalkozások közötti piacfelosztás és a status quo fenntartása volt. Ennek érdekében egyeztették a benyújtandó árajánlatokat és a kínált feltételeket, előre meghatározva, és a körbenyerés jeleit mutatva variálva a nyertes személyét.
402. A fenti átfogó terv szerinti jogsértést támasztják alá az egyes tenderek kapcsán feltárt irati bizonyítékok és a HE-DO részletes, jogsértést beismerő előadása. Mindez egybecseng a piaci körülmények által diktált racionális magyarázattal, szemben a Strabag és az EGÚT előadásával, amely a feltárt bizonyítékok tükrében az adott magatartás sorozatra racionális magyarázatként nem fogadható el.
403. Megjegyzi továbbá a Versenytanács, hogy a Strabag által az átfogó terv hiányával kapcsolatosan előadott közösségi esetjogi gyakorlat tekintetében hivatkozott T-101/05 BASF kontra Bizottság ügyben az Elsőfokú Bíróság azt állapította meg, hogy egy adott szektorra vonatkozó különböző versenykorlátozó magatartások nem minősülhetnek egységes jogsértésnek pusztán annak alapján, hogy valamennyi magatartás célja az, hogy korlátozza a versenyt.¹⁴⁶ Az Elsőfokú Bíróság szerint a különböző cselekmények egységes és folyamatos jogsértésnek minősítése érdekében azt kell vizsgálni, hogy ezek egymást kiegészítik-e abban az értelemben, hogy mindegyiknek a verseny egy vagy több következményével való szembenézés a célja, és a kölcsönhatás révén hozzájárulnak a gazdasági szereplők által – az egységes célra irányuló átfogó terv keretében – kívánt versenyellenes hatás egészének megvalósításához, azaz a különböző versenyellenes cselekmények egymáshoz „szorosan kapcsolódnak”.¹⁴⁷ A fentiekben előadottak alapján belátható, hogy a jelen ügyben feltárt tényállás szerint megvalósul a Strabag által hivatkozott ügyben kialakított kritérium.

¹⁴⁶ Az egységes célkitűzés fogalmának ekképpen való meghatározása ugyanis azzal a kockázattal járna, hogy az egységes és folyamatos jogsértés fogalma elveszti értelmének egy részét, hiszen a valamely ágazatot érintő, az EKSz. 81. cikk (1) bekezdésével tiltott különböző magatartásokat szisztematikusan egységes jogsértést képező elemeknek kellene minősíteni.

¹⁴⁷ Az adott ügyben a világméretű kartell és a kizárólag az EGK piacra korlátozódo kartell azért nem minősült egységes jogsértésnek, mert végrehajtásukban nem volt átfedés, különböző célokat követtek, eltérő módszerekkel valósították meg azokat, illetőleg nem volt bizonyított, hogy az európai gyártók a világszintű magállapodásokhoz annak érdekében csatlakoztak, hogy később megvalósítsák az Európai Gazdasági Térség piacának felosztását. A jelen esetben azonban nem beszélhetünk a jogsértések közötti ilyen kapcsolat hiányáról. Összességében tehát arról volt szó, hogy két magatartás önmagában azért, hogy mindkettőnek versenykorlátozás a célja, nem minősíthető egységes jogsértésnek.

404. A Strabag által az egységes jogsértés kritériumai között felvonultatott állítólagos (lásd 304-305. pontok) harmadik feltétellel – a szubjektív elemmel – kapcsolatban megjegyzi továbbá a Versenytanács, hogy a jelen esetben egyrészt a bizonyítékok alapján megállapítható, hogy egy az EGÚT és Strabag által kezdeményezett piacfelosztó megállapodásról van szó, mely a status quo fenntartását célozta. Másrészt a Strabag az egységes és folyamatos jogsértő megállapodás számos magatartási mozzanatában aktív szereplőként részt vett. Ilyen esetben nem lehet szó arról, hogy valamelyik – abban aktív részt is felvállaló – fél nem tud az egységes megállapodásról és az átfogó tervről. Erre a körülményre egyébként sem a HE-DO nem utalt, sem pedig a Strabag nem hozott fel bizonyítékot.
405. Ahogyan arra fentebb a Versenytanács hivatkozott, valamely vállalkozás nem szűnik meg a jogsértésben való részes félnek lenni amiatt, hogy egyes részcelemekre való részvételére nincsen irati bizonyíték.¹⁴⁸ Miként az esetjog rámutat, pusztán a jogsértésben való passzív részvétel is elegendő az abban való részvétel megállapításához.¹⁴⁹ A Strabag esetében ráadásul számos aktív részvételi mozzanatot is feltárt a vizsgálat. A hivatkozott esetjog alapján az is belátható, hogy a Strabag által alkalmazott hármás felosztás erőltetett szétszabdalását jelenti a joggyakorlat által az egységes és folyamatos jogsértés megállapításához kötődően kialakított feltételrendszernek. Önmagában ugyanis a „szubjektív elem”, mint harmadik feltétel az egyes részcelemekre nem értelmezhető, az kizárólag abban az összefüggésben merült fel, hogy egy adott vállalkozás jogsértésben való részvétele még akkor is megállapítható, ha pusztán a passzív szerepére derült fény.
406. Mindezek alapján belátható, hogy a feltárt irati bizonyítékok és a felek előadása – a HE-DO átfogó beismerő nyilatkozata, együttesen a Strabag és az EGÚT ellentmondásos, magyarázattal nem szolgáló előadásával – egyenkénti és összességében való értékelése arra mutat, mely szerint a felek egységes és folyamatos, komplex jogsértést követtek el, amely egyes tendereken való piacfelosztás és áröngzés különböző – megállapodás vagy összehangolt magatartás – formáiban valósult meg. Az alábbiakban az egyes tendereken való összejátszás formáit külön-külön is értékeli a Versenytanács. Az egyes tendereken feltárt összejátszás ugyan önmagában is jogsértőnek minősül, ám mindez nem változtatja meg Versenytanácsnak azt a következtetését, hogy a felek a fent részletezett egységes és folyamatos jogsértést elkövették, annak egyes mozzanatait során külön-külön jogsértő összejátszást tanúsítva.

¹⁴⁸ T-305/94. LVM kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 768. pontja.

¹⁴⁹ Lásd a korábban hivatkozott C-204/00 Aalborg Portland kontra Bizottság ítélet 83-84. pontjait: „83. A jelen ítélet 81. pontjában hivatkozott esetjog ugyancsak irányadó az egységes megállapodásban való részvétel megvalósítására is. Adott vállalkozás ilyen jellegű megállapodásban való részvételének igazolása érdekében a Bizottságnak meg kell tudnia mutatni, hogy a vállalkozásnak szándékában állt a saját magatartása révén hozzájárulni az összes résztvevő közös céljához és tisztában volt az adott – tervezett vagy megvalósított – magatartásnak a közös célhoz való hozzájárulásával vagy ezt racionálisan előre láthatta és vállalta ennek kockázatát. (Anic kontra Bizottság, 87. bekezdés). 84. Ebben az összefüggésben egy vállalkozás, amely hallgatólagosan jóváhagy egy jogsértő indítványt – anélkül, hogy nyilvánosan elhatárolódna tőle vagy jelentené egy hatóságnak – hathatósan elősegíti/bátorítja a jogsértés folytatását és hátráltatja/kockáztatja annak felderítését. Ez a bűnrészeség a jogsértésben való passzív részvételnek minősül, amelynek révén a vállalkozás felelőssé tehető az egységes jogsértésben való részvételéért.”

VII.6. Az eljárás alá vontak egyes tendereken tanúsított magatartásának értékelése

407. A Versenytanács a vizsgált tenderek esetében három típusú jogsértő mozzanatot azonosított. A jogsértésben részes felek:

- a.) versenykorlátozó céllal üzleti titoknak minősülő előzetes ajánlati áradatokat és/vagy egyéb bírálati szempontokat¹⁵⁰ közölve megosztottak, illetve egyeztettek egymással,
- b.) versenykorlátozó céllal felosztották egymás között, hogy mely vállalkozás fogja nyerni az adott tendert, közvetve rögzítve egyben az eladási árakat és
- c.) versenykorlátozó hatást elérve döntően meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

Ad a)

408. Amint azt a Versenytanács pl. a Vj-138/2002. számú ügyben hozott – többek között az EGÚT és a Strabag jogsértő magatartását megállapító és velük szemben bírságot kiszabó – határozatában is kifejtette, a versenyszabályozás egyik alapvető célja az, hogy a piaci szereplők szabadon és önállóan hozzák meg üzleti döntéseiket. Egy-egy döntés meghozatala kockázatokkal járhat, mivel az egyes piaci szereplők előtt számos, a piac működésére vonatkozó adat nem ismert. Ellentétesek a versenyszabályozási céllal azok az információcsere rendszerek, melyeknek az a célja vagy hatása, hogy a versenytársak bizonytalan viselkedéséből eredő kockázatokat csökkentsék. Az információkartellek versenyellenes hatásainak megítélésénél a következő szempontokat tekinti a Versenytanács meghatározónak:

- az adatok jellege (mire vonatkozik), részletezettsége
- az adatok „kora” (múltbeli, közelmúlt, jövőbeni)
- az adatáramlás időbeli gyakorisága, és
- a piac struktúrája (elsősorban a szereplők száma).

409. Jelen esetben megállapítható, hogy a közbeszerzési eljárásokon rendszeresen ajánlatot benyújtó egyes eljárás alá vontak több esetben az ajánlatok benyújtása határidejének letelte előtt olyan jövőre vonatkozó, részletes ár és egyéb pályázati feltételekre vonatkozó információkat közöltek egymással, amelyek teljes egészében biztosították a transzparenciát, s így lehetővé tették egymás számára, hogy a megállapodásnak megfelelő módon járjanak el (pl. vesztő ajánlat adása). Mindez a Versenytanács értékelése szerint azt jelenti, hogy a felek az árazási magatartásukat hangolták össze, illetve abban állapodtak meg, amely – a formai megnyilvánulása következtében – magában foglalja az információkartell jogsértését is.

¹⁵⁰ Pl. jótállás időtartama, vállalási határidő.

Ad b)

410. A bizonyítékokból megállapítható, hogy egyes eljárás alá vontak megállapodtak a pályázatokkal meghirdetett munkálatok felosztásáról, abból a célból, hogy ne a versenytársak közötti verseny, hanem a közöttük létrejövő megállapodás határozza meg a pályázatok eredményét, a nyertes személyét.

Ad c)

411. A felek megállapodásának versenykorlátozó hatása kapcsán a Versenytanács megállapította, hogy a piacfelosztásra és az eladási árak rögzítésére vonatkozó megállapodás (a pályázatok beadását megelőzően kinyilvánított szándék) javarészt meg is valósult. A piacfelosztásban történő megállapodás természetesen hatással volt az árakra is. A Versenytanács abban az esetben is megállapíthatónak tartotta a versenykorlátozó hatás érvényesülését, amikor egy harmadik „független” vállalkozás nyerte a tendert, ugyanis kétségtelen, hogy a megállapodásnak ezekben az esetekben is volt versenykorlátozó hatása, hiszen a felek az egymás között megállapodott áron adták be ajánlatukat.

VII.6.1. A 2002. évi eljárások

A) NOMÁK által kiírt projektek

412. A Versenytanács rendelkezésére álló bizonyítékok – vagyis a HE-DO nyilatkozata és a korábban ismertetett táblázatok alapján – az állapítható meg, hogy a Strabag, EGÚT és HE-DO vállalkozások tárgyalásokat folytattak e projektekről a vonatkozásban, hogy ki nyerje az adott tendert, és a másik két vállalkozást milyen mértékben vonja be a projektbe.
413. A pályázati eredmények ismeretében – a HE-DO nyilatkozatára is tekintettel – nem állapítható meg ugyanakkor, hogy a Nógrád megyei projektekre vonatkozóan a Strabag, a HE-DO és az EGÚT között létrejött a Heves megyei projektekhez hasonló – későbbiekben ismertetett – akaratgyezés, de annak hiánya sem.
414. A Versenytanács szerint önmagában a felekben meglévő versenykorlátozó szándék és egyeztetés nem minősíthető jogsértőnek, ha a sikertelen egyeztetést követően nem marad szándék, vagy cselekvés további egyeztetésekre, illetve ha nem bizonyítható, hogy a sikertelen egyeztetéseken feltártak olyan érzékeny információkat, melyek versenyhelyzettől eltérő döntést biztosíthatnak a feleknek.
415. A fentieknek megfelelően a Versenytanács a 2002. évben a NOMÁK által kiírt tenderek kapcsán a Tpvt. 72. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megszüntette az eljárást, figyelemmel arra, hogy azokkal kapcsolatban beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg a törvénysértés és az eljárás további folytatásától sem várható eredmény.

B) HEMÁK által kiírt projektek

416. A Versenytanács rendelkezésére álló bizonyítékok – vagyis a HE-DO nyilatkozata a korábban ismertetett táblázatok, a lefoglalt határidőnapló, valamint a pályázati eredmények alapján – megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO vállalkozások:
- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással az ajánlati áraikat,
 - b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes (Strabag,¹⁵¹ illetve HE-DO¹⁵²) személyében, és
 - c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.
417. E tenderek kapcsán a bizonyítékok között különös súllyal vette figyelembe a Versenytanács a korábban ismertetett táblázatokat és N. S. határidőnaplójának korábban idézett részeit. A határidőnaplóban található egyes bejegyzések (pl. „felosztás 2”, „HEDO része”, „részesedés”), valamint az ott szereplő számítások nem hagynak kétséget afelől, hogy a piacfelosztás megvalósításához szükséges számításokról – és nem alvállalkozói kapcsolatokról – van szó. Megállapítható az irat kapcsán az is, hogy az a három tendert egyként kezelve tartalmaz számításokat arról, hogy mennyi összeg illeti meg a HE-DO-t, a Strabagot és az EGÚT-ot. A Versenytanács értékelése szerint a tenderek ilyen jellegű egységes kezelése ugyancsak nem az egyes munkák – tenderenkénti – alvállalkozói megszervezésére utal, az a felek közötti piacfelosztó akarat létét támasztja alá és nem alvállalkozói tárgyalásra, hanem piacfelosztó megállapodásra utal.
418. A Versenytanács álláspontja szerint nem szükséges állást foglalni arról, hogy a kérdéses bejegyzések a pályázatok beadását megelőzően, vagy azt követően keletkeztek. E körülmény azért nem lényeges, hiszen bármely időpont esetében is a naplóban foglalt tartalom – figyelemmel az előző pontban előadottakra – a jogsértést támasztja alá. A határidőnaplóban feltártakkal koherens rendszert mutatnak a HE-DO nyilatkozatában foglaltak, illetve a korábban ismertetett – részben a tendert megelőzően készült – táblázatok is (lásd a 72-75. pontokat).
419. Az egyes projektek kapcsán az alábbiak állapíthatóak meg:
- Ba.) 25. számú út (Eger)
420. E tender vonatkozásában a rendelkezésre álló korábban ismertetett táblázatok és a HE-DO nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a felek megállapodása szerint az EGÚT-nak kellett volna nyernie, ehhez mérten adott be ez EGÚT-nál nagyobb összegű ajánlatot a HE-DO, illetve a Strabag nem is pályázott.
421. A fenti HE-DO nyilatkozattal összhangban vannak N. S. határidőnaplójának alábbi részei, mely az EGÚT-Strabag felosztást tükrözi:

„EGÚT/Strabag

¹⁵¹ 25-ös út esetében.

¹⁵² Tarnaméra és Nagyfűged esetében.

Felosztás 2) esetén

$$25 \text{ út ára} - 2\% = 98.548,8/2 = 49.274,4''$$

Bb.) Nagyfüged és Tarnaméra

422. E két projektet – a HE-DO nyilatkozatból is megállapíthatóan – a felek a HE-DO-nak engedték át. A tendereket ténylegesen a HE-DO nyerte, így a felek megállapodása teljesült.
423. Megállapítható továbbá a HE-DO nyilatkozatából, hogy a felek megállapodása szerinti nyertesnek meg kellett osztania a munkát a Strabag és az EGÚT vállalkozásokkal. Ezt bizonyítja N. S. határidőnaplójának idézett része is, melyben az szerepel, hogy:

$$\begin{array}{rcl} \text{„}3204 \text{ út } \Sigma & 94.555 \times 0,424 & = 40.091,32 \\ & \text{(HEDO része)} & \text{(HEDO)} \end{array}$$

$$94.555 - 40.091,32 = 54.463,68/2 = 27.231,84''$$

424. E megállapodás szerint tehát a két projekt összértékéből (nettó 94,555 millió Ft-ból) a HE-DO-t 40,09 millió Ft illetve meg a megállapodás szerint, míg a maradék 54,46 millió Ft-on az EGÚT és a Strabag fele-fele arányban osztozott, vagyis fejenként 27,23 millió Ft-ot kaptak.
425. A későbbi események is alátámasztják a felek ezen megállapodását, a nyertes HE-DO ugyanis a Tarnaméra projekt keretében 54 millió Ft értékben vont be alvállalkozónak az EGÚT-ot, majd az 27 millió Ft értékben a Strabag-ot. Ennek megfelelően a HE-DO nagyjából 40 millió Ft, míg az EGÚT és a Strabag pedig 27-27 millió Ft értékben részesült a beruházásokból.
426. Mindezek alapján tehát a HEMÁK által kiírt tenderek tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.
427. A vizsgálat nem tárt fel jogsértésre utaló bizonyítékot a többi pályázati induló tekintetében, így a Versenytanács velük szemben a jogsértés megállapítását e tender kapcsán mellőzte.
428. A Strabag kifogása kapcsán rögzíti a Versenytanács, hogy e tenderek kapcsán fellelt táblázatok létét, illetve az arra adott HE-DO nyilatkozatokat nem cáfolja az, hogy a Strabag, és az EGÚT részéről meghallgatott személyek mit állítanak e táblázatokról, illetve, hogy látták-e konkrétan a táblázatot, vagy sem. A táblázatok tartalma és az arra adott HE-DO magyarázat egybeesik, és irati módon bizonyítja a HE-DO jogsértésre vonatkozó nyilatkozatát. Megjegyzendő, hogy a táblázatokkal kapcsolatos Strabag magyarázat életszerűtlen, hiszen a tartalomból egyértelmű, hogy nem esélylatolgatásról van szó. Mindezt alátámasztja N. S., a Strabag alkalmazottjának határidőnaplója is, amely – a HE-Do-nál fellelt táblázatokhoz hasonlóan – az egyszerre kiírt tendereket és az azon való részesedéseket egységében

kezeli, azt alátámasztva, hogy a három vállalkozás sem nem alvállalkozói tárgyalást folytatott, sem nem esélyeket latolgatott – melyek az egyes projektek önálló kezelését támasztanák alá –, hanem előre egyeztetve a piac felosztásáról állapodott meg.

VII.6.2. A 2003. évi eljárások

A) Nagyréde, Külterületi mezőgazdasági út építése

429. A Nagyréde tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes (a HE-DO) személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

430. E következtetést bizonyítja a jogsértés tényét beismerő HE-DO nyilatkozat, mely szerint a munkát a HE-DO nyerhette meg azzal, hogy annak nagy részét az EGÚT-nak tovább kellett adni, valamint a HE-DO-nál lefoglalt „nagyredeosztas 8181.xls” fájl, mely tanúskodik arról, hogy a három vállalkozás felosztotta egymás között a tendert.

431. A munkát ténylegesen a HE-DO nyerte és annak jelentős részét az EGÚT-nak adta alvállalkozásba. Az EGÚT pedig a Strabagnak adta tovább a munka 50%-át, így megállapítható, hogy a megállapodást a felek meg is valósították.

432. A „*nagyredeosztas 8181.xls*” fájl tartalma kapcsán előadott Strabag védekezésre elmondható, hogy egy esetleges alvállalkozó nem folytat arra vonatkozó számításokat, hogy a fővállalkozó és egy esetleges másik alvállalkozó hány százalékos arányban fog részesedni a munkálatokból, így – különösen a HE-DO jogsértést elismerő nyilatkozata mellett – kizárható, hogy ezen irat jogszerű alvállalkozói egyeztetéseket tükrözne.

433. E tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

434. A Strabag védekezése kapcsán megjegyzi a Versenytanács, hogy nem a fájl neve önmagában a jogsértés bizonyítéka, hanem a HE-DO nyilatkozata. Nem lehet ugyanakkor figyelmen kívül hagyni a fájl nevét sem. A fájl kapcsán a Versenytanács nem azt állította, hogy a HE-DO nem folytathat számításokat, hanem azt, hogy a Strabag magyarázata életszerűtlen, különösen a HE-DO jogsértést állító nyilatkozata fényében.

VII.6.3. A 2005. évi eljárások

B) Salgótarján

435. A Salgótarjában meghirdetett 11 tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:
- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással az ajánlati áraikat,
 - b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes pályázatonként eltérő személyében,
 - c) versenykorlátozó hatást elérve döntően meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.
436. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a három vállalkozás e-mailben, a „*hd.xls*” fájl megküldésével megosztotta egymás között azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett, valamint azt is, hogy egy egy másik bírálati szempont, a garancia időtartama mennyi legyen.
437. A felek megállapodtak a nyertes személyében, és a nyertes az e-mailben megküldött ajánlathoz képest jelentősen alacsonyabb árú ajánlatot tett (82-92%-os árszinten), míg a vesztesek (98-107% közötti árszinten) adták be ajánlataikat. A garancia időtartamára vonatkozóan valamennyien az e-mailben szereplő 3 évet adták meg.
438. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata. A HE-DO ugyan nem emlékezett a megállapodás részleteire, azonban e részletek az iratok alapján a fentieknek megfelelően rekonstruálhatóak voltak.
439. A Versenytanács értékelése szerint a jogsértés tényét nem befolyásolja az a körülmény, hogy a HE-DO a Makarenkó úti parkoló és a Vároldal út esetében érvénytelen ajánlatot nyújtott be. Ez ugyanis még abban az esetben sem releváns, ha a versenykorlátozó hatás a két rész-projektre önállóan nem lenne megállapítható, figyelemmel arra, hogy szűken értelmezve egyrészt mindkettő egy nagyobb tenderkiírás része – ahol az összejátszás célja és hatása nyomon követhető – másrészt egy egységes, folyamatos és komplex jogsértésnek csupán alkotóelemei voltak.
440. Mindezek alapján megállapítható, hogy a tizenegy tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.
441. A Versenytanács megjegyzi az eljárás alá vontak védekezése tekintetében, hogy nem releváns, hogy a 3 éves garancia szokványos-e az iparágban vagy sem. A lényeg, hogy a garancia időtartama a pályázat értékelése során egy mérlegelési szempont, így ennek közlése a versenytársakkal jogellenes. Megjegyzendő, hogy az eljárásban vizsgált pályázatok esetében például egyáltalán nem érvényesül a 3 éves „szokvány”. Azon nyilatkozat fényében, hogy a Strabag nincs abban a helyzetben, hogy értelmezni tudja az e-mail mellékletben szereplő adatokat, alaptalan az a

korábbi Strabag állítás, hogy az e-mailben nem a pályázati árak szerepeltek. A Strabag számszaki elemzése, vagyis annak bemutatása, hogy a jogsértés más összegű ajánlatokkal is megvalósítható lett volna nem alkalmas a jogsértés tényének és a Versenytanács elemzésének cáfolatára.

C) „Egri útfelújítás” és „közutak” felújítás projektek

442. A tenderek kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes pályázatonként eltérő személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

443. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az EGÚT a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben, az „*árajánlat módosítás.xls*” fájl megküldésével azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

444. A felek megállapodásának megfelelően a HE-DO az e-mailben szereplő árakat adta be ajánlatában mindkét tender esetében, vesztő ajánlatot adva, ezáltal nyereshez juttatva a közúttender esetében az EGÚT-at, a járdatender esetében pedig a Strabagot.

445. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata, mely szerint az EGÚT megküldte árait, és a HE-DO ennél magasabb ajánlatot adott be.

446. Az adott tender kapcsán a Versenytanács álláspontja szerint a – HE-DO és az EGÚT mellett – a Strabag felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

447. Életszerűtlen továbbá, hogy a Strabag ne értesült volna az EGÚT és a HE-DO közötti egyeztetésről, mert az egyik projektet a Strabag, a másikat az EGÚT nyerte meg, majd ezt követően a Strabag és az EGÚT kölcsönösen bevonták egymást 10% feletti alvállalkozónak.

448. A kölcsönös alvállalkozói bevonás arra utal, hogy az átfogó megállapodásnak megfelelően a Strabag és az EGÚT felosztották előzetesen egymás között oly módon a két projektet, hogy megállapodtak abban előre, hogy az „út és járda” projektet a Strabag nyeri meg, míg a „helyi közutak” projektet az EGÚT nyeri meg, és egymást bevonják alvállalkozónak. A kölcsönös alvállalkozói bevonás ténye egyben cáfolja az eljárás alá vontak által e tender tekintetében előadottakat is. Megjegyzi ugyanakkor a Versenytanács, hogy a feltárt bizonyítékok alapján ezen

körülmény – ti. az alvállalkozói összejátszás – bizonyítottságának esetleges hiányában is jogsértőnek minősül a vállalkozások magatartása.

449. Miután a Strabag és az EGÚT felosztotta a projekteket egymás között, majd ezután az EGÚT értesítette a HE-DO-t, amely az EGÚT által átküldött árat adta be mindkét projekten, mint azt a HE-DO el is ismerte.

450. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tenderek tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

D) Balassagyarmat, Kondor Ernő út építése

451. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

452. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az EGÚT a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben – a „bgykondor.xls” fájl révén – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

453. A felek megállapodásának megfelelően a HE-DO lényegében – vagyis a projekt értékét tekintve elenyésző mértékű, 881 Ft eltéréssel – az e-mailben szereplő árakat adta be ajánlatában, vesztő ajánlatot adva, ezáltal nyeléshez juttatva az EGÚT-at.

454. A megállapodásnak megfelelően az EGÚT az általa megküldött árakhoz képest szinte valamennyi tételt 95,5%-os árszinten árazott be.

455. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata, mely szerint az EGÚT a korábbi egyeztetési mechanizmusnak megfelelően megküldte árait.

456. Az adott tender kapcsán a Versenytanács értékelése szerint a – HE-DO és az EGÚT mellett – a Strabag felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

457. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

E) Balassagyarmat helyi közutak

458. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

459. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az EGÚT a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben – a „*hhh.xls*” fájlban – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

460. A megállapodásnak megfelelően az EGÚT az általa megküldött árakhoz képest alacsonyabb áron, szinte valamennyi tételt 90,2%-os árszintre beárazva adott be ajánlatot. E körülménynek a Versenytanács álláspontja szerint nincs/nem lehet a jogsértésen túlmenő magyarázata.

461. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata is, mely szerint a korábbi egyeztetési mechanizmusnak megfelelően az EGÚT megküldte árait.

462. Az adott tender kapcsán a – HE-DO és az EGÚT mellett – a Strabag felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

463. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

F) Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat

464. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

465. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a Strabag a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben – a „*Teljesítményjegyzék Verpelét HE-DO KFT.doc*” fájlban – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

466. A megállapodásnak megfelelően a HE-DO veszto ajánlatot adott, ajánlatában az elküldött e-mailben szereplő összegeket szerepeltette azzal, hogy a Kisfaludy út esetében az e-mailben átküldött ajánlatból hiányzott két tétel (5. Rácsos átereszt építés 140 000 Ft és a 6. Meglevő földárok profilozás 65 000 Ft), melyek a HE-DO benyújtott ajánlatában szerepeltek.
467. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata is, mely szerint a Strabag azért küldte el árait, hogy a HE-DO tudtára adja elvárásait. A település a Strabag érdekeltségébe tartozott, a Strabag volt a kezdeményező, ezért kellett a HE-DO-nak vesztes ajánlatot adnia.
468. Az adott tender kapcsán a Versenytanács következtetése szerint a – HE-DO és a Strabag mellett – az EGÚT felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.
469. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.
470. A Strabagnak az adminisztratív hibára vonatkozó állítását sem e, sem pedig a további tenderek esetében¹⁵³ nem találta a Versenytanács alaposnak a korábban kifejtetteknek megfelelően.

G) Heves, Hevesi József és Cserkész út építése

471. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:
- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati árait,
 - b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
 - c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.
472. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az EGÚT a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben – a „*költségvetések.xls*” fájlban – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.
473. A megállapodásnak megfelelően az EGÚT veszto ajánlatot adott, ajánlatában az elküldött e-mailben szereplő összegeket szerepeltette, azzal, hogy tényleges ajánlat a Cserkész utca tételnél 67 ezer Ft-tal, míg a Hevesi József utca tételnél 11 ezer Ft-tal nagyobb az e-mailben szereplőnél. Megállapítható az is, hogy az átküldött fájl negyedik oszlopában szereplő árakat adta be ajánlatában a HE-DO.

¹⁵³ Eger, Szt. Miklós városrész (1. komponens) (2005), és Verpelét Akácfa és más utak.

474. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata, mely szerint a megállapodás értelmében a HE-DO nyert, Heves nem volt kizárólagos Strabag érdekeltség, ott alkalmanként a másik két vállalkozás is nyerhetett.

475. Az adott tender kapcsán a – HE-DO és az EGÚT mellett – a Strabag felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

476. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

H) Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens

477. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással az ajánlati áraikat
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) döntően meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

478. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a Strabag a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben – az „*ajánlati összesítő*” fájlban – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett. Meghatározták továbbá, hogy mennyi legyen a jótállási idő, és a kötbér mértéke.

479. A megállapodásnak megfelelően a Strabag az elküldött e-mailben szereplő összegeket, valamint az e-mail törzsében szereplő garancia időtartamot, és kötbér mértéket szerepeltette ajánlatában. A HE-DO nem adott be pályázatot.

480. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata is, mely szerint a Strabag kezdeményezte a megállapodást és megküldte az árait.

481. Az adott tender kapcsán a – HE-DO és a Strabag mellett – az EGÚT felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

482. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

483. Az a tény, hogy a HE-DO a Strabag állítása szerint nem tudott volna indulni önállóan az egyik tenderen, nem alkalmas a jogsértés cáfolatára, hiszen egyik tender esetében sem volt kizáró ok a nem önálló indulás.

VII.6.4. A 2006. évi eljárások

A) Heves belterületén Móra F, Damjanich utak építése, Erkel F, Zrínyi, Dobó, Fáy, Szabadság, Széchenyi utak és Heves ipari park területén burkolat felújítása

484. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertetve egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

485. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az EGÚT a beadási határidő előtt napokkal megosztotta több ízben a HE-DO-val e-mailben – a „*Heves.út.víz.csapadék.xls*” fájlban – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

486. A megállapodásnak megfelelően az EGÚT vesztő ajánlatot adott, és a HE-DO nyert.

487. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata, mely szerint a megállapodás értelmében a HE-DO nyerhetett a megállapodás alapján, és nem kellett bevonnia az EGÚT-ot alvállalkozóként.

488. Az e-mailben megküldött ajánlatok ugyan nem teljesen egyeznek a vállalkozások által benyújtott ajánlatokkal, azonban ez nem változtat a jogsértés tényén, hiszen az adatáramlásra nincs a jogsértésen túlmenő ésszerű magyarázat, illetve a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata önmagában is elegendő bizonyítéknak minősülne.

489. Az adott tender kapcsán a – HE-DO és az EGÚT mellett – a Strabag felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

490. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

B) Bükkszenterzsébet, Béke út

491. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve részben meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

492. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az EGÚT a beadási határidő előtt napokkal megosztotta több ízben a HE-DO-val e-mailben – a „*költségvetésH.xls*” fájlban – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

493. Az e-mailben megküldött ajánlat végösszege szinte teljes egészében megegyezik a HE-DO által benyújtott ajánlat végösszegével.

494. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata is, mely szerint a tender az EGÚT érdekeltsége volt. Az egyeztetést az EGÚT kezdeményezte, meg is állapodtak, de a HE-DO nem részesedett a munkából.

495. Megállapítható az is, hogy végül a tendert nem az EGÚT nyerte, de ez a jogsértés tényét nem cáfolja, legfeljebb arra mutat rá, hogy a jogsértő megállapodás hatása nem teljes mértékben érvényesült.

496. Az adott tender kapcsán a Versenytanács értékelése szerint a – HE-DO és az EGÚT mellett – a Strabag felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.

497. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

C) Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása¹⁵⁴, valamint a Dózsa György út felújítása

498. A tender kapcsán megállapítható, hogy a Strabag, az EGÚT és a HE-DO eljárás alá vontak:

- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati áraikat,
- b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes személyében, és
- c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.

499. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a Strabag a beadási határidő előtt napokkal megosztotta a HE-DO-val e-mailben – az „*HE-DO Verpelét.xls*”

¹⁵⁴ Vj-130/2006/66.

fájlban, valamint az e-mail törzsében – azon áradatokat, melyekhez a versenykorlátozó megállapodásuk mentén igazodniuk kellett.

500. A megállapodás kiterjedt a tenderek végösszegére, valamint a tenderek részeinek tételösszegére, valamint az egyik tétel, az Ab-12 aszfalt kopóréteg egységárára. Kiterjedt továbbá a megállapodás arra is, hogy mennyi legyen a teljesítési határidő és a jótállás időtartama.
501. A megállapodásnak megfelelően a HE-DO lényegében az elküldött e-mailben szereplő összegeket, valamint az e-mail törzsében szereplő garancia időtartamot, és kötbér mértéket szerepeltette ajánlatában.
502. A fenti jogsértések tekintetében az iratok tartalmát támasztja alá a HE-DO jogsértést beismerő nyilatkozata is, mely szerint a tender Strabag érdekeltség volt, a Strabag kezdeményezte a megállapodást és azért küldte meg az árakat, hogy elvárásait így adja a HE-DO tudtára.
503. Az adott tender kapcsán a – HE-DO és a Strabag mellett – az EGÚT felelőssége is megállapítható, figyelemmel a három vállalkozás folyamatos és egységes jogsértést megvalósító magatartására.
504. Mindezek alapján megállapítható, hogy e tender tekintetében a Strabag, az EGÚT és a HE-DO magatartása a Tpv. 11. § (2) bekezdésének a) és d) pontjába ütközik.

VII.7. A HE-DO és a Colas Dunántúl versenykorlátozó megállapodása

505. A *Heves, Vásártér út* tender kapcsán megállapítható, hogy a Hoffmann (mint a Colas Dunántúl jogelődje) és a HE-DO:
- a) versenykorlátozó céllal (üzleti titoknak minősülő adatokat közölve) egyeztettek egymással, ismertette egymással az ajánlati áraikat,
 - b) versenykorlátozó céllal megállapodtak a nyertes (a HE-DO) személyében,
 - c) versenykorlátozó hatást elérve meg is valósították a versenykorlátozó célú megállapodást.
506. Az iratokból kitűnően a Hoffmann a HE-DO által a beadási határidőt két nappal megelőzően megküldött „*HE-ho.xls*” fájlban megjelölt ajánlati árat adta be saját ajánlatként, így elősegítette a HE-DO tendernyerését. E jogsértő magatartást támasztja alá a HE-DO beismerő nyilatkozata is.
507. A két vállalkozás megállapodása abban érhető tetten, hogy a Hoffmann vállalta a HE-DO által megküldött árak saját ajánlatként való beadását, így lényegében vesztő ajánlatot adott be.

A felek ezen magatartása a Tpv. 11 § (2) bekezdésének a) pontjába ütközik, mivel az az eladási árak közvetlen befolyásolásával járt.

VII.8. A jogsértések szankciói

508. A Tpv. 77. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács – egyebek mellett – megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, a Tpv. 78. § szerint bírságot szabhat ki a Tpv. megsértőivel szemben. A kiszabandó bírságnak egyrészt arányosnak kell lennie az elkövetett jogsértéssel, másrészt elrettentő erőt is kell hordoznia. A bírság összege nem lehet több a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-ánál. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A Tpv. 78. § (3) bekezdése példalódzó felsorolását adja a bírság összegének mérlegelésekor alkalmazható szempontoknak, kiemelve a jogsérelem súlyát, a jogsértő állapot időtartamát, a jogsértéssel elért előnyt, a jogsértő felek piaci helyzetét, a magatartás felróhatóságát, az eljárást segítő együttműködő magatartását, illetve a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítását.
509. A versenytanács a bírság kiszabása során a Tpv. 78. §-ban és különösen annak (3) bekezdésében meghatározott szempontrendszer szerinti mérlegelést végzett. A bírság összegének meghatározása során valamennyi vállalkozás esetében figyelembe vette a feltárt, jogsértéssel érintett közbeszerzési pályázatok összértékét, mivel ezen összeg tükrözi a jogsértéssel érintett időtartamot, a tenderezési piac sajátosságára tekintettel a jogsértő vállalkozások piaci helyzetét, továbbá a magatartás földrajzi kiterjedtségét is.
510. Jelentős súlyosító tényezőként esett a latba, hogy a piacfelosztó és áröngzítő megállapodással (kartellezéssel) megvalósuló magatartás a versenyjogi jogsértések legsúlyosabb formájának minősül (ez következik részben a Tpv. 13. § (2) bekezdéséből). A súlyosan jogsértő magatartást közbeszerzési eljárások keretében kiírt pályázati összejátszás útján folytatták a felek. Figyelemmel volt ugyanakkor arra is a Versenytanács, hogy a jogsértő megállapodással érintett tenderek nem mindegyikében került a verseny teljes mértékben kizárásra (lévén hogy volt a kartellban nem érintett ajánlatadó is).
511. A Colas Dunántúl részéről megvalósult jogsértés kapcsán további enyhítő vagy súlyosító körülmény figyelembe vételét nem tartotta indokoltnak a Versenytanács, hiszen a vállalkozás részvétele egyetlen egyedi jogsértésben vált bizonyítottá, továbbá ezen jogsértés elkövetésének időpontjában még nem állapította meg a Versenytanács hasonló vagy más versenyjogi jogsértésben való részvételét. (Az 54. pontban említett jogsértést megállapító határozatot a jelen ügyben feltárt jogsértő tenderen tanúsított magatartás elkövetését követően hozta meg a Versenytanács.) A Versenytanács mindezek alapján – figyelemmel a Colas Dunántúl utolsó hitelesen lezárt üzleti évében elért nettó árbevételére is – állapította meg a rendelkező részben szereplő bírságot ezen eljárás alá vont vállalkozással szemben.

512. A Strabag, az Egút, és a HE-DO kapcsán ugyanakkor a fentieket meghaladóan értékelte a Versenytanács azt a körülményt, hogy a jogsértés egységes és folyamatos jellege tartós és következetes, eltökélt jogsértő magatartásra_ utal, amelyet a felróhatóság kapcsán súlyosító tényezőként vett figyelembe.
513. A fentiekén túlmenően a Strabag, illetve az EGÚT tekintetében a legjelentősebb, a bírság összegét alapvetően meghatározó, kiemelten súlyosító tényezőként azt értékelte a Versenytanács, hogy mindkét vállalkozás többszörös és különös ismétlőnek minősül a jogsértést elkövetése kapcsán. A Versenytanács ugyanis a jelen eljárásban vizsgált és megítélt jogsértő magatartás utolsó feltárt mozzanatát – megelőzően már négy alkalommal (lásd 17. és 31. pontokat) állapította meg versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozatban, hogy a szóban forgó vállalkozások pályáztatási eljáráshoz kötődően piacfelosztó és áröngzítő, a verseny korlátozására alkalmas magatartást tanúsítottak és szabott ki bírságot emiatt. Ezen eljárás alá vont vállalkozások tehát a Versenytanács korábbi határozatai ellenére – figyelemmel a jelen eljárásban feltárt jogsértés folyamatos jellegére – tovább folytattak olyan magatartást, amely a már jogsértőnek minősített magatartással megegyezőnek minősül. A Versenytanács szerint a bírság olyan összegű kell, hogy legyen, amely hathatósan bírja arra az érintett vállalkozásokat a jövőben, hogy efféle jogsértő magatartástól tartózkodjanak.
514. A Versenytanács az előző pontban kifejtetteket alapulvéve – figyelemmel a Tptv. 78. § (3) és (1) bekezdésére – tekintettel volt különösen az eljárás alá vontaknak a határozat meghozatalát megelőző, utolsó hitelesen lezárt üzleti évben elért nettó árbevételére is. Ennek körében azt is mérlegelte, hogy a Strabag és az EGÚT egyrészt önállóan is jelentős árbevétellel rendelkeznek, másrészt olyan vállalkozás-csoport részei, amelyek különösen magas árbevételt értek el utolsó hitelesen lezárt üzleti évükben.
515. A Versenytanács a Strabagnak a Strabag-csoporthoz és az EGÚT-nak a Colas-csoporthoz tartozását elsősorban annak érdekében tartotta szükségesnek a bírság összegét növelő tényezőként értékelni, hogy a bírság összege – figyelemmel az 508. pontban foglaltakra – kellő elrettenő erővel bírjon az adott eljárás alá vont vállalkozások kapcsán, figyelemmel a vállalkozás-csoporthoz tartozás által biztosított kiemelt pénzügyi erejükre.
516. Megjegyzi a Versenytanács, hogy a vállalkozás-csoporthoz tartozás körülményét azért is volt indokolt figyelembe venni, mert a jogsértés óta eltelt időszakban olyan átrendeződés ment végbe a vállalkozás-csoporton belül, amelynek következtében adott – a jogsértéssel érintett tevékenységek – már nem az azt elkövető eljárás alá vont vállalkozás, hanem esetlegesen a vállalkozás-csoport más tagja által végzett tevékenységnek minősültek a határozat meghozatalát megelőző évben. Ilyen módon a bírság összegének meghatározása során önmagában a Strabag és az EGÚT utolsó hitelesen lezárt üzleti évében (azaz 2007-ben) – illetve 2008-ban a vállalkozások által becsült (lásd 16. és 30. pontokat) – árbevétele nem tükröznék pontosan a jogsértéssel érintett tevékenység nagyságrendjét az adott vállalkozás-csoporton belül. (A Strabag esetén 140 milliárd forintról 17,8 milliárd forintra esett a becsült árbevétel, míg az EGÚT esetében 19,6 milliárd forintról 6,4 milliárd forintra esett a

becsült árbevétel.) A Versenytanács a bírság összegének meghatározásához nem tartotta szükségesnek ugyanakkor pontosan felmérni, hogy a vállalkozás-csoporton belüli átrendeződés következtében a jogsértéssel érintett időszakban az egyes eljárás alá vontak által végzett tevékenységeket jelenleg mely vállalkozások végeznek a csoporton belül. Elegendőnek tartotta annak felmérését, hogy a vállalkozás-csoport árbevétele tükrében milyen összegű bírság tükrözheti – figyelemmel a jogsértés súlyára, a különös és többszörös ismétlésre – azt az elrettentő hatást, amelynek révén a szankció elérheti a célját.

517. Végezetül a Versenytanács megvizsgálta azt is, hogy az így kalkulált bírságösszeg nem haladja-e meg a Tpvt. 78. § (1), illetve (2) bekezdésében meghatározott, különböző számítási módszerek szerinti bírságmaximumot. Ennek kapcsán megállapította, hogy a kiszabott bírság összege sem Strabag, sem az EGÚT esetében nem haladja meg a Tpvt. 78. § (2) bekezdése szerinti utolsó hitelesen lezárt üzleti évben – azaz 2007-ben – elért nettó árbevételének 10%-át. Amennyiben pedig a Strabag, illetve a Colas-csoport 2007. évi nettó árbevételére vonatkozó adatokat vesszük figyelembe – lásd a határozat 16. és 30. pontjait – akkor megállapítható, hogy a kiszabott bírságok összege meg sem közelíti az egyébként a 78. § (1) bekezdésben a vállalkozás-csoportra tekintettel kiszabható bírság összegének maximumát.
518. A Versenytanács megvizsgálta továbbá a Strabag és az EGÚT által a 2008. évre vonatkozóan előadott árbevételi adatokat is. Ennek kapcsán előrebocsátja a Versenytanács, hogy az érintett eljárás alá vontak által előadott, becsült árbevételi adatok – figyelemmel többek között arra, hogy pusztán nyilatkozatként kerültek megjelölésre, amelyekhez a nem auditált mérleg, eredménykimutatás sem került csatolásra, könyvvizsgálói megerősítésük sem történt meg – hitelesnek nem fogadhatóak el, így azok a Tpvt. 78. § szerinti bírságmaximum tekintetében nem irányadóak.¹⁵⁵ Mindezzel együtt megjegyzi a Versenytanács, hogy a kiszabott bírság összege a Strabag esetében még a becsült 2008-as önálló árbevételi adat esetében sem éri el a bírságmaximumot, míg az EGÚT esetében ugyan önálló vállalkozásként való figyelembevétele esetén ezt meghaladja, ám a Colas-csoport árbevételének (amely 2007-re vonatkozik, hisz a vállalkozás 2008-ra vonatkozó becsült árbevételi adatot csoportra nézve nem tudott megadni) tükrében a bírságmaximumot meg sem közelíti. Itt jegyzi meg ismételten a Versenytanács, hogy a Colas-csoporton belüli tevékenység-átrendeződés – többek között – hozzá is járulhatott az EGÚT 2007-es árbevételéhez képest a 2008-as árbevételének jelentős csökkenéséhez (lásd Vj-130/2006/238).
519. A HE-DO versenyfelügyeleti eljárás során tanúsított együttműködése, részletes beismerő és feltáró nyilatkozata ugyanis a Tpvt. 78. § (3) bekezdésében rögzített – figyelemmel az Engedékenységi Közleményre, különös tekintettel annak 12.b. pontjára is – olyan súlyú enyhítő tényezőnek minősült, amely alapján bírság kiszabását a Versenytanács nem tartotta indokoltnak. Mindez indokolja, hogy ugyan a HE-DO tekintetében a bírságmaximumra vonatkozó rendelkezés alapján a számított bírság csökkentésének lett volna helye – tekintettel arra, hogy a kalkulált

¹⁵⁵ A hiteles mérleg jelentőségét a Fővárosi ítéltábla is kiemelte gyakorlatában, lásd .Kf.27.052/2007/22.számú ítéletét.

összeg meghaladta a törvényi maximumot –, ám a Versenytanács – figyelemmel az előzőekre – ezt nem tartotta szükségesnek elvégezni.

520. Összefoglalóan:

- (i) A Colas Dunántúl esetében a Versenytanács a jogsérelem súlyát, a jogsértés földrajzi és időbeni kiterjedtségét vette figyelembe, figyelembe véve a jogsértéssel érintett tender értékét.
- (ii) a HE-DO esetében az előző szempontokon túlmenően súlyosító tényezőként értékelte a Versenytanács a jogsértő magatartás felróhatóságát abban az összefüggésben, hogy a tartós és folyamatos jogsértés eltökélt magatartásra utal. A jogsértés káros piaci hatását kis mértékben enyhítette, hogy a verseny nem minden egyes tender esetében szűnt meg, hanem csak jelentősen korlátozódott. Jelentős – a kiszabandó bírságösszeget nullára csökkentő, azaz mellőzését indokoló – enyhítő tényezőként értékelte ugyanakkor a Versenytanács az eljárás alá vont együttműködő magatartását, amely döntő mértékben járult hozzá a jogsértés felderítésének sikerességéhez.
- (iii) Az EGÚT és a Strabag esetében a Versenytanács a fent – a Colas és a HE-DO tekintetében – nevezett súlyosító körülményeken túlmenően jelentős, és a bírság összegét elsősorban meghatározó súlyosító tényezőként vette figyelembe a jogsértés különös, sokadszor ismétlődő jellegét. A Versenytanács továbbá figyelemmel volt arra a körülményre is, hogy az eltökélt és ismételt jogsértő vállalkozásokat a – saját, és anyavállalatuk révén a vállalkozás-csoportjuk – pénzügyi erejét megfelelően tükröző, kellően elrettentő mértékű bírsággal sújtsa.

521. A fentiek együttes mérlegelése alapján állapította meg a Versenytanács az egyes eljárás vontakkal szemben kiszabandó bírság mértékét.

522. Megjegyzi továbbá a Versenytanács, hogy a GVH elnöke és a Versenytanács elnöke által – a Tpv. 36. § (6) bekezdése alapján – kiadott, a bírság mértékének megállapításáról szóló 2003/1. sz. közlemény (a továbbiakban: Bírságközlemény) tartalmazza a GVH jogalkalmazási gyakorlatának alapjait a bírság kiszabása tárgyában. A Versenytanács a jelen esetben már az eljárás alá vontaknak megküldött előzetes álláspontjában is jelezte, hogy a Bírságközleményben foglalt módszertől el kíván térni. Az eltérést elsősorban a Versenytanács határozatainak bírósági felülvizsgálatára vonatkozó gyakorlat indokolja, amely rámutatott arra, hogy a bírságkiszabást befolyásoló körülményeket nem általánosságban, nem elvontan, nem mechanikusan - a Bírságközlemény szerinti számszaki adatok matematikai műveletekkel való kezelésével -, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva kell értékelni, és megindokolni. Az elmúlt évek jogalkalmazási tapasztalata fényében rámutatott továbbá arra is, hogy a legsúlyosabb jogsértésnek minősülő kartellek

esetében kiszabott bírságok összege az alkalmazott számítási módszer alapján eltúlzottan enyhe lehet¹⁵⁶.

523. A Bírságközlemény szerinti módon számított bírság elrettentő erejének hiányára mutat rá az is, hogy a több esetben is bírsággal sújtott, a jelen ügyben is eljárás alá vontként szereplő Strabag és EGÚT sokadszor követett el a Tpv-t-be ütköző jogsértést.
524. A Versenytanács nem kellett, hogy érdemben foglalkozzon a Strabag azon kifogásával, mely szerint a bírság alapjául csak a jogsértéssel érintett tenderekből eredő forgalom szolgálhat, hiszen a bírság összegének meghatározása során a Versenytanács ezen elv mentén járt el, így ez okafogyottnak minősült.
525. A bírságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára kell megfizetni függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A bírság befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő a versenyfelügyeleti eljárás száma, a megbírságolt vállalkozás neve, valamint a befizetés jogcíme(bírság).
526. A Ket. 138. § (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékot köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpv-t. 83. § (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkorai jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.

VIII. Vizsgálati kifogások

527. Az eljárás alá vontak¹⁵⁷ több esetben hasonló tartalmú kifogásokat terjesztettek elő, melyek a Versenytanács egyben válaszolt meg.

¹⁵⁶ Lásd a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.037/2008/12. számú ítéletét („Megjegyzni a másodfokú bíróság, hogy a felperesekkel szemben kiszabott bírság - figyelemmel arra, hogy annak mértéke mindkét vállalkozás esetében a Tpv-t. 78.§-ának (1) bekezdése szerint figyelembe vehető bírságalap század mértékét sem éri el - inkább eltúlzottan enyhének, mintsem eltúlzottan súlyosnak tekinthető.”) továbbá 2.Kf.27.150/2008/7. számú ítéletét („Megjegyzni a másodfokú bíróság, hogy a felperesekkel szemben a súlyos versenykorlátozás miatt kiszabott bírság - figyelemmel arra, hogy annak mértéke egyik vállalkozás esetében sem éri el a Tpv-t. 78.§-ának (1) bekezdése szerint kiszabható bírságmaximum század mértékét sem - inkább tekinthető eltúlzottan enyhé nek, mintsem eltúlzottan súlyosnak: Erre figyelemmel a bírság összegének mérséklésére a másodfokú bíróság törvényes lehetőséget nem látott.”).

¹⁵⁷ Az EGÚT és a Colas Dunántúl végig megegyező nyilatkozatokat adott az előzetes álláspontra kézhezvételét követően, illetve az elévüléssel, az egységes jogsértés hiányával, az ismétlődés figyelembe vehetőségével, a D. L. által tett eljárási cselekmények hatálytalanságával és a HE-DO nyilatkozatok ellentmondásosságával kapcsolatosan lényegében ugyanazt kifogásolták, mint a Strabag. (Az EGÚT és Colas Dunántúl nyilatkozatait lásd Vj-130/2006/222, 223, 229. és 236. számú iratokban)

VIII.1. Vizsgálati kifogás a feltételezett jogsértő magatartás elévülésével kapcsolatban

528. A Strabag az elévüléssel összefüggésben 2007. május 18-án fogalmazta meg először vizsgálati kifogását¹⁵⁸. A kifogást GVH 2007. május 14-én kelt és május 15-én kézbesített végzésével szemben terjesztette elő, amelyben a GVH az eljárás kiterjesztette mind a vizsgált projektek kiírója, mind a vizsgált projektek ideje tekintetében.
529. A Strabag álláspontja szerint a GVH végzése sérti a Tpvt. 67. §-ának (4) bekezdését, továbbá a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény 61. §-ának (4) bekezdését.
530. Indokolásul azt adta elő, hogy bár a Tpvt. a versenyjogi elévülés idejét három évről öt évre emelte, ám egyúttal úgy rendelkezett, hogy az új (ötéves) elévülési időt csak azon magatartások tekintetében lehet alkalmazni, amelyek esetében az elévülés a korábbi (hároméves) szabály szerint még nem állt be. Álláspontja szerint a hivatkozott törvényhelyek helyes értelmezése szerint a GVH nem indíthatott eljárást olyan magatartások tekintetében, amelyek esetében az elévülés már a Tpvt. hatályba lépése előtt (2005. november 1.) bekövetkezett, azaz olyan magatartások esetében, amelyek 2002. november 1-je előtt lezárultak, nem lett volna helye eljárás indításának. Hivatkozott arra, hogy a Versenytanács gyakorlata szerint az eljárás kiterjesztése ebben az esetben az eljárás megindulásával esik egy megítélés alá. (Vj-56/2004 határozat 112. pont.)
531. Előadta, hogy kifogásolt végzésben a GVH a felsorolt kiírók által 2002-ben kiírt minden közbeszerzési eljárásra kiterjesztette. Ezzel azonban olyan közbeszerzési eljárásokra is kiterjedne az eljárás, amelyek esetén az esetleges versenykorlátozó magatartás csakis 2002. november 1-je előtt valósulhatott meg. Ennek következtében a végzés sérti a Tpvt. fent idézett szabályait. Minderre tekintettel kérte a GVH-t, hogy a fent hivatkozott végzést a GVH helyezze hatályon kívül, illetve változtassa meg.
532. A Strabag a fenti tárgyban 2007. augusztus 9-én ismételten vizsgálati kifogást nyújtott be a GVH 2007. augusztus 3-án kelt, és augusztus 6-án kelt végzésével szemben, amelyben a GVH az eljárást kiterjesztette a Nógrád megyében egyes ajánlatkérők által 2002-2006-ban kiírt projektekre. A 2007. augusztus 9-ei vizsgálati kifogásában a Strabag hivatkozott a május 18-án előterjesztett vizsgálati kifogására, és megismételte az abban foglaltakat.
533. A Strabag a 2007. október 18-án lefolytatott N. S. ügyfélmeghallgatásán (lásd Vj-130/2006/150) előadta, hogy a 2002-es tenderek vonatkozásában tett nyilatkozatuk kapcsán fenntartják a korábbi vizsgálati kifogásban tett észrevételeiket.

¹⁵⁸ Vj-130/2006/58.

534. A vizsgálatot végző Kartell Csoport álláspontja szerint az eljárás alá vont vállalkozások feltehetően egységes folytatólagos magatartás keretében valósították meg a jogsértést, amely 2002-ben kezdődött és a vizsgálat szerint a 2006-ba kiírt tenderek kapcsán még fennállt. Az elévülés kezdő időpontjának ezért 2006 tekinthető. A fentiek alapján a Kartell Csoport elutasította a Strabag vizsgálati kifogásában foglaltakat.
535. A Strabag az elévüléssel kapcsolatban a fentiekkel megegyező tartalmú kifogását kifejtette az előzetes álláspontra tett észrevételeiben is (lásd Vj-130/2006/224).
536. A Versenytanács nem tartotta alaposnak az elévüléssel kapcsolatos kifogásokat sem. A Tpvt. 67. § (4) bekezdésének jelen eljárásra irányadó szövege szerint nem indítható vizsgálat, ha az e törvénybe ütköző magatartás elkövetése óta három év eltelt. Ha a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás azzal valósul meg, hogy valamely helyzetet vagy állapotot nem szüntetnek meg, a határidő mindaddig nem kezdődik el, amíg ez a helyzet vagy állapot fennáll.
537. A Versenytanács álláspontja szerint az a tény, hogy a jogalkotó 2008-ban pontosította a jogszabály szövegét, nem jelenti azt, hogy a korábbi folyamatos jogsértések esetén az elévülés a magatartás kezdetétől számítana. Megjegyzendő, hogy a Strabag nem is terjesztett elő érvelést arra vonatkozóan, hogy álláspontja szerint a 2008. szeptember 1-je előtti magatartások esetében mikor kezdődik az elévülés, mindazonáltal érveléséből az olvasható ki, hogy pl. egy 10 évre vonatkozó kartell megállapodás esetén az elévülés időpontja a szerződés aláírásának – vagy a jogsértő magatartás más módon való megkezdésének – dátuma lenne. Ezt a megközelítést a Versenytanács nem osztotta.
538. A Versenytanács álláspontja szerint egyértelmű, hogy a 2008. szeptember 1-je előtt hatályos jogszabályszoveg szerint is a jogsértő magatartás tanúsításával való felhagyás időpontjától kezdődik az elévülés, hiszen a Tpvt. 11. § (1) bekezdésében foglalt, versenykorlátozó megállapodás tilalmába ütköző megállapodás, vagy összehangolt magatartás egy tartós – jogellenes – állapotot hoz létre.
539. Jelen esetben a folytatólagos jogsértő magatartásból eredő helyzet/állapot akkor szűnt meg, amikor az eljárás alá vontak a folytatólagos jogsértéssel érintett utolsó tenderre beadták ajánlatukat. Ezen időponttól, vagyis 2006. májusától kell számítani az elévülést, és így megállapítható, hogy elévülés megállapításának nem volt helye.

VIII.2. Vizsgálati kifogás N. S. meghallgatásával kapcsolatban

540. A Strabag N. S. 2006. október 8-i keltezésű tanúidézése és az erről szóló értesítések elküldésével szemben is nyújtott be vizsgálati kifogást¹⁵⁹.
541. Álláspontja szerint N. S. tanúként történő meghallgatása elvi-dogmatikai szempontból jogszerűtlennek minősíthető, mert sérti a közigazgatási eljárásban és a

¹⁵⁹ Vj-130/2006/45.

polgári eljárásban egyaránt érvényesülő „nemo testis auditor in rea sua” elvét. N. S. ugyanis a Strabag cégjegyzékébe bejegyezten a cég képviselőjére jogosult személy, valamint a Strabag 2007. június 11-én meghatalmazást adott arra, hogy a jelen versenyfelügyeleti eljárásban a Strabag meghatalmazottjaként járjon el. Nézetük szerint elfogadhatatlan, hogy N. S.nak egy és ugyanazon tevékenysége tekintetében ellenkező mérce alapján kell nyilatkoznia, egyszer mint a Strabag képviselője, másszor pedig mint magánszemély és az ügy tanúja, sőt N. S.t 2007. június 18-án már egyszer ügyfélként meghallgatták.

542. A Strabag a fentiek alapján kérte a vizsgálati kifogás figyelembevételét, és N. S. tanúkénti meghallgatásának mellőzését.

543. A GVH a Strabag vizsgálati kifogásának helyt adott, és N. S.t nem tanúként, hanem ügyfélként hallgatta meg¹⁶⁰ 2007. június 18-án.

VIII.3. N. S. és B. Cs. meghallgatásával kapcsolatos elvi következtetések

544. A Strabag 2007. december 5-én vizsgálati kifogásként¹⁶¹ előadta, hogy jogszerűtlen ugyanarra a kérdésre N. S.t egyszer mint ügyfelet, másszor mint tanút ugyanabban az eljárásban meghallgatni.

545. A Kartell Csoport álláspontja szerint N. S. és B. Cs. a versenyfelügyeleti eljárás megindulásától kezdve 2007. október 31-ig a Strabag alkalmazottjaként dolgozott. A Strabag június 11-én és 19-én meghatalmazást adott arra, hogy a jelen versenyfelügyeleti eljárásban a Strabag meghatalmazottjaként járjanak el. Ennek alapján került sor ügyfélként meghallgatásukra.

546. N. S. és B. Cs. 2007. november 1-től a Strabag 100%-os tulajdonában álló Magyar Aszfalt Kft. alkalmazottjai lettek. A vizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy a részükre, mint Strabag alkalmazottak részére kibocsátott meghatalmazás, mint Magyar Aszfalt alkalmazottak számára már nem érvényes. A Kartell Iroda ezért decemberben tanúként hallgatta meg N. S.t¹⁶² és Bukta Csabát.¹⁶³

547. Megjegyzi a Versenytanács, hogy sem a Tpv., sem a Ket. nem zárja ki azt, hogy egyazon személy – a körülmények változása következtében – különböző státuszban legyen meghallgatva. A vonatkozó törvények olyan tanúzási akadályt nem ismernek, amely kizárja a tanúkénti meghallgatást akkor, ha az adott személy korábban az ügyfél képviselőjeként járt el. Az ilyen meghallgatásból kifolyólag az ügyfelet érő törvénytelen káros következmény sem azonosítható, így a vizsgálati kifogás – ezen indokok mentén történő – elutasítása indokolt volt.

¹⁶⁰ Vj-130/2006/50.

¹⁶¹ Vj-130/2006/194.

¹⁶² Vj-130/2006/195.

¹⁶³ Vj-130/2006/194.

VIII.4. Strabag 2007. december 5-én kelt vizsgálati kifogása

548. A Strabag a 2007. december 05-én kelt adatszolgáltatásában vizsgálati kifogásként előadta, hogy a Vj-130/2006/56. számú kiterjesztő végzésében az eljárást a HEMÁK által 2002-2004-ben kiírt közbeszerzési eljárásokra terjesztette ki. Az adatkérő végzésben (Vj-130/2006/182.) első három megjelölt tender 2001 decemberében került kiírásra, így azokra az eljárás nem terjed ki.
549. A Kartell Csoport 2008. december 13-án a Ket. 122. §-a alapján a végzést – nyilvánvaló elírási hiba folytán – kijavította, amelynek nyomán annak szövege a „2002-2004 között lebonyolított” fordulatot tartalmazza. Megjegyzi a Versenytanács, hogy a vizsgálat lefolytatásának körülményeiből, az adatkérő végzésekből és a Versenytanács előzetes álláspontjából az ügyfelek számára egyértelmű volt, hogy az eredeti megfogalmazású végzést is így szükséges értelmezni. A felek ennek megfelelően szolgáltatott adatokat a GVH-nak és nyújtottak be védekezést a Versenytanács előzetes álláspontjának kézhezvételét követően, amely a 2001. végén (2001. december 19-én) kiírt, ám valójában 2002-ben lebonyolított tenderekkel kapcsolatos érdemi érvelésüket is tartalmazza (lásd a Strabag Vj-130/2006/224. számon iktatott beadványát). Megállapítható, hogy a nyilvánvaló elírási hiba időközben egyrészt korrigálásra került, másrészt az ügyfelek védekezéshez való joga nem sérült, a Versenytanács így ezt a vizsgálati kifogást egyrészt okafogyottnak, másrészt alaptalannak találta.

VIII.5. A védekezési jog sérelme

550. Nem fogadta el a Versenytanács azon kifogást sem, mely a védekezéshez való jog sértését tételezi (lásd Vj-130/2006/224), amiatt, hogy a Versenytanács az előzetes álláspontban nem fejtette ki részletesen, hogy a bírság kiszabására milyen konkrét szempontok alapján kerül sor.
551. A Versenytanács álláspontja szerint a Strabag által hivatkozott törvényszövegből (Tpv. 73. §), annak miniszteri indokolásából, és a hivatkozott versenytanácsi határozatokból is egyértelmű, hogy az előzetes álláspontnak nem része a bírságkiszabás menetének tételes leírása. Nyilvánvaló, hogy a bírság kiszabására minden esetben a Tpv. 78. § (3) bekezdésében rögzített szempontok alapján kerül sor, tehát – a jelen ügyben az előzetes álláspontban megjelöltek alapján – a Strabag is tudta, hogy mely szempontok tekintetében kell kifejtenie védekezését. Megállapítható továbbá, hogy a bírói gyakorlat¹⁶⁴ sem támaszt olyan követelményeket az előzetes állásponttal szemben, melyet a Strabag feltételez.

¹⁶⁴ Lásd a Fővárosi Bíróság 7.K. 33.364/2003/10. számú ítéletét: „A vizsgálati jelentésnek és az előzetes álláspontnak jogi okfejtés és következtetés lényegi elemeit kell tartalmaznia, de nem jelenti azt, hogy a határozat tervezetét kéne közölnie. Vannak olyan eljárások más közigazgatási jogágazatokban, -így pl. hírközlési ügyekben - ahol kifejezetten - bizonyos esetekben éppen piacmeghatározás esetén - a határozat tervezetét közlését előírja a jogszabály. Ennek tükrében az előzetes álláspont közlésének jogszabályi előírása nem azonos a határozat tervezetének közlésével.”, illetve a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.232/2007/14. számú ítéletét: „Az előzetes álláspontban rögzítettek nem kötik a hatóságot, az eljárás folyamán azt felülbírálhatja, mi több a hatóság - szabályozott keretek között - a meghozott határozati döntésének a módosítására is jogosult. Az alperesi határozat és az elsőfokú ítélet is kétséget kizáróan

552. A közösségi jogi hivatkozások kapcsán a Versenytanács felhívja a figyelmet arra, hogy a védekezésben idézett ítéletek nem alkalmasak álláspontjának alátámasztására, hiszen azok részben a szöveggörnyezetből kiragadott okfejtésre, részben pedig nem releváns körülményre hivatkoznak. A C-100-103/80. számú Musique Diffusion Franchise kontra Bizottság ügyből idézett gondolat kapcsán a Versenytanács hangsúlyozni kívánja, hogy az előzetes álláspont megfelel az idézett résznek, hiszen ismerteti pl. a jogsértés súlyával, időtartamával kapcsolatosan feltártakat. Fel kell ugyanakkor hívni a figyelmet arra, hogy az idézett mondat folytatódik¹⁶⁵, így az Európai Bíróság azt is rögzíti, hogy nem követelhetik a felek a Bizottságtól az eljárás során azon kritériumok megjelölését, melyek a bírságösszeg számítása alapjául szolgálnak, illetve nem követelhetik a bírság szintjének előzetes megjelölését sem. A C-511/06.s Archer Daniels Midland kontra Bizottság ügyre történő hivatkozás pedig nem releváns, hiszen a Versenytanács nem értékelt olyan körülményt a Strabag terhére, melyről az ne értesült volna az előzetes álláspontból.

VIII.6. A bírságközleménytől való eltérés jogellenessége - az ismétlődő magatartás figyelembe vételének lehetősége

553. Nem osztja a Versenytanács az e körben kifejtett kifogást sem (lásd Vj-130/2006/224). Előjáróban hangsúlyozandó, hogy a Strabag állításával szemben az Alkotmánybíróság kifejezetten úgy foglalt állást 94/B/2007. számú határozatában (is), hogy az ártatlanság véelméből eredő alkotmányos védelem nem terjeszthető ki korlátlanul. Az ártatlanság véelme a felelősség kérdésében hozandó döntés folyamán túl elsősorban azt a jogsérelmet hivatott megakadályozni, amelyet – törvénynek megfelelően lefolytatott eljárás során – megállapított felelősség hiányában alkalmazott és utóbb reparáció nélkül maradt joghátrányok okozhatnak. Ilyen joghátrányt a Strabag nem azonosított.

554. Ettől függetlenül ugyanakkor nem fogadható el azon álláspont, mely szerint ismétlődés csak abban az esetben értékelhető súlyosító körülményként, ha a korábbi jogsértő magatartásra vonatkozóan már jogerős bírósági határozat állapítja meg a jogsértés tényét. A kialakult bírói gyakorlat éppen ennek ellenkezőjét állapította meg. A Fővárosi Ítéletábla pl. legutóbb a 2.Kf.27.057/2008/15. számú ítéletében¹⁶⁶ fejtette ki, hogy „A jogsértés ismételttségének megállapítása során nemcsak a közigazgatási bíróság által már jogerősen felülvizsgált döntéseket lehet figyelembe venni, értékelhetőek a jogerős hatósági döntések - az esetlegesen folyamatban lévő bírósági eljárástól függetlenül - is.”

rögzítette a felperesek terhére rótt magatartások körét, azok bizonyítékait és jogi értékelését, az ezt hiányoló felperesi érvelés ez okból alaptalan.”

¹⁶⁵ „Másképp viszont a vállalkozások nem várhatják el a Bizottságtól, hogy a közigazgatási eljárásban közölje velük a bírság kiszabására vonatkozóan általa alkalmazni kívánt kritériumokat. A feleknek a velük szemben feltételezett jogsértés közlésére vonatkozó észrevételezését megelőzően előrejelzést adni az előre látható bírságösszeg szintjéről valójában a Bizottság döntésének megelőlegezése volna, és mint ilyen, nem volna helyénvaló.”

¹⁶⁶ Lásd továbbá a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf. 27.628/2006/9., 2.Kf. 27.509/2007/7. és 2.Kf. 27.531/2007/6. számú ítéleteit.

555. A Versenytanács határozatai kétségen felül alaki jogerős határozatok, hiszen rendes jogorvoslattal nem támadhatók. Tekintettel arra, hogy a közigazgatási eljárásban a fellebbezés minősül rendes jogorvoslatnak, a bírósági felülvizsgálat nem rendes, hanem rendkívüli jogorvoslat. A fellebbezéssel nem támadható határozat alaki jogerővel bír.¹⁶⁷

VIII.7. Az eljárási határidő túllépése

556. Nem ért egyet a Versenytanács a Strabag e körben kifejtett (lásd Vj-130/2006/211) álláspontjával sem. A Tptv. 63. § (5) bekezdése egyértelműen rendezti azt a kérdést, hogy a megfelelő ügyfél eljárásba vonásáig eltelt időt nem kell figyelembe venni az elintézési határidő számításánál. E rendelkezésnek pedig az a célja, hogy a később eljárásba bekerülő ügyfél védekezéshez való joga ne csorbuljon azáltal, hogy későn kerül az eljárásba, és az eredeti határidő szűkössége okán esetleg ne tudjon megfelelően élni a védekezéshez való jogával. Éppen emiatt döntött úgy a jogalkotó, hogy az eljárás minél gyorsabban való befejezéséhez, és a védekezéshez való jogok közül az utóbbinak ad elsőbbséget. Ezért az eljárás alá vont teleologikus jogértelmezése nem helytálló.

557. Megjegyzi a Versenytanács, hogy mesterkéltnek tartja a Strabag azon álláspontját, mely szerint a Tptv. 63. § (5) bekezdése csak azon eljárásokra vonatkozna, melyekben pusztán egy ügyfél van. A Tptv. szinte valamennyi rendelkezése egyes számban használja az ügyfél fogalmat (ld. pl. az előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatást szabályozó 65/A. §-t), de ez – az eljárás alá vont nyelvtani értelmezésével szemben – nem jelenti azt, hogy pl. ilyen kutatásra csak olyan eljárásban kerülhetne sor, melyben pusztán egy ügyfél van.

558. Egyebekben rámutat a Versenytanács, hogy az eljárási határidő túllépése a bírói gyakorlat¹⁶⁸ szerint nem tekinthető az ügy érdemét befolyásoló jogsértésnek. A közigazgatási szerv mulasztása nem lehet ok arra, hogy a jogi normák betartatlanul maradjanak, vagy a jogsértések jogkövetkezményei alól a jogsértők mentesüljenek. A hivatalból indított eljárások esetében a Tptv. nem ír elő jogkövetkezményt a

¹⁶⁷ Ezen okfejtést fogadta el pl. a Fővárosi Bíróság 7.K. 33.280/2006/3. számú jogerős ítélete, mely szerint a Versenytanács határozatai alaki jogerős határozatok: „Jogszerű és releváns mérlegelési szempontként vette figyelembe alperes azt, hogy fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas magatartás miatt felperest az alperes már többször marasztalta. Kétségtelen tény, hogy előfordulhat az az eset, hogy ezek a marasztalások jogszerűtlenek voltak. Ugyanakkor jelen perben felülvizsgálni kért határozat meghozatalakor az alperes által e körben hivatkozott korábbi alperesi határozatok alaki jogerős közigazgatási határozatok voltak, ekként a határozat meghozatalának időpontjában tényként volt megállapítható, hogy korábban felperes jogerős határozatokkal megállapított jogsértéseket követett el a fogyasztók megtévesztése körében. Amennyiben utóbb e korábbi határozatok jelentős része hatályon kívül helyezésre kerülne a bírósági felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat keretében, akkor ez az új tény - bizonyíték - egy perújítási eljárás keretében adott esetben felhasználásra kerülhet.”

¹⁶⁸ A Legfelsőbb Bíróság Kf.IV. 27.929/1998/4. számú ítélete: „A Legfelsőbb Bíróság fenntartja azt a Kf. II. 27.926/1996/3. számú, valamint a perbeli ügyhöz hasonló tényállású ügyben hozott Kf. II. 28.246/1996/5. számú végzésében kifejtett jogi álláspontját, mely szerint az alperes által megvalósított eljárási szabálysértés (ügyintézési határidő túllépése) nem tekinthető olyan eljárási szabálysértésnek, amely a döntés érdemére is kihatott volna. (KK 31.) Ebből következően ezen ok nem ad alapot a határozat megváltoztatására.”

határidő túllépésére, így a GVH eljárási-, és döntéshozatali kötelezettsége nem szűnik meg, hiszen törvényi rendelkezés hiányában az elintézési határidők nem jogvesztőek¹⁶⁹.

559. A határidő megtartásával összefüggésben a védekezéshez való jog csorbulása kapcsán kifejtett érveléssel (lásd Vj-130/2006/224) sem értett egyet a Versenytanács. A Strabag védekezése ugyanis alapvetően jogi rendelkezések értelmezésére alapult, melyek esetében az idő múlásának nincs jelentősége. Az iratok kapcsán előterjesztett védekezés pedig lényegében az e-mailek elküldésének/fogadásának tagadásában, illetve egyáltalán az e-mailek létéről való tudomás hiányán alapult. E védekezés kapcsán szintén nem értelmezhető az idő múlása.
560. A hivatkozott T-99/04. számú AC Treuhand kontra Bizottság ítéletben foglaltak nem mérvadók, mert az eljárás alá vont pusztán egy mondatot emelt ki az ítéletből, és ebből vonta le a következtetését, miközben az ítélet indokolásának további részei éppen a kifogás alaptalanságára mutatnak rá. A hivatkozott esetben az képezte a kifogás tárgyát, hogy a kifogást előterjesztő vállalkozás későn értesült arról, hogy a Bizottság milyen jellegű kifogást támaszt vele szemben és milyen alapon. A vállalkozás részére – az eljárás megindulását követő három évvel később – megküldött információ kérő döntés sem tartalmazta a fenti körülményeket, és csak később szerzett arról tudomást, hogy az eljárás vele szemben is folyik. Ilyen körülmény azonban a jelen eljárásban nem merülhetett fel, hiszen az adatkérés előtt a vállalkozások megkapták az ún. ügyindító végzést, mely körülírja a kérdéses körülményeket. A hivatkozott ítélet további részei¹⁷⁰ egyébként arra mutatnak rá, hogy még a közösségi ítélet alapjául szolgáló tényállás esetén is az eljárás alá vontnak kell bizonyítania, hogy a védekezéshez való joga konkrétan hogyan sérült, ennek hiányában a kifogás elutasítására kerül sor, ahogyan a hivatkozott esetben is történt.

VIII.8. A Római Egyezmény rendelkezéseinek megsértése

561. Az EGÚT és a Colas Dunántúl Római Egyezmény megsértésére vonatkozó kifogásait (lásd Vj-130/2006/222. és 223.) nem tartja alaposnak a Versenytanács. Előljáróban rögzítendő, hogy az EGÚT ellen hozott eddigi négy határozat (lásd 31. pont), illetve azok bírósági felülvizsgálata során e kérdések – nagyrészt azonos tartalommal – már felmerültek, és az EGÚT kifogásait az eljáró bíróságok minden esetben elutasították (három határozatot jogerősen helybenhagyott a Fővárosi Ítéltábla, míg egy határozatot már a Legfelsőbb Bíróság is elbírált).
562. A Római Egyezmény 6. cikkének megsértése kapcsán a Versenytanács megjegyzi, hogy az Egyezményt nemzetközi szinten alkalmazó bíróság, az EJEB a *Le Compte, Van Leuven és De Meyere* ügyben kifejezetten kimondta: a 6. cikk nem kötelezi az államokat arra, hogy a polgári jogi jogviták minden szakaszában az Egyezmény által követelt garanciákat nyújtó bíróságok járjanak el, hanem az eljárás

¹⁶⁹ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.280/2008/7. számú ítélete.

¹⁷⁰ Ld. 57. pont.

előzetes, első szakaszában eljárhatnak közigazgatási, szakmai szervezetek, vagy a kérdéses garanciákat nem teljeskörűen biztosító igazságszolgáltatási szervek is – a kérdéses állam jogi hagyományaitól függően.¹⁷¹ Ebben az esetben azonban kell olyan bírói szerv, mely az eljárásban született határozatot a fél kezdeményezésére teljes hatáskörrel felülvizsgálhatja, és egyben ennek során biztosítja az Egyezményben foglalt garanciákat.¹⁷²

563. A Versenytanács eljárására az Egyezmény 6. cikkéből fakadóan akkor hárulnának kötelezettségek, amennyiben a rákövetkező bírói felülvizsgálat nem felelne meg az *Albert és Le Compte* ügyben megfogalmazott feltételnek: azaz, nincs olyan bírói szerv, mely az érdemi határozatot a 6. cikkből folyó eljárási garanciák biztosításával és *teljes hatáskörrel* felülvizsgálhatná.
564. A Versenytanács érdemi határozatát bíróság – a fél kérelmére – felülvizsgálhatja közigazgatási per keretében (Tpvt. 83. §).
565. Az *Albert és Le Compte* ügyben megfogalmazott első feltétel kapcsán megállapítható a Polgári perrendtartásról szóló, többször módosított 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezései alapján, hogy a magyar bírósági eljárás szabályai általánosan biztosítják a polgári (és közigazgatási) jogvitákban az Egyezmény 6. cikkében foglalt eljárási garanciákat (pl. függetlenség, pártatlanság, tisztességes eljárás, nyilvánosság, stb.).
566. A második feltétel (teljes hatáskör a felülvizsgálatra) teljesülése kapcsán a Versenytanács utal a Pp. 339. § (2) bekezdés q) pontjára és a Tpvt. 83. § (4) bekezdésére, melyek alapján a bíróság közigazgatási per keretében a Versenytanács határozatát nemcsak hatályon kívül helyezheti, hanem meg is változtathatja. Ez – eredményében – a legszélesebb körű felülvizsgálati lehetőséget jelenti, és kielégíti azon követelményt, melyet az EJEB e vonatkozásban, például a *Kingsley* ügyben állított.¹⁷³
567. A magyar bírói gyakorlatból kitűnik, hogy a felülvizsgálat kiterjed ténykérdésekre, a kereseti kérelemtől függően e ténykérdések részletes vizsgálatára, sőt ezen belül még a támadott határozatban foglalt mérlegelés vizsgálatára is.
568. A Pp. szerinti közigazgatási per általános jellemzőire, valamint a versenyfelügyeleti eljárásban hozott érdemi határozatok felülvizsgálatának általános kereteire tekintettel, a Versenytanács álláspontja szerint a Versenytanács érdemi határozatai ellen olyan bírósági felülvizsgálatnak van helye, melyet teljes hatáskörrel eljáró bíróság hoz, a 6. cikkben előírt eljárási garanciák betartásának kötelezettsége és lehetősége mellett. Erre tekintettel tehát a Versenytanácsra, a versenyfelügyeleti eljárása során, az Egyezmény 6. cikke nem ró közvetlen és

¹⁷¹ *Le Compte*, Van Leuven és De Meyere kontra Belgium, 1981.06.23-i ítélet, 51. pont

¹⁷² *Albert és Le Compte v Belgium*, 1983.02.10-i ítélet, 29. pont; megerősítve *British-American Tobacco Company Ltd kontra Hollandia* 1995.11.20-i ítélet, 78. pont; *De Haan kontra Hollandia*, 1997.08.26-i ítélet, 52. pont; *Kingsley kontra Egyesült Királyság*, 2000.11.07-i ítélet, 51. pont, ugyanezen ügyben a Nagykamara által 2002.05.28-án hozott ítéletben, 34. pont.

¹⁷³ *Kingsley kontra Egyesült Királyság*, 2000.11.07-i ítélet, 58. pont

általános kötelezettséget, az abban foglalt vagy abból folyó eljárási garanciák betartására¹⁷⁴. Ilyen értelemben a Versenytanács nem minősül bíróságnak sem.

569. Az Egyezmény 8. cikkének 2. pontja¹⁷⁵ éppen azokat az eseteket szabályozza, amikor az Egyezmény értelmében is mód nyílik a felperes által hivatkozott jogok korlátozására. A törvényi felhatalmazást ebben az esetben a Tpv. 65/A. §-a teremtette meg. A rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat módjának leírása nem hiányzott, hiszen arról jegyzőkönyv készült, mely éppen azt írja le, hogy mi, hogyan, és mikor történt a rajtaütés során. Az EGÚT nem fejt ki, hogy ehhez képest mi hiányzott, így e kifogással ezen okból sem lehet érdemben foglalkozni.

570. A rendőrségi kontroll hiánya kapcsán pedig megállapítható, hogy a Tpv. 65/A. § (7) bekezdése értelmében a rajtaütésszerű vizsgálati cselekményhez a GVH igénybe veheti a rendőrség közreműködését. Az nem lehet kétséges, hogy a rendőrség igénybevételének lehetősége és nem kötelezettsége azért került megfogalmazásra, hogy a GVH kutatási munkáját segítse¹⁷⁶. Megjegyzi a Versenytanács, hogy álláspontja szerint sem az Egyezményből, sem pedig az EGÚT által hivatkozott döntésekből nem vezethető le a rendőrség, vagy egy független külső személy jelenlétére vonatkozó követelmény:

- a) A Colas ügy¹⁷⁷-re történő hivatkozást félrevezetőnek tartja a Versenytanács, hiszen az EGÚT elmulasztotta idézni azt, hogy a „házkutatást” foganatosító francia tisztségviselők bírói engedély hiányában járhattak el, és éppen e körülményre tekintettel állapította meg a EJEB a 8. cikkbe ütközést¹⁷⁸.

¹⁷⁴ Hasonló következtetésre jut egyébként a Bizottság vonatkozásában Dr. Wouter P.J. Wils. The Combination of the Investigative and Prosecutorial Function and Adjudicative Function in EC Antitrust Enforcement : A Legal and Economic Analysis című cikkében (World Competition 2004 27(2) 209. oldal)

¹⁷⁵ Az Egyezmény 8. cikke szerint:

*„1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák
2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.”*

¹⁷⁶ Lásd e tekintetben a Fővárosi Ítélet tábla 2. Kf. 27. 360/2006/29. számú ítéletét: „A Tpv. 65/A. §-ának (7) bekezdése szerint ugyanis a bíróság jogerős végzése alapján a Tpv. 11. (és 21.) §-a miatt folytatott önhatalmú kutatáshoz (eljárási cselekményhez) az alperesnek lehetősége van a rendőrség közreműködését igényelni, de ez csak lehetőség, és nem az alperesi eljárás ellenőrzését jelenti, hanem azt szolgálja, hogy az alperes az eljárást, kutatást zavartalanul folytathassa. Ezért a rendőrség közreműködésének hiánya nem volt jogsértő.”

¹⁷⁷ Sociétés Colas Est és Mások kontra Franciaország ügy (Application no. 37971/97) Judgment Strasbourg 16 April 2002

„A Bíróság álláspontja szerint ugyan – ahogy a Kormány rámutatott – a versenyellenes magatartásokat alátámasztó bizonyítékok megsemmisítését vagy eltiűntetését megakadályozni szándékozó cselekmények hatóköre indokolta a megkérdőjelezett beavatkozást a felperesek magántulajdonhoz (székhelyhez) való jogába, az irányadó jogszabály és a gyakorlat mégis elegendő biztosítékot kellene, hogy tartalmazzon a visszaélések elkerülése érdekében. A Bíróság megjegyzi ugyanakkor, hogy erről nem volt szó a jelen esetben. Az irányadó időszakban – a Bíróságnak nem szükséges állást foglalnia az 1986-os jogszabályi

- b) A „Camenzind kontra Switzerland ügyben¹⁷⁹ pedig az EJEB ismertette az eljárás tárgyát képező svájci 1974. évi büntetőeljárásról szóló törvény 49. §-át, mely szerint „főszabályként egy köztisztviselőnek is jelen kell lennie, hogy biztosítsa, hogy a vizsgálat nem tér el eredeti céljától”. A kérdéses ügyben egyébként egyetlen tisztségviselő vett részt és az EJEB nem állapította meg a 8. cikk megsértését. Ebből a Versenytanács álláspontja szerint nem következik, hogy a svájci jogszabályban előírt kötelezettség általános érvényű kellene, hogy legyen valamennyi aláíró állam esetében. Más oldalról megközelítve a kérdést megjegyzi a Versenytanács, hogy a köztisztviselői jelenlét értelemszerűen minden Tpvt. 65/A. § alapján elvégzett vizsgálati cselekmény esetében biztosított.

571. Végül utal a Versenytanács a Legfelsőbb Bíróság álláspontjára¹⁸⁰, mely az EGÚT teljesen azonos kifogásai kapcsán az alábbiakat rögzítette: *„Amint azt a másodfokú bíróság is helyesen állapította meg ítélete indokolásában, alaptalan volt a felpereseknek az Egyezmény 6. és 8. Cikkének megsértésére történő hivatkozása is; magánszemély autonómiája nem sérült, míg a bíróság jogerős végzése a vállalkozás(ok) autonómiájának Tpvt. 65/A. §-án nyugvó korlátozását megalapozta. Nem valósíthatta meg az alperes eljárása az Egyezmény megsértését, mert ez esetben alkalmazhatatlanok lennének a Tpvt. verseny-jogsértő magatartás, tevékenység föltárására vonatkozó eljárási rendelkezései, a jogsértő magatartások felderítésére nem volna lehetőség, a törvény ezen szabályai céljukat vesztenék.”*

VIII.9. A Tpvt. rendelkezéseinek megsértése

572. Nem találta alaposnak a Versenytanács az EGÚT e körben előterjesztett kifogását (Lásd Vj-130/2006/222). A Tpvt. 65/A. § (1) bekezdése szerint a törvény 11. és 21. §-ai megsértése tárgyában folyó vizsgálat során a vizsgáló jogosult a hivatalból indított eljárás során az ügyfél, valamint a vele kapcsolatban álló vállalkozások üzleti helyiségeit, ideértve a járműveket és az üzleti tevékenységhez használt bármilyen területet, meghatározott célból átkutatni és ennek érdekében oda önhatalmúlag belépni. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése szerint ezen vizsgálati cselekményre előzetes bírói jóváhagyó határozat alapján kerülhet sor a GVH írásbeli, indokolt indítványa alapján, amit a vizsgálati cselekmény helye szerint illetékes megyei bíróság elnökénél kell előterjeszteni.

573. A jogszabály szövegének értelmezése alapján megállapítható, hogy az ügyindító határozat az „előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatás” fogatosításának feltétele, az ehhez képest előzetes bírói jóváhagyó határozat indítványozásának viszont nem. A kialakult bírói gyakorlat által megerősítetten megállapítható, hogy nem

reformról, ahol a vizsgálók kutatási jogköre előzetes bírói engedélyhez lett kötve – az adott hatóságoknak nagyon széles felhatalmazottsága volt, amely az 1945-ös rendelet értelmében kizárólagos jogot biztosított nekik kutatások számát, célszerűségét, hosszát és hatókörét meghatározni. Mindemellett a kutatások előzetes bírói engedély nélkül lettek végrehajtva, úgy, hogy azon vezető beosztású rendőri jelenlét sem volt.”

¹⁷⁹ Camenzind kontra Svájc (136/1996/755/954) Ítélet, Strasbourg 16 December 1997

¹⁸⁰ A Legfelsőbb Bíróság Kfv. IV. 39. 399/2007/28. számú ítélete.

minősülhet jogszabálysértőnek a bírói jóváhagyó határozat eljárás megindítása előtt történő megszületése¹⁸¹.

574. Megjegyzendő továbbá, hogy az EGÚT nem is jelölte meg, hogy ezen esetleges jogszabálysértés az ügy érdemi elbírálására hogyan hatott ki, illetve mennyiben sértette volna a védekezéshez való jogát, így kifogása ez okból sem lehetett alapos.
575. Nem értett egyet tehát a Versenytanács azon kifogásokkal, melyek szerint a rajtaütésszerű helyszíni kutatás jogellenes volt.

IX. Egyéb kérdések

576. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. § biztosítja.
577. A Gazdasági Versenyhivatal hatásköre a Tpvt. 45. §-n, illetékessége a Tpvt. 46.§-n alapul. E rendelkezések értelmében a Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság (Tpvt. 86. §) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
578. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 110. § (1) bekezdése a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a GVH Versenytanácsa nem fogantatosíthatja.

Budapest, 2009. január 29.

¹⁸¹ Ld. A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7 számú, valamint a 2. Kf. 27. 167/2008/22. számú ítéleteit.

Melléklet

I. Bizonyítékok a NOMÁK projektek kapcsán

1. A HE-DO Kft-nél 2007. május 2-án tartott kutatás során birtokba vett, a Nógrád megyei 2002-es projektekre vonatkozó „A” megjelölésű táblázatok¹⁸² az alábbiak szerint néznek ki :

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m ²)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
12.226.02.S.1.01.	(Balassagyarmat) 21128. út 0+000-2+000 km profiljavítás	11062	1152 K-12	17,60		1152 17,60	
..
Összesen		60242	7960	131,12	6157 93,76	6029 107,24	6 183 123,84

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m ²)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
12.226.02.S.1.02.	(Szécsény) 22. sz. 0+000-2+000 km profiljavítás	7236	751 ZMA-12	13,68			751 13,68
..
Összesen		60242	7960	131,12	6157 93,76	6029 107,24	6 183 123,84

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m ²)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
12.226.02.S.1.03.	(Érsekvadkert) 2117. sz. út 0+007-1+500 km profiljavítás	9805	1027 K-12	16,48		1027 16,48	
..
Összesen		60242	7960	131,12	6157 93,76	6029 107,24	6 183 123,84

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m ²)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
12.226.02.S.1.04.	(Szurdokpüspöki) 2407 sz. út 4+100-4+800 km profiljavítás	4450	581 K-12	8,96	581 8,96		
..

¹⁸² Vj-130/2006/171.

Összesen		60242	7960	131,12	6157 93,76	6029 107,24	6 183 123,84
----------	--	-------	------	--------	---------------	----------------	-----------------

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m2)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
12.226.02.S.1.05.	(Mátraszele) 2303. sz. út 6+600-11+000 km profiljavítás	27689	2769 K-12	50,80			2769 50,80
..
Összesen		60242	7960	131,12	6157 93,76	6029 107,24	6 183 123,84

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m2)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
12.226.02.S.1.05.	(Salgótarján) 21135.sz.út 10+400-13+000 km profiljavítás		1680 K-12	23,60		1680 23,60	
..
Összesen		60242	7960	131,12	6157 93,76	6029 107,24	6 183 123,84

33,52% 32,82% 33,66%

II. Bizonyítékok a HEMÁK projektek kapcsán

A) HE-DO táblázatok

2. A HE-DO Kft.-nél 2007. május 2-án tartott kutatás során birtokba vett, a Heves megyei 2002-es projektekre, vagyis a 25. sz. főút 13+776-16+037 (Eger), a 3204. sz. 17+564-18+091 (Nagyfüged), és a 3204. sz. 20+500-25+950 útszakaszaira (Tarnaméra), vonatkozó „B” megjelölésű táblázat¹⁸³ az alábbiak szerint néz ki:

Kódszám	Munka megnevezése	Felület (m2)	Aszfalt (t)	Irányár Mft (NETTÓ)	HE-DO	EGÚT	STRABAG
05.228.02.S.1.01.	(Eger) 25 út 13+776-16+037 vékonyaszfalt	37 996	3832 ZMA-12 509 K-20/F	99,52		2587 59,77	1754 39,75
05.228.02.S.1.02.	(Nagyfüged) 3204. sz. út 17+564-	3449	492 AB-12	9,60	492 9,60		492 9,60

¹⁸³ Vj-130/2006/171. valamint Vj-130/2006/43/1-2.

	18+091						
05.228.02.S.1.03.	(Tarnaméra) 3204. sz. 20+500- 25+950	31 225	2197 K-12 3379 AB-12	84,80	4438	71,20	1138 13,20
Összesen		72 670	10 409	193,92			
				30,00%	35,09%	34,91%	

B) Strabag határidő napló

3. N. S. határidőnaplójának „január 25-29” című oldalának tartalma, amely a következőket tartalmazza:

„KHT 2002. I. forduló

részesedés%

Keretösszegek: 25. főút 124

EGÚT/Strabag 39,2%
39,2%

(bruttó) 3204 út 106
3204 út 12,2

HEDO 20,5%

Σ bruttó 242,2
 Σ nettó 193,76

Aszfaltmak $\frac{1,0\%}{100\%}$

98%

1) Legalacsonyabb beadott alapárak

25 főút 137,800
3204 út 108,196
3204 9.997

110.240 108.035,2/2
86.557
7.998

= 54.017,6

Σ bruttó 255.993
 Σ nettó 204.794

27.231,84

81,249,44

2) Legalacsonyabb árak
I alternatív árak

25 főút alt*
alt 125.700
3204 108.196
3204 9.997

100.560
86.557
7.998

Σ bruttó 243.893
 Σ nettó 195.115

195.115

EGÚT/Strabag

Felosztás 2) esetén

25 út ára - 2% = 98.548,8/2 = 49.274,4

3204 út 94.555 x 0,424 = 40.091,32
(HEDO része) (HEDO)

94.555 - 40.091,32 = 54.463,68/2 = 27.231,84

I. változat 76.506,24
II. változat 125.780,64
(76.506,24+49.274)''

III. Bizonyítékok a Nagyréde, Külterületi mezőgazdasági út építése projekt kapcsán

4. A „Nagyréde osztás Strabag szerint.xls” és „nagyrédeosztas8181.xls” fájlok terjedelmi okokból nem ismertethetőek teljes terjedelmükben a határozatban.

IV. Bizonyítékok a Heves, Vásártér út projekt kapcsán

5. A HE-ho.xls dokumentum a Heves Vásártér utca útépítési munkáiról szóló kivitelezési ütemtervet és annak beárazott költségvetését tartalmazta az alábbiak szerint:

A) Kivitelezési ütemterv

KIVITELEZÉSI ÜTEMTERV

Heves Vásártér utca útépítési munkái

Ssz.	Munkafolyamatok	Kezdés	Befejezés
1.	Előkészítés	2005. márc. 21.	2005. márc. 25.
2.	Közműkiváltások	2005. márc. 24.	2005. ápr. 17.
3.	Földmunkák	2005. márc. 24.	2005. máj. 8.
4.	Elektromos oszlopok kiváltása	2005. márc. 24.	2005. ápr. 15.
5.	Burkolatalap készítés	2005. máj. 2.	2005. máj. 22.
6.	Aszfaltburkolat építés	2005. máj. 23.	2005. máj. 27.
7.	Befejező munkák, átadás-átvételek	2005. máj. 27.	2005. jún. 1.

Munkakezdés: 2005. március 21.

Befejezési határidő: 2005. június 01.

B) Beárazott költségvetés

K Ö L T S É G V E T É S

Heves, Vásártér utca útépítési munkáihoz

Munkanem	mennyiség	egységár (anyag)	egységár (díj)	összesen (anyag)	összes en (díj)
Ideiglenes forgalomkorlátozás	1,0klt.	35 000,0		35 000	65 000
	1,0		65 000,0		
Szakfelügyelet	4,0nap	0,0		0	140 000
	4,0		35 000,0		
Földkitermelés bevágásból	1 454,0m3	0,0		0	1 730 260
	1 454,0		1 190,0		
Töltésépítés bevágásból kikerülő anyagból	130,0m3	0,0		0	123 500
	130,0		950,0		
Kiszoruló föld elszállítása 5 km-en belül	1 324,0m3	450,0		595 800	
	1 324,0		0,0		0
Tükrökészítés, tömörítés	4 096,0m2	0,0		0	716 800
	4 096,0		175,0		
Homokos kavics ágyazat készítése	410,0m3	1 750,0		717 500	869 200
	410,0		2 120,0		
Szórt útalap 30 cm vtg. kiékelve	1 172,0m3	4 980,0		5 836 560	2 379 160
	1 172,0		2 030,0		
AB-12 aszfalt 6 cm vastagságban	3 438,0m2	1 690,0		5 810 220	2 475 360
	3 438,0		720,0		
Padkakészítés	1 175,0m2	250,0		293 750	176 250
	1 175,0		150,0		
Nemesített padka készítése	1 175,0m2	560,0		658 000	293 750
	1 175,0		250,0		
Közművezetékek kiváltása (előirányzat)	8,0db	17 500,0		140 000	256 800
	8,0		32 100,0		
ÉMÁSZ oszlopok áthelyezése	2,0db	65 000,0		130 000	498 000
	2,0		249 000,0		

Aknafedlapok szintre emelése	18,0db	4 200,0	75 600	151
	18,0		8 400,0	200
Szaglók szintre emelése	10,0db	1 980,0	19 800	43
	10,0		4 350,0	500
Forgalomirányító jelzőtáblák kihelyezése	8,0db	14 800,0	118 400	58
	8,0		7 300,0	400
Összesen:			14 430 9 977	630 180
Nettó összesen (anyag + díj):			24 407 810	
ÁFA (25%):			6 101 953	
Bruttó ajánlati ár összesen:			30 509 763	

V. Bizonyítékok a Salgótarjáni projektek kapcsán

Az e-mailben szereplő és a ténylegesen benyújtott árak összehasonlítása

Munka megnevezése	Email ajánlati ár	Ténylegesen benyújtott bruttó ajánlati ár			Nyertes ajánlattevő
		EGÚT	STRABAG	HE-DO	
Makarenkó úti parkoló	4 759 845 Ft	5 100 000 Ft	5 011 360 Ft	4 855 000 Ft	Salgó
Őrhegy út	40 431 573 Ft	33 612 000 Ft	40 534 370 Ft	40 987 000 Ft	EGÚT
Rudolfi út	24 629 900 Ft	24 540 000 Ft	21 779 545 Ft	25 147 000 Ft	Strabag
Vároldal út	17 759 362 Ft	17 400 000 Ft	17 861 066 Ft	16 985 000 Ft	Salgó
Ybl M. út	23 019 707 Ft	22 625 000 Ft	19 077 051 Ft	22 987 000 Ft	Strabag
Damjanich út	40 519 793 Ft	36 328 000 Ft	40 881 614 Ft	41 217 000 Ft	EGÚT
Katona J. út	28 563 833 Ft	27 675 750 Ft	24 141 735 Ft	29 156 000 Ft	Strabag
Dobó K. út és köz	19 156 013 Ft	16 327 000 Ft	19 179 023 Ft	18 967 000 Ft	EGÚT
Rózsafa út	25 128 938 Ft	24 688 288 Ft	22 784 838 Ft	24 998 000 Ft	Strabag
Erkel út	38 118 425 Ft	34 589 000 Ft	38 712 660 Ft	38 125 000 Ft	EGÚT
Kinizsi út	30 684 750 Ft	28 401 000 Ft	32 678 956 Ft	30 598 000 Ft	EGÚT

Az e-mailben szereplő árak és a beadott árak %-os összehasonlítása

Tender	HE-DO ajánlat/E- mailben szereplő ár	EGÚT ajánlat/E- mailben szereplő ár	Strabag/ E- mailben szereplő ár	Nyertes
Makarenkó úti parkoló	1,019991197	1,071463462	1,052841006	Salgó

Órhegy út	1,013737457	0,831330505	1,002542493	EGÚT
Rudolfi út	1,020994807	0,996349965	0,884272571	Strabag
Vároldal út	0,95639697	0,979764926	1,005726782	Salgó
Ybl M. út	0,998579174	0,982853518	0,828726925	Strabag
Damjanich út	1,017206579	0,896549496	1,008929488	EGÚT
Katona J. út	1,020731356	0,96890883	0,845185413	Strabag
Dobó K. út és köz	0,990132968	0,852317233	1,001201189	EGÚT
Rózsafa út	0,994789354	0,98246444	0,906717108	Strabag
Erkel út	1,000172489	0,90740895	1,01558918	EGÚT
Kinizsi út	0,997172863	0,925573779	1,064990134	EGÚT

VI. Bizonyítékok az Egri útfelújítás” és „közutak” felújítás projektek¹⁸⁴ kapcsán

6. A 2005. július 8-án küldött e-mail csatolt „árajánlat módosítás.xls” című melléklete tartalmazza az „Egri helyi közutak” és „járdafelújítások” projektek járda és úttételeinek részletes, beárazott, módosított ajánlati árait az alábbiak szerint:

Árajánlat módosítás -Járda

Tétel szám	Beavatkozás megnevezése	Mennyiség	súlyszám	Egység	Nettó egységár
1.	Létesítmény teljes elbontása törmelékszállítással (járda, parkoló, lépcső)	1,00	10,00	Ft/m3	9 330
2.	Aszfalt kopóréteg bontása törmelékszállítással	1,00	10,00	Ft/m3	16 950
3.	Járdaaszfalt terítése AB-5	1,00	20,00	Ft/m3	71 950
	AB-8	1,00	20,00	Ft/m3	70 150
4.	Járda és parkoló alap készítése C-10 betonból		10,00	Ft/m3	21 200

¹⁸⁴ Vj-130/2006/20/4-5.

5.	Járdaszegély építés új anyagból betongerendával, földmunkával 20*40*6 cm-es előre gyártott betonelemekből	1,00	5,00	Ft/m	4 020
6.	Térkőburkolat építés (Mecsek, balaton, Classicó) 4 cm ágyazati réteg építés, térkő lerakás szürke: 6 cm-es	1,00	20,00	Ft/m2	5 840
	színes: 6 cm-es	1,00	20,00	Ft/m2	6 904
7.	Gyephezagos parkoló építés (10 cm talajjavító, 20 cm zúzottkőalap, földmunka humuszfeltöltéssel, füvesítéssel) Gy.P. II. elemekből	1,00	10,00	Ft/m2	8 640
8.	Új járdalapos járda építése földmunkával, 10 cm-es homokos kavics ágyazatra 40*40*6-os elemekből	1,00	10,00	Ft/m2	4 150
9.	Szerkezetbeton építés C-12 betonból járdaszegéllyel határolt aszfaltozott lépcsőnél	1,00	5,00	Ft/m3	30 680
		140,00			

Árajánlat módosítás-Út

Tétel szám	Beavatkozás megnevezése	Mennyiség	súlyszám	Egység	Nettó egységár
1.	Aszfalt marás törmelék elszállítással (átl. 4 cm)	1,00	5,00	Ft/m3	17 140
2.	Aszfaltszőnyegezés gépi bedolgozással AB-12 aszfalttal (átl. 4 cm)	1,00	20,00	Ft/m3	51 224
3.	Aszfaltszőnyegezés gépi bedolgozással JU-12 aszfalttal (átl. 4 cm)	1,00	20,00	Ft/m3	48 050
4.	AB-12 aszfalt bedolgozása kézzel	1,00	15,00	Ft/m3	68 982
5.	Közműszerelvények szintreemelése				
	600-as kör aknafedlap régi anyagból	1,00	3,00	Ft/db	19 570
	48*48-as víznyelő	1,00	3,00	Ft/db	17 920
	Gázszerelvények	1,00	3,00	Ft/db	8 244
	Matáv szekrény	1,00	3,00	Ft/db	31 549
6.	Útpálya teljes bontása törmelékiszállítással	1,00	10,00	Ft/m3	9 690
7.	Kiemelt útszegély építése új anyagból	1,00	5,00	Ft/m	4 310
8.	Süllyesztett útszegély építése új anyagból	1,00	5,00	Ft/m	3 880
9.	Útalap építése: 20 cm vtg. H.kavics ágy., 20 cm cementstabilizáció (helyette CKT) és a szükséges földmunka	1,00	8,00	Ft/m3	13 647

10.	Zúzottkő útpálya kialakítása behengerléssel Z 20/45, Z 5/12 kiékeléssel	1,00	10,00	Ft/m3	9 150
-----	---	------	-------	-------	-------

VII. Bizonyítékok a Balassagyarmat, Kondor Ernő út építése projekt kapcsán

7. A „bgykondor.xls.” című melléklete tartalmazza a „Balassagyarmat, Kondor Ernő út kiépítése” projekt tételes, részletes árajánlatát az alábbiak szerint:

Balassagyarmat, Kondor Ernő út kiépítése						
Tétel szám		Tétel	Mennyiség	Egység	Egységár (Ft)	Összeg (Ft)
1.	13-11-100	Elektromos vezetékhalozat kezelőjének szakmai felügyelete (ÉMÁSZ Salgótarjáni Régió)		óra		
2.	13-11-200	Hírközlő vezeték (földkábel) kezelőjének szakmai felügyelete (MATÁV Rt. Balassagyarmati Egysége, 2660 Balassagyarmat, Madách út 25.)		óra		
3.	13-11-300	Vízvezeték és szennyvízcsatorna kezelőjének szakmai felügyelete (Nyugat-Nógrád Vízmű Kft. 2660 Balassagyarmat, Rákóczi út 34 sz.)		óra		
4.	13-11-400	Kis-és középnyomású gázvezeték kezelőjének szakmai felügyelete (TIGÁZ Rt. Egri Üzemigazgatóság, 3300 Eger, Klapka út 2 sz.)		óra		
5.	13-11-500	Tűzcsapszekrények szintre helyezésének egyeztetése a Városi Tűzoltósággal.		óra		
6.	13-11-600	Kábeltelevízió hálózat áthelyezés egyeztetése (Kábel Televízió Távközlési és Szolgáltató Kft. 2661 Balassagyarmat, Szent Imre út 2/A).		óra		
7.	13-11-991	Hírközlési légvezeték hálózat támbereendezés áthelyezés.	3	db	117 555	352 665
8.	13-11-992	Kábeltelevízió hálózat tartószerkezet áthelyezés.	1	készlet	391 850	391 850
9.	13-11-993	Elektromos energia ellátó vezeték oszlop áthelyezése a 0+234 km sz-ben.	1	db	105 016	105 016
10.	13-11-994	Tűzcsap szerelvény szintre helyezése, talajszint típusra.	2	db	199 060	398 119
11.	24-40-350	Vízvezeték hálózat, tolózár aknáinak szintre helyezése.	4	db	200 470	801 881
12.	25-10-240	Szennyvízcsatorna hálózat aknafedlapok szintre helyezése.	9	db	38 401	345 611

13.	23-10-600	Gázvezeték elzáró szerelvény szinte helyezése.	1	db	27 586	27 586
14.	31-11-210	Aszfaltos felületű és utántömörődő burkolat (aszfaltmakadám) bontása kézzel, csatlakozó burkolaton slussz vágással, a megbízó által kijelölt depóniahelyig mozgatva. A 2108 sz. út csatlakozásában és a kiépített útlejárónál:30 m x 0,5 x 0,2	3	m ³	10 502	31 505
15.	31-12-110	Aszfaltburkolat felső kopó rétegének marása a megbízó által kijelölt depóniahelyig mozgatva: 200 m ² -nél kisebb felületen, 2 cm vtg. felett. A 2108. sz. út csatlakozásában.	2	m ³	25 862	51 724
16.	31-13-100	Meglévő beton és egyéb szerkezetek törmelékre bontva, a megbízó által jelölt helyre szállítva	5	m ³	11 912	59 561
17.	32-12-991	Az út és járdaépítés műszelvényének kialakítása a szükséges bevágási ill. kiegészítő tükör és profil feltöltési munkákkal együtt. · Tömörítés a tükörszinten és a padkafelületeken Trg: 90 %-ra, · Kitermelt talaj depóhelye: 4 km-re, · Beszállítható töltésan	1930	m ³	2 273	4 386 363
18.	32-12-992	A 0+250 – 0+112 km sz-ben jobb oldalon a szikkasztóárok profil kialakítása, kézi rézsűigazítással, a burkolt árok szegélygerenda és rézsűél közti sáv tömörítésével, a föld elszállításával.	131	m ³	1 724	225 862
19.	32-12-993	A járda két oldalán, változó sáv szélességben (kerítésig 0,5 – 1,5; a 0+150 – 190 km közt az útszegélyig; és a 0+215 – 0+244 km közt a sziget felülete) finom területrendezés, a felület kézi igazítása, tömörítése, majd 5 cm vtg-ú humusz terítés.	563	m ²	1 191	670 658
20.	32-35-10	Padka készítés új úton, a szükséges munkarészekkel, műszelvény kialakítás, tömörítés, simítás. 10 cm vtg-ban Z.0/20-as bányameddőből	398	m ²	893	355 580
21.	33-90-901	Útburkolat készítése. · 5 cm AB.12 topeka az Út 2-1 202:2003. sz. Útügyi Műszaki Előírás szerint · 5 cm K.12 binder, az Út 2-1 202:2003. sz. Útügyi Műszaki Előírás szerint · 20 cm félitátásos szórtalap Út 2-3.206 sz. Útügyi Műszaki Előírás, ill., az itt	925	m ²	10 705	9 902 429

22.	33-90-902	Útburkolat készítése. · 5 cm AB.12 topeka az Út 2-1 202:2003. sz. Útügyi Műszaki Előírás szerint, · 20 cm féltatásos szórtalap Út 2-3.206 sz. Útügyi Műszaki Előírás, ill., az itt részletezett szerkezeti összetétel szerint; A féltatásos szórtalap szerkeze	2062	m2	8 589	17 711 221
23.	33-90-903	Sárrázó burkolat készítése, 25 cm vtg-ú 0/100-as zúzottkőből.	60	m2	1 364	81 818
24.	34-00-1	Szegély építése, felületvédelemmel készített 25/12/30 cm-s előregyártott beton elemekből. · C.12 min. 0.08 m ³ /fm alap és megtámasztó betongerendával (min: 15 cm vtg-ú!) · Előregyártott beton útszegély elemek hézagolása □ Fugák előkészítése, tisztítás és	413	fm	4 161	1 718 675
25.	34-01-990	Szegély építése, felületvédelemmel készített 5 cm magas 20/25/17 cm-s előregyártott beton, kombinált útszegély ("K" szegély) elemekből. □ 0,1 m ³ /fm C.16 min. alap és megtámasztó betongerendával (min. 20 cm vtg-ú!). □ Hézagolás: mint előző tételnél	208	fm	4 075	847 649
26.	34-01-991	Gyalogjárda építés 812 m ² felületen, 501 fm hosszban, kétoldali szegély közt. · 6 cm széles ² kerti ² szegély, 0,06 m ³ /fm C.12 szegélymegtámasztó és beton alapra, · hézagolás (nútolt csatlakozásnál is !) a 24. tételnél kiírt úthézag kiöntő anyaggal, · 3 c	812	m2	12 592	10 224 789
27.	42-10-200	Keresztcsatorna építése KGPVC csőből: 30 cm átmérővel, a szükséges földmunkával és burkolat helyreállításával. · A 2; 4; 6; sz. udvarok vízkivezetésére: 60 fm · A 0+082 – 0+119 km műtárgyak közt: 36 fm	96	fm	48 119	4 619 435
28.	42-10-300	Víznyelős tisztító akna építése Ø 1 m-s belmérettel Ø 700 mm-s víznyelős D.400 terhelésű fedlappal, · aknabeton (kunettal) 0,8 m ³ /db · oldalbeömlésű szerelvény 1 db · tetőbeömlésű szerelvény 3 db elemekből, kompletten 48/48-as ráccsal, illesztő tok elem	4	db	155 172	620 690

29.	42-10-990	A 0+220 km szelvényben, a nyílt folyóka és zárt szelvény csatlakozó akna kiépítése az "U-2M" sz. tervre felvezetett terv szerint: · Ø 650 mm-s D.400 acélfedlap négyzet alaprajzú kerettel:1 db · U. az, mint előző, de oldalbeömlésű:1 db · C.25 min. szerkeze	1	db	227 273	227 273
30.	42-10-991	A 0+082 km szelvényben, csapadékvíz terelő akna készítése · vasbeton fedlap · Ø 700 mm-s D.400 lebúvó akna · 9 db aknahágcsó · NA 300 90°-os bekötő csőcsonk · oldalárkok vonalában: 2 db: 164,50 m bekötési szint · 4;6; sz. udvarokból: 2 db: 164,60 m beköté	1	db	296 238	296 238
31.	42-10-992	A 0+119 km szelvényben, szikkasztó kút építése ² TK-3 ² sz. tender terv szerint. · Biztonsági szivattyúval, a szivattyú automatikus szintszabályozásával, elektromos energia csatlakozás és mérőhely kialakítással, 125 fm nyomócső beépítéssel (Ø 63 x 3,6 mm KPE	1	db	9 874 607	9 874 607
32.	41-10-400	D= 40 cm, tokos V.1 min. betoncső beépítése gumigyűrűs kötéssel, a szükséges földmunkával, · Liszt Ferenc úti járda csatlakozásnál 3 m, · 0+119 – 0+220 km közt 93 m.	96	fm	50 784	4 875 235
33.	41-10-442	Monolit beton előfej és betonfog készítése, a földmunkával, zsaluzással és felületvédelemmel együtt: C.25 jelű betonból · A Liszt Ferenc úti csatlakozásnál.	1	m3	61 129	61 129
34.	43-21-11	Lapburkolatú árok készítése, a szükséges földmunkával együtt. · 10 cm-40/40 cm-s betonlap 1,2 m ² /fm, · 10 cm – 40/42 cm-s gyephézagos fenéklap, · 10 cm C.10 beton ágyazat (oldallapoknál), · 10 cm /60 cm N _z 5/12-es szivárgó paplan (fenéklapok alatt), · a l	87	fm	15 470	1 345 909

35.	34-01-993	Nyílt folyóka építése előregyártott, és felületvédelemmel készített beton elemekből · 40/40/10 cm-s vízépítési betonlap elem 1 sor · 17/20/25 cm-s ²K² szegélyelem két oldalon· 15 cm C.12- es beton alap · 20 cm Z.0/20-as ágyazat (útburkolatnál kiírva !)	54	fm	19 279	1 041 066
36.	70-05-0	Forgalomtechnikai berendezések és jelzések kiépítése. Építési forgalom szervezés és ideiglenes melléklétesítmények kiépítése a teljes építési hosszban és a becsatlakozó utcákon. Az ÚT 2-1.119 számú útügyi műszaki előírás 5.3 fejezet rész alpontjaiban a kül	1	készlet	705 329	705 329
37.	71-90-100	Közúti jelzőtáblák áthelyezése, tartószerkezettel. 3 db "Elsőbbségadás kötelező" (peremes, fóliás), 1 db parkolást jelölő tábla.	4	db	59 561	238 244
38.	71-90-900	Útburkolati jel festése, az érvényes Útügyi Műszaki Előírás szerinti minőségben PLASTIROUTE burkolatjel festéssel, (3 mm vtg.).Az "UF-2" rajzszámú terv szerint.	1	készlet	470 219	470 219
39.	73-21-10	Közúti műanyag vezetőoszlop elhelyezése. · A 0+108 – 0+150 km szelvények közt, az Ipartelepi úton 3 x 2 db, · 0+300 – 0+310 km végszelvényénél a sárrázóhoz 2 x 2 db.	10	db	7 053	70 533
40.	73-10-500	A ²TK-1² sz. korlátterv szerint csőkorlát elhelyezése, jobb oldalon a szikkasztóárok mellé. · 0+024,5 – 0+081,5 km közt: 57 m, · 0+082,5 – 0+114,5 km közt:32 m.	89	fm	18 809	1 673 981
		Kondor Ernő út kiépítése nettó költsége összesen:				74 810 450
		25%-os ÁFA:				18 702 613
		Kondor Ernő út kiépítése bruttó költsége összesen:				93 513 063

VIII. Bizonyítékok a Balassagyarmat helyi közutak¹⁸⁵ projekt kapcsán

8. A hivatkozott e-mailhez csatolt „hhhh.xls.” című melléklet tartalmazza a Balassagyarmat területén útfelújítási munkák közbeszerzési eljárás beárazott költségvetését részletes, tételes lebontásban:

KÖLTSÉGVETÉS

¹⁸⁵ Vj-130/2006/137.

Tétel szám	Tétel	Mennyiség	Egység	Egységár (Ft)	Összeg (Ft)
1.	Munkagödör, vagy munkaárok földkiemelése műtárgyak helyén, gépi erővel. Kiegészítő kézi földmunkával, bármely konzisztenciájú I-IV. oszt. talajban, deponálva, vagy járműre rakva	1 Ft/1 m ³		1789	1789
2.	Földvisszatöltés munkagödörbe, vagy munkaárokba, tömörítve, gépi erővel réteges elterítéssel, kiegészítő kézi erővel vezetékek felett és mellett 50 cm vtg.-ig	1 Ft/1 m ³		1762	1762
3.	Fejtett föld felrakása szállítóeszközzel géppel	1 Ft/1 m ³		366	366
4.	Fejtett föld szállítása 5 km távolságig	1 Ft/1 m ³		745	745
5.	Padkaszivargó vagy kavicsléc készítése kézi erővel, 0,2-0,3 m méretben	1 Ft/1 fm		1328	1328
6.	Tükrökészítés tömörítéssel (85%-os tömörség), gépi erővel, kiegészítő kézi munkával	1 Ft/1 m ²		176	176
7.	Nemesített padka építése gépi erővel, kiegészítő kézi munkával 10 cm vtg.-ban	1 Ft/1 m ²		908	908
8.	Padkarendezés gépi erővel, kiegészítő kézi munkával	1 Ft/1 m ²		583	583
9.	Talajjavító réteg készítése útépítésnél, homokos kavicsból, 3,00 m szélesség felett	1 Ft/1 m ³		5596	5596
10.	Homokos kavics feltöltése munkaárokba, tömörítés nélkül, réteges elterítéssel, I-IV. o. talajban kézi erővel, vezetékek felett és mellett 50,0 cm vtg.-ig	1 Ft/1 m ³		7317	7317
11.	Öv- és talpárok (szabványárok) készítése bármely keresztmetszettel, gépi erővel, kiegészítő kézi munkával	1 Ft/1 m ³		1965	1965
12.	TB 30/50/40 előre gyártott mederburkoló elem szállítása, elhelyezése munkagödörbe cementhabarcs illesztéssel	1 Ft/fm		24119	24119
13.	Mint előző, de vb. fedlap szállítása, elhelyezése cementhabarcs illesztéssel	1 Ft/fm		34417	34417
14.	Víznyelő akna építése cementhabarcs rögzítéssel, 50×50 cm belméretű előre gyártott elemekből, öntöttvas rács elhelyezésével, 1,5 m mélységig	1 Ft/1 db		90786	90786
15.	Tisztítóakna építése öntöttvas aknafedlap és keret elhelyezése 2,0 m mélységig	1 Ft/1 db		181572	181572
16.	KG-PVC catornacsövek és idomok fektetése és szerelése földárókba DN 200	1 Ft/1 db		149052	149052
17.	Mint előző, de DN 300	1 Ft/1 db		189702	189702
18.	Szórt útalap készítése 25 cm vtg.-ban Z 0/80 zúzottkőből	1 Ft/1 m ³		10569	10569
19.	Szórt útalap készítése 25 cm vtg.-ban Z 20/45 zúzottkőből, hengerelt zúzottpálya kiékelése Z 5/12 zúzalékkal	1 Ft/1 m ³		13374	13374
20.	Öntött aszfalt készítése 3 cm vastagságban	1 Ft/1 m ²		157182	157182
21.	JU-20 jelű hengerelt aszfalt kötőréteg készítése 6 cm vtg.-ban	1 Ft/1 m ³		42005	42005
22.	AB-12 jelű hengerelt aszfalt kopóréteg készítése 4 cm vtg.-ban	1 Ft/1 m ³		44173	44173
23.	AB-8 jelű hengerelt aszfalt kopóréteg készítése 2,5-6,0 cm-es vastagságban, kézi erővel (járda)	1 Ft/1 m ³		60976	60976
24.	Aszfaltbedolgozás élbevágás nélkül, alápermetezéssel (AB-8 jelű aszfalttal)	1 Ft/1 m ³		48781	48781
25.	Beton útalap készítése Ckt min. betonból	1 Ft/1 m ³		11789	11789
26.	Mint előző tétel, de C-10 min. betonból 20 cm vastagságban, feszültségmentesítő réteggel (hőtűrő geotextília)	1 Ft/1 m ²		14580	14580
27.	Térburkolat készítése 8 cm vtg. szürke térkőből, homokagyazattal	1 Ft/1 m ²		6098	6098
28.	Útszegély építése (kiemelt v. süllyesztett) beton alapgerenda, előre gyártott elemekből, homokagyazatba	1 Ft/1 fm		3930	3930

29.	Kerti szegély építése előre gyártott elemekből, homokágyzatban	1 Ft/1 fm	3875	3875
30.	Kavicsfeltöltés-készítése	1 Ft/1 m3	8808	8808
31.	Törmelékiszállítás 5 km távolságig, felrakva, lerakódíjjal	1 Ft/1 m3	3117	3117
32.	Kátyúzás 1 m2 alatt AB-12 aszfaltkeverékkel	1 Ft/1 m3	93073	93073
33.	Kátyúzás 1 m2 alatt AB-8 aszfaltkeverékkel	1 Ft/1 m3	99968	99968
34.	Mint előző tétel, de 1 m2 felett	1 Ft/1 m3	96520	96520
35.	Kátyúzás 1 m2 felett AB-12 aszfaltkeverékkel	1 Ft/1 m3	89626	89626
36.	Összefüggő felület aszfaltozása 100 m2 alatt AB-12 aszfaltkeverékkel	1 Ft/1 m3	77561	77561
37.	Mint előző tétel, de 100 m2 felett	1 Ft/1 m3	48835	48835
38.	Aszfalt és betonburkolat bontása, elszállítva lerakóhelyre	1 Ft/1 m3	7588	7588
39.	Útszegélykő bontása, betongerndával	1 Ft/1 fm	1626	1626
40.	Tisztítóakna szintbe emelése, meglévő fedlap felhasználásával 600 mm	1 Ft/1 db	35230	35230
41.	Mint előző tétel, de új aknafedlappal és kerettel	1 Ft/1 db	73171	73171
42.	Vínyelő rács szintbe emelése, meglévő felhasználásával	1 Ft/1 db	35230	35230
43.	Mint előző tétel, de új fedlappal	1 Ft/1 db	65041	65041
44.	Gáz-, vízcsapszekrény szintbe emelése	1 Ft/1 db	24390	24390
45.	Új közúti KRESZ tábla kihelyezése tartóoszloppal, betontuskóval együtt	1 Ft/1 db	60976	60976
46.	Aszfaltburkolat szélvágása	1 Ft/1 fm	610	610
47.	Burkolatjel festés hagyományos oldószeres, egy rétegben	1 Ft/1 m2	3117	3117
48.	Rezsioradíj	1 Ft/óra	3049	3049

IX. Bizonyítékok a Verpelét, Ifjúság, Petőfi, Hegy és Kisfaludy utak burkolat¹⁸⁶ projekt kapcsán

9. A hivatkozott e-mailben szereplő összesítés az alábbiak szerint alakult:

„Összesítés

Verpelét, önkormányzati utak felújítási munkái

Megnevezés:	Összeg:
1 Petőfi út 0+000 - 0+481,29 km sz között	5 439 884
2 Hegyi út 0+000-0+220,41 km sz között	2 742 039
3 Ifjúság út 0+000 - 1+070,30 km sz között	12 019 034
4 Kisfaludy út 380 m hossz	2 898 413
Összesen	23 099 370

Teljes összeg:

23 099 370 Ft

¹⁸⁶ Vj-130/2006/66.

ÁFA 25,00 %

5 774 843 Ft

Bruttó összeg: 28 874 213 Ft**X. Bizonyítékok a Heves, Hevesi József és Cserkész út építése**
¹⁸⁷ projekt kapcsán

10. A „kölségvetések.xls” című melléklet tartalmazza Heves útépitési és útfelújítási munkáinak a főösszesítőjét, valamint az egyes tételek egységárát külön részletezve. A főösszesítő az alábbiak szerint alakult:

FŐÖSSZESÍTŐ**Heves, útépitési és útfelújítási munkái**

S.sz.	Megnevezés	Nettó ajánlati ár:		
				1,03
1.	Cserkész utca útépités	10 715 652	10620215	1,008986
2.	Cserkész utca csatrona éiptés	5 163 142	5012360	1,030082
3.	Hevesi József utca útépités	5 793 685	5713160	1,014095
4.	Hevesi József utca csatorna éiptés	3 297 864	3203800	1,02936
5.	Álmos út burkoaltmegerősítés	4 577 994	4443318	1,03031
6.	Álmos út burkoaltszélesítés	580 770	517463	1,122341
7.	Béke út felújítás	3 030 193	2855893	1,061032
8.	Brassói út felújítás	4 723 076	4638960	1,018133
9.	Patkó út felújítása	6 617 487	4575578	1,446263
Nettó ajánlati ár összesen:		44 499 863	42 828 169 Ft	1,039033
25 % ÁFA:		11124966		
Bruttó ajánlati ár:		55 624 829		

XI. Bizonyítékok az Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens¹⁸⁸
projekt kapcsán

11. Az e-mailhez négy különböző mellékletet csatoltak: „tartalomjegyzékoldal”, „ütemterv”, „ár”, és „ajánlati összesítő”.

¹⁸⁷ Vj-130/2006/137.¹⁸⁸ Vj-130/2006/20/6.

12. Az ajánlati összesítő az alábbiakat tartalmazza:

„J” Formanyomtatvány: Ajánlati Összesítő

A beszerzés tárgya : Eger, Szt. Miklós városrész rehabilitációja, 1. komponens, Görög – Mária utca
rekonstrukció, Széchenyi utca északi szakasza útfelújítás és közmű
rekonstrukció, valamint kerékpárút építési munkái

A teljesítés címe: Eger, Szt. Miklós városrész

Az ajánlattevő

megnevezése: "Szt. Miklós Városrész Közös Vállalkozás 2005"
székhelye: 1135 Budapest, Szegedi út 35-37.
levelezési címe: 3300 Eger, Vasút út 10.
telefon és fax száma: 36/412-786, 36/413-590
kapcsolattartó megnevezése: N. S. területi igazgató

AZ AJÁNLATTEVŐ ÁLTAL KÉRT ELLENSZOLGÁLTATÁS ÖSSZEGZÉSE:

Ellenszolgáltatás Összege (ÁFÁ nélkül)	1.020.642,74 Euro
Vállalt jótállási idő	3 év
Vállalt késedelmi kötbér	300.000,-Ft/nap

Tudomásul veszem, hogy az ajánlati kööttség lejártának időpontja az ajánlattételi határidő napjától számított 90. napig tart, mely időpontig ajánlatomat fenntartom.

Kelt: Eger, 2005.október 21.

.....
cégszerű aláírás”

13. A mellékletek az Eger, Szt. Miklós városrész projekt munkaütemezéséről készült táblázatot, ajánlati összesítőt, részletes, tételenkénti lebontásban árajánlatot, és egy összesítő táblázatot tartalmaznak.

14. Az "Ár-hd" melléklet az alábbiakat tartalmazza:

EU támogatással finanszírozott beruházás elemek „A”	1. feladat: Széchenyi u. északi oldala
(áthozat „1. feladat összesen” sorból)	393 813,61
„B”	2. feladat: Görög és Mária utcák
(áthozat „2. feladat összesen” sorból)	483 620,38
„C”	3. feladat: É-D-i kerékpárút III/1 ütem (Cifrakapu téri szakasz)
(áthozat „3. feladat összesen” sorból)	90 999,33
Ajánlatkérő által finanszírozott beruházás elemek	
„D”	4. feladat: Görög és Mária utcák (magánterületen átmenő szakaszok)
(áthozat „4. feladat összesen” sorból)	79 620,13
„E”	5. feladat: Széchenyi utca
(áthozat „5. feladat összesen” sorból)	30 006,56
 ELLENSZOLGÁLTATÁS ÖSSZEGE	
(„A”+„B” +„C”+ „D”+ „E”)	1 078 060,01

XII. Bizonyítékok a Heves belterületén Móra F, Damjanich utak építése, Erkel F, Zrínyi, Dobó, Fáy, Szabadság, Széchenyi utak és Heves ipari park területén burkolat felújítása¹⁸⁹ projekt kapcsán

15. A megküldött dokumentumok között szerepel egy költségvetési összesítő:

¹⁸⁹ Vj-130/2006/137.

A.) „Heves.út.víz.csapadék 18478.xls”:

HE-DO Kft.

KÖLTSÉGVETÉSI ÖSSZESÍTŐ

Heves útépítés, útburkolat felújítás, csapadékvíz elvezetés, szennyvízcsatorna építési munkái

Munka megnevezése	TERVEZŐI	Nettó ára	ÁFA 20 %	Bruttó ára
Damjanich út	8 920 000	9 141 388	1 828 278	10 969 665
Móra út	8 318 000	9 616 855	1 923 371	11 540 226
Móra út szennyvíz	6 558 000	6 844 032	1 368 806	8 212 838
Vásártér út vízvezetés	7 229 000	11 106 785	2 221 357	13 328 142
Semmelweis út	8 481 000	9 364 474	1 872 895	11 237 369
Kolozsvári út	2 276 000	1 989 812	397 962	2 387 774
Erkel-Zrínyi út	5 563 000	7 969 330	1 593 866	9 563 196
Dobó-Fáy út	6 430 000	6 667 665	1 333 533	8 001 198
Szabadság-Széchenyi út	20 386 000	18 972 140	3 794 428	22 766 568
Ipari Park	5 837 000	5 769 375	1 153 875	6 923 250
Munka ára összesen:	79 998 000	87 441 856	17 488 371	104 930 227

Abasár, 2006. június 02.

B.) „Heves.út.víz.csapadék 18484.xls”:

KÖLTSÉGVETÉSI ÖSSZESÍTŐ

Heves útépítés, útburkolat felújítás, csapadékvíz elvezetés, szennyvízcsatorna építési munkái

Munka megnevezése	TERVEZŐI	Nettó ára	ÁFA 20 %	Bruttó ára
Damjanich út	8 920 000	9 025 648	1 805 130	10 830 777
Móra út	8 318 000	9 508 135	1 901 627	11 409 762
Móra út szennyvíz	6 558 000	6 844 032	1 368 806	8 212 838
Vásártér út vízelvezetés	7 229 000	11 106 785	2 221 357	13 328 142
Semmelweis út	8 481 000	9 364 474	1 872 895	11 237 369
Kolozsvári út	2 276 000	1 989 812	397 962	2 387 774
Erkel-Zrínyi út	5 563 000	7 706 680	1 541 336	9 248 016
Dobó-Fáy út	6 430 000	6 452 835	1 290 567	7 743 402
Szabadság-Széchenyi út	20 386 000	18 385 610	3 677 122	22 062 732
Ipari Park	5 837 000	5 676 225	1 135 245	6 811 470
Munka ára összesen:	79 998 000	86 060 236	17 212 047	103 272 283

Abasár, 2006. június 02.

	<u>Nettó</u>	
<u>Tervezés:</u>	1,5 m	szenny
	1 m	víz
	2 m	út + csapadék

XIII. Bizonyítékok a Verpelét, Akácfa, Deák, Dimitrov és Vörösmarty utak felújítása¹⁹⁰, valamint a Dózsa György út felújítása¹⁹¹ projekt kapcsán

16. „HEDO Verpelét. xls” című melléklete tartalmazza a „Akácfa-Deák-Dimitrov és Vörösmarty utak útburkolat felújítási munkái költségvetését”. A költségvetési tételeknél azonban mindegyik útnál csak egy költségvetési tétel – „Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vtg-ban” – van beárázva, azok is ugyanolyan – 2239 Ft – egységárúak:

TSZ Rövid szöveg	TJ-menny. ME	Egységár	Tételösszeg
1 Akácfa- Deák- Dimitrov és Vörösmarty utak burkolat felújítása			15 765 081
1. <u>Akácfa út</u>			4 288 594
1. 1 Meglévő útburkolat tisztítása, előkészítése	1652 m2	0	0
1. 2 Meglévő földpadka nyesése rendezése 0,5-0,5 m szélességben	462 m2	0	0
1. 3 Kézi előkátyúzás	5 TO	0	0
1. 4 Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vtg-ban	1652 m2	2 239	3 698 828
1. 5 Padkakészítés 0,5-0,5 m szélességben 0/20 bányameddőből 5 cm vtg-ban	462 m2	0	0
1. 6 Akna fedlap szintbeemelése	1 db	0	0
2. <u>Deák Ferenc út</u>			2 664 323
2. 1 Meglévő burkolat tisztítása	986 m2	0	0
2. 2 Meglévő földpadka nyesése 0,5-0,5 m szélességben	360 m2	0	0
2. 3 Kézi előkátyúzás	5 TO	0	0
2. 4 Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vtg-ban	986 m2	2 239	2 207 654
2. 5 Padkakészítés 0,5-0,5 m szélességben 0/20 bányameddőből 5 cm vtg-ban	360 m2	0	0
2. 6 Akna fedlap szintbeemelése	1 db	0	0
3. <u>Dimitrov út</u>			5 054 526
3. 1 Meglévő burkolat tisztítása	1782 m2	0	0
3. 2 Meglévő földpadka nyesése 0,5-0,5 m szélességben	545 m2	0	0
3. 3 Kézi előkátyúzás	20 TO	0	0
3. 4 Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vtg-ban	1782 m2	2 239	3 989 898
3. 5 Padkakészítés 0,5-0,5 m szélességben 0/20 bányameddőből 5 cm vtg-ban	545 m2	0	0
3. 6 Akna fedlap szintbeemelése	2 db	0	0
4. <u>Vörösmarty út</u>			3 757 638
4. 1 Meglévő burkolat tisztítása	1440 m2	0	0
4. 2 Meglévő földpadka nyesése 0,5-0,5 m szélességben	460 m2	0	0
4. 3 Kézi előkátyúzás	3 TO	0	0
4. 4 Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vtg-ban	1440 m2	2 239	3 224 160
4. 5 Padkakészítés 0,5-0,5 m szélességben 0/20 bányameddőből 5 cm vtg-ban	460 m2	0	0
4. 6 Akna fedlap szintbeemelése	2 db	0	0
TSZ Rövid szöveg	TJ-menny. ME	Egységár	Tételösszeg
1 Gárdonyi- Dózsa- és Mikes utak felújítása			11 315 657
1. <u>Gárdonyi út</u>			3 181 325
1. 1 A meglévő útpadka nyesése	704 m	0,00	0
1. 2 Kézi kátyúzás	3 TO	0,00	0

¹⁹⁰ Vj-130/2006/66.

¹⁹¹ Vj-130/2006/66.

1. 3 Aszfalt burkolat készítése AB-12 jelű aszfaltból 5 cm vastagságban	1232	m2	2 239	2 758 448
1. 4 Padka rendezése és készítése 0,5-0,5 m szélességben bányameddőből	352	m2	0,00	0
1. 5 Aknafedlap szintbe emelése	1	db	0,00	0
2. Dózsa György út				4 065 991
2. 1 <u>Akna fedlap szintbe emelése</u>	3	db	0	0
2. 2 Padka nyesése kétoldalon	800	m	0	0
2. 3 Kézi kátyúzás	2	TO	0	0
2. 4 AB-12-es aszfalt kopóréteg 5 cm vastagságban	1600	m2	2 239	3 582 400
2. 5 Padka készítése bányameddőből	400	m2	0	0
3. Mikes Kelemen út				4 068 341
3. 1 Akna fedlap szintbe emelése	2	db	0	0
3. 2 <u>Padka nyesése kétoldalon</u>	902	m	0	0
3. 3 Kézi előkátyúzás	3	TO	0	0
3. 4 AB-12-es aszfalt kopóréteg 5 cm vastagságban	1578	m2	2 239	3 533 142
3. 5 Padka készítése 0,5-0,5 m szélességben bányameddőből	451	m2	0	0